

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MALATYA KENT MERKEZİNDE
YAŞAYAN VE 2-5 YAŞ ARASI ÇOCUK
SAHİBİ OLAN ANNELERİN
ÇOCUKLARINA UYGULADIKLARI
ŞİDDET VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER**

DOKTORA TEZİ

**MEHTAP OMAÇ
HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI**

**DANIŞMAN
PROF. DR. METİN FİKRET GENÇ**

MALATYA -2010

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MALATYA KENT MERKEZİNDE YAŞAYAN VE
2-5 YAŞ ARASI ÇOCUK SAHİBİ OLAN
ANNELERİN ÇOCUKLARINA UYGULADIKLARI
ŞİDDET VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

MEHTAP OMAÇ

DANIŞMAN
PROF. DR. METİN FİKRET GENÇ

MALATYA -2010

KABUL ONAY

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Halk Sağlığı Programında Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Erkan PEHLİVAN
İnönü Üniversitesi

Danışman: Prof. Dr. M.Fikret GENÇ
İnönü Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Gülsen GÜNEŞ
İnönü Üniversitesi

Üye: Prof.Dr. Saim YOLOĞLU
İnönü Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Leyla KARAOĞLU
Rize Üniversitesi

ONAY :

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu...../...../...../ tarih ve/..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Saim YOLOĞLU
Enstitü Müdür V.

ÖZET

Bu çalışma Malatya İl merkezinde 2-5 yaşları arasındaki çocuğu olan annelerin çocuğa disiplin vermek amacıyla yaptığı, ancak istismar ve ihmal olarak kabul edilebilecek, dolayısıyla da çocuğa zarar verebilecek bazı uygulamaların neler olduğunu, uyguladıkları şiddet türlerini, sıklığını ve iyi ebeveynlik uygulamalarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Malatya İl merkezinde 2-5 yaşları arasındaki çocuğu olan anneler DSÖ' nün 30 küme örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Her kümeden 20 anne rastgele seçilerek 600 anneye ulaşılması hedeflenmiştir, 552 anne araştırmaya katılmıştır. Uluslar arası çocuk ihmal ve istismarını önleme kuruluşu tarafından hazırlanmış cezalandırma, disiplin ve ev içi şiddet ve sorularını içeren form ile, iyi ebeveynlik uygulamaları ve sosyo-demografik özellikleri içeren 80 soruluk anket yüz yüze görüşme yöntemiyle 552 anneye uygulanmıştır.

Bu araştırmada on kadından dokuzu çocuğuna fiziksel ve/veya psikolojik şiddet uygulamaktadır. Fiziksel şiddet uygulamaları annenin yaşının artması, babanın stresli iş yaşamının olması, ilk çocuk olma durumlarında artmaktadır. Düşünülenin aksine hanedeki kişi sayının azalması ve çekirdek aile tipinde şiddet uygulamaları artmaktadır. Psikolojik şiddet uygulamaları genç anne olma, eğitim düzeyinin artması, çekirdek aile, hanede kişi sayısının azalması, ekonomik düzeyin yükselmesi, son çocuk ve yaşayan çocuk sayısının az olması durumlarında artmaktadır.

Hem fiziksel hem de psikolojik şiddetin uygulama düzeyinin çok yüksek olması, şiddetin annelerin kültürel olarak benimsemiş oldukları bir disiplin yöntemi olduğunu göstermektedir. Şiddetin bu kadar yaygın olması tüm toplumun eğitilmesini gerektirmektedir. Çocuk yetiştirilmesi ve çocuk disiplini ile ilgili eğitimler halk eğitim merkezleri gibi anne babaların ulaşabileceği birimlerde düzenlenmelidir. Çocuklara yönelik şiddet uygulamalarının sağlık kuruluşlarında akla gelip soruşturulması ve kayıt altına alınması da önemlidir. Gerekirse, batı ülkelerinde olduğu gibi çocuklarına şiddet uygulayan, ihmal ve istismar eden ailelerden çocukların devlet korumasına alınmasını sağlayan yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Şiddet, İhmal, İstismar, Disiplin

ABSTRACT

This study has been carried out to define what the executions done by the mothers with children 2-5 in Malatya Province to discipline their children but seen as abuse and neglecting and so harm the children are, types of violence, its frequency and related factors and being good parenthood executions.

The mothers with children aged 2-5 in Malatya Province were chosen according to WHO 30 cluster sampling method. It was aimed to reach 600 mothers by choosing 20 mothers from each cluster at random, 552 mothers attended the research. A form prepared by International Child Neglect and Abuse Preclusion Institution including the issues about punishment, discipline and domestic violence and a survey with 80 items including good parenthood executes and socio-demographics features were applied to the 552 mothers person to person.

In this research, it was observed that nine of ten women used violence to their children physically and/or psychologically. Physical violence increases depending on the age of mother and father's stressful professional life and being the first child. Contrary to what is believed the level of the violence increases when the size of the family decreases as the immediate family type. The executions of psychological violence increase in the case of being young mother, high level of education, immediate family, decrease in the size of family, increase in the level of economy, being the last child and having fewer children.

The high level of violence both physically and psychologically represents that the violence is accepted as a discipline method culturally by the mothers. Having so common violence requires that all society has to be educated. The trainings about bringing up and child discipline should be given in the public training centers for parents. It is also important to investigate and chain the violence executions to the children in the health institutions. If needed legal reforms should be done as taking the children being used violence and abused by their families away and under the legal protection as in the western countries.

Keywords: Child, Violence, Neglect, Abuse, Discipline

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim süresince her konuda bilgi ve deneyimleriyle bana öncü olan anabilim dalı başkanımız Prof. Dr. Erkan PEHLİVAN' a, bilgi ve tecrübeleri ile hayatıma büyük etkileri olan değerli hocam Prof. Dr Gülsen GÜNEŞ' e, çalışma boyunca bilgi ve deneyimleri ile yol gösteren danışmanım Prof. Dr. M. Fikret GENÇ' e, yaptığı katkılardan dolayı Doç. Dr. Leyla KARAOĞLU' na teşekkür ederim. Çalışmamda desteklerini esirgemeyen Dr. Elvan TÜRKOL ve Seher OMAÇ' a yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Kabul ve Onay.....	iii
Özet	iv
Abstract.....	v
Teşekkür	vi
İçindekiler	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xvi
1.GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Şiddet ve Türleri.....	3
2.2. Aile İçi Şiddet.....	6
2.3. Çocuklara Yönelik Şiddet.....	6
2.4. Çocuk İhmal ve İstismarı.....	9
2.4.1. Çocuk İstismarı (Abuse) Tipleri.....	10
2.4.2. Çocuk İstismarı Risk faktörleri.....	13
2.4.3. Çocuk İstismarının Nedenleri.....	13
2.5. Çocuğa Yönelik Şiddet ve Çocuk İstismarının Dünya’ daki ve Türkiye’ deki Durumu.....	14
2.6. Çocuk İstismarının Etkileri.....	15
3. GEREÇ VE YÖNTEM	18
3.1.Bölge Hakkında Genel Bilgiler.....	18
3.1.1. Coğrafi Durumu.....	18
3.1.2. Nüfus.....	18
3.1.3. Eğitim.....	18
3.1.4. Sağlık.....	19
3.2. Araştırma Modeli.....	19
3.2.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklem.....	19
3.2.2. Araştırmanın Değişkenleri.....	21
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	22
3.3.1. Anket Formunun Düzenlenmesi.....	22
3.3.2. Anket Formunun Uygulanması.....	22

3.3.3. Verilerin Değerlendirilmesi.....	22
3.3.4. Verilerin Analizi.....	22
3.4. Araştırmanın Süresi ve Maliyet.....	22
3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	23
4. BULGULAR.....	24
4.1. Araştırma Kapsamına Alınan Anne ve Çocukların Sosyo Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	24
4.1.1. Annelerin Sosyodemografik Özellikleri.....	24
4.1.2. Çocukların Sosyodemografik Özellikleri.....	26
4.2. Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Şiddet ve Türlerine İlişkin Bulgular.....	27
4.2.1. Araştırmaya Katılan Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Fiziksel Şiddet Uygulamaları.....	29
4.2.2. Araştırmaya Katılan Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Psikolojik Şiddet Uygulamaları.....	39
4.3. İyi Ebeveynlik Uygulamaları.....	47
5. TARTIŞMA.....	69
5.1. Anne ve Çocukların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulguların Tartışması.....	69
5.2. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Şiddet ve Türlerine İlişkin Bulguların Tartışması.....	70
5.2.1. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Fiziksel Şiddete İlişkin Bulguların Tartışması.....	72
5.2.2. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Psikolojik Şiddete İlişkin Bulguların Tartışması.....	76
5.3. İyi Ebeveynlik Uygulamalarına İlişkin Bulguların Tartışması.....	79
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
7. KAYNAKLAR.....	85
Ekler	93
Anket	93
Etik Kurul Onayı	97
Özgeçmiş.....	99

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DSÖ:	Dünya Sağlık Örgütü
CDC:	Centers for Disease Control (Hastalık Kontrol Merkezi)
TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
DEHB:	Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
WORLDSAFE:	World- Studies of Abuse in the Family Environment

ŞEKİLLER DİZİNİ**Sayfa**

Şekil I. Şiddetin Tipolojisi.....	6
-----------------------------------	---

TABLULAR DİZİNİ	Sayfa
3. GEREÇ VE YÖNTEM	
Tablo 3. 1. Araştırma Kapsamına Giren 30 Kümenin Dağılımı.....	20
4. BULGULAR	
Tablo 4.1. Annenin Bazı Sosyo-Demografik Özellikleri.....	24
Tablo 4.2. Ailelerin Para Yardımı Alma Durumları.....	25
Tablo 4.3. Annelerin Tanı Konulmuş Hastalık Durumları.....	25
Tablo 4.4. Çocukların Bazı Sosyoekonomik Özellikleri.....	26
Tablo 4.5. Çocukların Tanı Konulmuş Hastalık Durumları.....	26
Tablo 4.6. Çocukların Tanı Konulmuş Tıbbi Bozuklukları ve Özürlülükleri.....	27
Tablo 4.7. Annelerin Çocuklarına Şiddet Uygulama Durumları.....	27
Tablo 4.8. Aile İçi Şiddet Görme Durumu.....	28
Tablo 4.9. Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Fiziksel Şiddet Uygulamaları.....	29
Tablo 4.10. Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Fiziksel Şiddet Uygulamalarının Bağımsız Değişkenlere Göre İnceleme Sonuçları.....	30
Tablo 4.11. Annelerin Yaşlarına Göre Çocuklarını Dövme Durumlarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4.12. Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Çocuklarına Şamar Atma Durumlarının Karşılaştırılması.....	31
Tablo 4.13. Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Çocuklarına Saç Çekme Durumlarının Karşılaştırılması.....	31
Tablo 4.14. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Elle Popoya Vurma Durumlarının Karşılaştırılması.....	32
Tablo 4.15. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	32
Tablo 4.16. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Çimdik Atma Cezası Uygulama Durumlarının	33

Karşılaştırılması.....	
Tablo 4.17. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 4.18. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Başa Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	34
Tablo 4.19. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Diline Biber Sürme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	34
Tablo 4.20. Annelerin Yaşadıkları Aile Tipine Göre Çocuklarına Elle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	35
Tablo 4.21. Annelerin Yaşadıkları Aile Tipine Göre Çocuklarına Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	35
Tablo 4.22. Annelerin Yaşadıkları Aile Tipine Göre Çocuklarına Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	36
Tablo 4.23. Babanın Mesleğine Göre Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	36
Tablo 4.24. Babanın Mesleğine Göre Başa Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.25. Çocuğun Doğum Sırasına Göre Annelerin Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.26. Çocuğun Doğum Sırasına Göre Annelerin Değnekle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.27. Yaşayan Çocuk Sayısına Göre Annelerin Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.28. Yaşayan Çocuk Sayısına Göre Annelerin Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	39
Tablo 4.29. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Psikolojik Şiddet Uygulamaları.....	39
Tablo 4.30. Psikolojik Şiddet Uygulamalarının Bağımsız Değişkenlere Göre İnceleme Sonuçları.....	40
Tablo 4.31. Annelerin Yaşlarına Göre Çocuklarını Evden Kovma Cezası	

Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması	40
Tablo 4.32. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Çocuklarına Konuşmama ve Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	41
Tablo 4.33. Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre Çocuklarına Diz Çökme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	41
Tablo 4.34. Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre Çocuklarını Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	42
Tablo 4.35. Hanedeki Kişi Sayısına Göre Annelerin Çocuklarını Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması...	42
Tablo 4.36. Hanedeki Kişi Sayısına Göre Annelerin Çocuklarını Evden Kovma İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	43
Tablo 4.37. Hanedeki Kişi Sayısına Göre Annelerin Çocuklarını Terk Etme İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması..	43
Tablo 4.38. Aile Tipine Göre Annelerin Çocuklarını Hayalet, Cin İle Korkutma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.39. Gelir Düzeyine Göre Annelerin Çocuklarına Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.40. Eşin Eğitim Düzeyine Göre Annelerin Çocuklarına Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması...	45
Tablo 4.41. Eşin Eğitim Düzeyine Göre Annelerin Çocuklarını Terk Etme İle Tehdit Etme Durumlarının Karşılaştırılması.....	45
Tablo 4.42. Çocuğun Doğum Sırasına Göre Annelerin Terk Etme İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	46
Tablo 4.43. Yaşayan Çocuk Sayısına Göre Annelerin Terk Etme İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	46
Tablo 4.44. İyi Ebeveynlik Uygulamaları.....	47
Tablo 4.45. İyi Ebeveyn Olma Durumu.....	47
Tablo 4.46. İyi Ebeveynlik Durumlarına Göre Fiziksel ve Psikolojik Şiddet Uygulamalarını Kullanma Durumları Analiz Sonuçları.....	48
Tablo 4.47. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Elle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	48

Tablo 4.48. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumu ile Yüze Şamar Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	49
Tablo 4.49. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Sarsma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	49
Tablo 4.50. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Tekme Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	50
Tablo 4.51. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	50
Tablo 4.52. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Çimdik Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	51
Tablo 4.53. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	51
Tablo 4.54. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Değnekle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	52
Tablo 4.55. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Başa Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	52
Tablo 4.56. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Diline Biber Sürme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	53
Tablo 4.57. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Dövme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	53
Tablo 4.58. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Boğazını Sıkma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	54
Tablo 4.59. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Yakma, Haşlama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	54
Tablo 4.60. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Azarlama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	55
Tablo 4.61. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	55
Tablo 4.62. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Aptal/Salak Deme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	56
Tablo 4.63. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Rezil Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	56

Tablo 4.64. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Evden Kovma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	57
Tablo 4.65. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Eve Almama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	57
Tablo 4.66. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Yemek Vermeme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	58
Tablo 4.67. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Diz Çökme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	58
Tablo 4.68. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Karanlık Oda Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	59
Tablo 4.69. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Silah İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	59
Tablo 4.70. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	60
Tablo 4.71. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Hayalet, Cin İle Korkutma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	60
Tablo 4.72. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Beddua Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	61
Tablo 4.73. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Yakma, Haşlama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	61
Tablo 4.74. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Terk Etme İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması..	62
Tablo 4.75. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Hayalet, Cin ile Korkutma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	62
Tablo 4.76. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Azarlama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	63
Tablo 4.77. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Evden Kovma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	63
Tablo 4.78. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Eve Almama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	64
Tablo 4.79. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Yemek Vermeme Durumlarının Karşılaştırılması.....	64

Tablo 4.80. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Silahla Tehdit Etme Durumlarının Karşılaştırılması.....	65
Tablo 4.81. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Karanlık Oda Cezası Durumlarının Karşılaştırılması.....	65
Tablo 4.82. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Rezil Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	66
Tablo 4.83. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Değnek İle Popo Harici Yerlere Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	66
Tablo 4.84. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	67
Tablo 4.85. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Evden Kovma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	67
Tablo 4.86. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Eve Almama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	68
Tablo 4.87. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Rezil Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması.....	68

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Çocuk, doğduğu andan itibaren büyüme süreci içinde ailesiyle kurduğu etkileşimden çıkardığı sonuçları özümseyerek, kişiliğinin ve ruhsal yapısının temellerini oluşturmaktadır. Çocuk ve gençlerin her yönden sağlıklı yetiştirilmeleri, kişilik gelişimlerinin sağlıklı olarak tamamlanması, toplumların geleceği için çok önemlidir.

Çocuk, ana babaya yalnızca bakım ve beslenme açısından değil, aynı zamanda ilgi ve sevgi bakımından da muhtaçtır. Çocuk sevgi dolu ve huzurlu bir aile ortamında kurduğu temellerle davranışlarını, sosyal ilişkilerini ve topluma uyumunu düzenler. Nesillerin iyi yetişmesi, ana ve babaların tutumlarına bağlıdır ve onların eseridir. Bu nedenle ana babaların çocuklarına karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar, çocuğun yetiştiği ortam, çevresindeki diğer yetişkinlerin davranışları çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirmesi açısından önemlidir (1, 2).

Disiplin ve disiplin amacı taşıyan davranışlar çocuğun yaşamında önemli bir yer tutar. Disiplin amacıyla yaygın olarak kullanılan yöntemlerden biri cezalandırmadır. Cezalandırma, bir davranışı azaltmak veya ortadan kaldırmak için yapılan negatif sözel ve fiziksel uyarıları kapsar. Çocukta fiziksel ve psikolojik zarara neden olabileceği için cezalandırma hiçbir zaman önerilmese de şiddet uygulayan ailelerin çoğu bunu çocuğu disiplinize etmek amacıyla kullanmaktadır. Toplumda fiziksel cezalandırma yöntemlerinin ve istismara yol açabilecek davranışların geleneksel disiplin yöntemi olarak kabul ediliyor olması önemli bir sorundur. Çocukların istismardan korunması için fiziksel cezalandırma yöntemlerinin ve istismarın zararları konusunda toplumsal duyarlılığın artırılması ve eğitim son derece önemlidir (3, 4).

Ana babaların çocuklarına karşı tutumları, kendi kişilik özelliklerinden, içinde yetiştikleri sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik koşullardan, eğitim düzeyinden, çocuklarına ait özelliklerden ve içinde buldukları toplumun geleneksel çocuk yetiştirme yöntemlerinden etkilenmektedir.

Bu çalışma Malatya İl merkezinde 2-5 yaşları arasındaki çocuğu olan annelerin çocuğa disiplin vermek amacıyla yaptığı, ancak istismar ve ihmal olarak kabul edilebilecek,

dolayısıyla da çocuğa zarar verebilecek bazı uygulamaların neler olduğunu, uyguladıkları Őiddet tűrlerini, sıklığını ve iyi ebeveynlik uygulamalarını belirlemek amacıyla yapılmıŐtır.

BÖLÜM II

2. GENEL BİLGİLER

2.1. ŞİDDET VE TÜRLERİ

Dünya Sağlık Örgütü' nün (DSÖ) yaptığı tanımlamaya göre şiddet; istemli bir şekilde, tehdit yoluyla ya da bizzat, kişinin kendisine, diğer bir kişiye, bir gruba ya da topluma yönelik olarak yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişme bozukluğu veya gelişmede gerileme ile sonlanan ya da sonlanma olasılığı yüksek bir biçimde fiziksel güç ya da nüfuz kullanılmasıdır.

Hastalık Kontrol Merkezi' nin (Centers for Disease Control; CDC) 1996' da yaptığı tanımlamaya göre ise genel anlamda şiddet, sahip olunan güç veya kudretin, yaralanma, ölüm ve kayıpla sonlanan veya sonlanma olasılığı yüksek bir biçimde başka insana, kendine, bir gruba veya topluma karşı tehdit yoluyla ya da bizzat uygulanmasıdır (5).

Sosyolojik ve felsefi olarak incelendiğinde şiddet insanlık tarihi kadar eski olup, kimi zaman toplum içerisinde yerleşmiş kültür, kimi zaman genlerle taşınan bir biyolojik nitelik olarak algılanabilmektedir. Şiddet kavramı sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma olarak tanımlanır (6).

Şiddet (violence) bir kişiye güç veya baskı uygulayarak istediği bir şey yapmak ya da yaptırmak şeklinde tanımlanmaktadır. Burada şiddet uygulama eylemleri; zorlama, saldırı, kaba kuvvet, bedensel ya da psikolojik acı çektirme ya da işkence, vurma ve yaralama olarak yer almaktadır (6). Şiddet ile ilgili davranışlar, kanuna uymamak, kişiye zarar vermek, hakaret etmek, onurunu kırmak, huzura son vermek, birinin haklarını çiğnemek, hırpalamak, incitmek, zor kullanmak şeklinde kendini göstermektedir (7). Bir başka tanıma göre de şiddet, çatışan çıkarları olan tarafların arasındaki sosyal ilişkilerden kaynaklanmaktadır (8).

Büyük değişimlere uğrayan gelişmekte olan ülkelerde ortaya çıkan, fakat henüz yapıcı ve yaratıcı hedeflere yöneltilmemiş sosyal enerji, aşağıda belirtilen türde geçici şiddet türlerine bürünebilir (8) ;

1- Kendine karşı şiddet: Gittikçe artan miktarda intiharlar, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı sıkça görülmektedir.

2- Aile içi şiddet: Genellikle ailede erkeğin kadına ve çocuğa şiddet uygulaması yönündedir. Dayak, erkeklerin kadınlar ve gençler üzerindeki baskı aracıdır. Kültürel olarak en yaygın üstünlük aracı anlamından başka, aile içi şiddet, öğrenilen, diğer sosyal ortam ve ilişkilerde uygulanan bir özellik göstermektedir. Çocuk ve eşin dövülmesi eski bir gelenek olabilir.

İşsizlik, ekonomik sorunlar, oturulan gecekondunun yıkılması gibi kriz anlarında aile içi şiddet de artmaktadır. Dayak yiyen kadınlar için sığınma evleri kurulmaktadır.

3- Kan davası: Kuşaklardan beri devam eden “belirli diğerlerine” karşı duyulan nefret ile karakterize olan, grup dayanışmasını ayakta tutan kültürel bir şiddet biçimidir.

4- Namus cinayetleri: Kültürel olarak onay gören geleneği bozan aile bireylerine ve özellikle kadınlara yönelik bir şiddet eylemidir. Ailede uysal ve namuslu rolünü zorlayan kızlara ve kadınlara karşı gerçekleştirilen bir şiddet türüdür.

5- Trafik kazaları: Ülkemizde trafik kazaları kitlesel katliam boyutlarına ulaşmıştır. Trafik kazaları her geçen gün daha da artmakta, bu durum önlenememektedir. Trafik kazaları, ne kadar ölümcül olursa olsun hukuken eylemli bir suç olarak sayılmamaktadır. Araba sürmek, bir ulaşım olgusu olduğu kadar, rakiplerine üstün gelme fırsatı sağlayan bir yarış olarak algılanmaktadır. Bundan dolayı da trafik kurallarının çiğnenebilir olduğu düşünülmektedir.

6- Adak ve kurban teşhiri, zorla bekaret kontrolleri, dövüşme, kaba güç gibi bazı erkeklik özelliklerinin abartılması ile ortaya çıkan şiddet görüntüleri de vardır. Bu şiddet biçimleri kalıcı bir şiddet kültürünün oluşmasına, şiddetin yapılaşmasına neden olmaktadır.

Şiddet olgusu ana özellikleri ne olursa olsun, zamana ve topluma göre değişir; birçok toplumsal sorunun da kaynağını teşkil eder. Şiddetin temelinde yer alan saldırganlık güdüsü de değişik biçimlere bürünebilecek bir davranıştır. Yukarıdaki sınıflamalar da bu nedenle ortaya çıkarılmıştır. Saldırganlığın temelinde ve gelişiminde hangi tür kişilik özelliklerinin, hangi tür toplumsal ve çevresel etmenlerle etkileşime girdiğini incelemek oldukça güçtür. Ancak bilinen odur ki, diğer tüm insan davranışlarında olduğu gibi, insandaki saldırganlık ve bunun şiddete dönüşmesi, kişinin psikolojik ve toplumsal gelişiminin, nörolojik ve hormonal yapısının etkileşimiyle ortaya çıkmaktadır (9).

Bazı sosyal öğrenme kuramlarına ve sosyalleşme sürecinin ilk aşamalarına göre çocuklar bazı durumlarda nasıl davranacaklarını çevresindekileri gözlemleyerek ve onları taklit ederek belirlerler (10).

Şiddetin nedeni ile ilgili çalışmalarda bulunan P. Rushton (1997), yüzlerce deney ve araştırma tarayarak ırkların her bakımdan birbirinden farklı olduğunu göstermeye çalışmıştır. Son iki yüz yıldır ırk farklılıklarını önemle araştıran birçok bilim insanı değişik görüşler savunmuştur. Kimileri ırk farklılıklarının ortadan kalkmaz olduğunu, kimileri ise bunların eğitim ve diğer etkenlere bağlı olarak azaltılabileceğini hatta kapanabileceğini savunmuşlardır. 20. yüzyılın başlarından itibaren kültür konusu öne çıkmış ve aynı kültürde doğup büyüyen fakat farklı ırklardan gelen insanların benzerliklerinin ayrılıklarından çok daha belirgin olduğu görüşü önem kazanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde (A.B.D)

davranış biçimlerine bakınca, siyahların ülke nüfusunun %12' sini oluşturmasına karşın, hapishanelerin %50'sini doldurduklarına dikkat çeken Rushton, sarı ırka mensup insanların evlilik dışı çok az çocuk yaptıklarını, çocuklara karşı çok az şiddet uyguladıklarını belgelemiştir. Genler; miras aldığımız bu biyolojik nitelik, saldırganlık, cinsellik ve birçok diğer kişisel özellikleri belirlemede rol almaktadır. Karısına ya da kocasına şiddet gösteren her kişinin çocuğu da illa bu tür genleri miras alacak değildir; ama bu yüksek bir olasılık olacaktır (11).

Şiddeti hem toplumsal düzeyde hem de kişisel niteliklerle açıklamak önemlidir. Genelde, savaş gibi şiddet içinde yaşayan toplumlarda hem aile içi hem de kişiler arası saldırganlıklarda artış gözlenmektedir. Ayrıca geri kalmış, kendi içine kapalı, küresel ekonomiye ülke ya da bölge olarak girememiş, dışa kapalı sert kadın-erkek ayrımları üzerine kurulu toplumlarda kadına karşı şiddet daha yüksek olmaktadır. Kadınların dayak yediği, şiddet kurbanı olduğu toplumlarda erkekler evde tek başına karar verme yetisine sahiptirler. Bu toplumlarda bireylerin sorunlarını çözme yöntemi, otorite kurdukları aile üyelerine şiddet uygulamaları ile görülmektedir; erkeklerin eşlerine, kadınların çocuklarına şiddete kolayca ve sık başvurdukları görülmüştür (11).

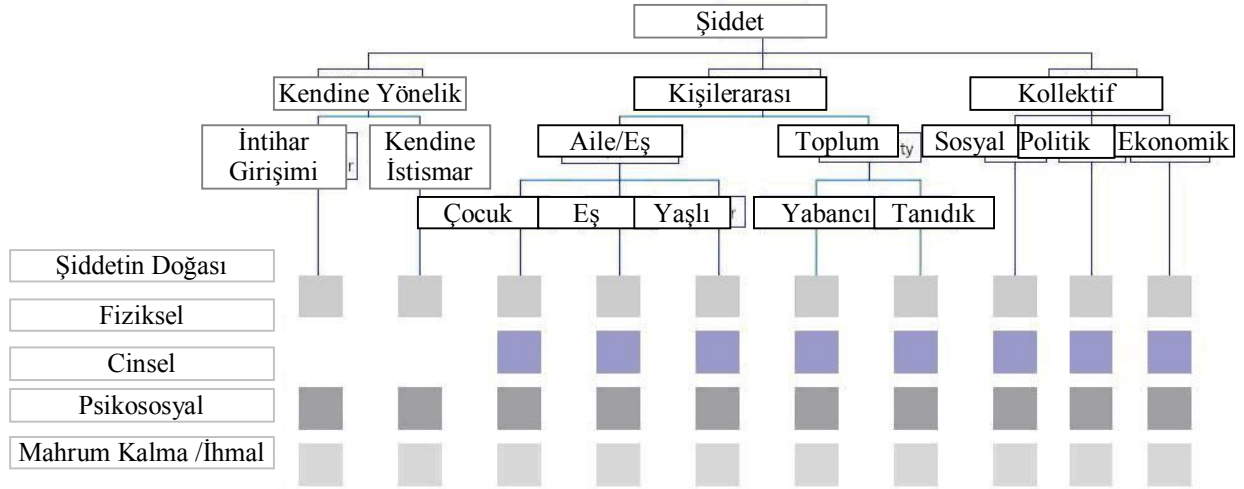
Nelson Mandela DSÖ' nün şiddet ve sağlık raporunun önsözünde "Sürekli olarak şiddet yaşayan pek çok kişi, bunu insan hayatının doğal bir bölümü olarak kabul etmektedir. Ancak bu böyle değildir. Şiddet önlenabilir. Şiddet kültürü değişebilir. Hükümetler, topluluklar ve bireyler bu farklılığı yaratabilir." demektedir (12, 13).

DSÖ şiddet eylemlerini (12);

- kendi kendine yöneltilen şiddet
- kişilerarası şiddet
- toplu şiddet uygulamaları olarak sınıflamıştır.

Şiddetin eylemlerinin doğasında; fiziksel, psikolojik, cinsel sorunlar, depresyon ve ihmal bulunabilir.

Şekil 1.Şiddetin Tipolojisi

Kaynak: (5, 12).

2.2. AİLE İÇİ ŞİDDET

Kişilerin beslenme ve bakım gereksinimlerini karşılayan, güven duygusu veren, beden ve akıl sağlığını koruyan ve geliştiren bir birim olması gereken aile, çoğu kez, her çeşit şiddetin beslendiği ve uygulandığı bir odak olmaktadır. Aile dışında gerçekleşen şiddet için toplum sorumlu tutulurken, aile içinde oluşan şiddet gizli kalmakta, özel hayat olarak kabul edilmekte; çoğu kez de olağan ve yasal olarak karşılanmaktadır. Aile içi şiddet ile ilgili olarak kamuoyu farklı görüşlere sahip olabilmektedir. Böyle bir şiddetin varlığına inanmama ve inkar etme şeklinde görüşler olabildiği gibi, bu tür bir şiddeti onaylayan görüşler de olabilmektedir. Şiddet, insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine, yaralanmasına ve sakat kalmalarına neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür. Aile içi şiddet ise bu tür bir hareketin aile içinde gerçekleşmesi durumunu ifade eder. Aile içi şiddet büyük bir oranla kadına ve çocuklara yöneliktir ve bu şiddeti gerçekleştiren kişi de erkektir. Aile içi şiddetin varlığı çocuğa yönelik şiddetin uygulanmasında primer risk faktörü olarak görüldüğü gibi, çocuk ihmal ve istismarında da önemli bir faktördür (14).

2.3. ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

İnsanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkmış olan şiddet olgusu, birçok bireysel ve toplumsal öge ile birlikte karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddet olgusunu tanımlamak ve ortaya çıkarmak da kolay olmamaktadır. Kendini çok farklı biçimlerde

gösterebilen şiddet olgusu, günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşılabileceğimiz bir olgudur. Baskı, eziyet, korkutma, sindirme, öldürme, cezalandırma, her toplumda derece derece fakat sürekli bir biçimde günlük yaşamda rastlanan şiddet türleridir. Çocuklarda şiddet kavramı kültürler ve uluslar arasında farklı algılanmaktadır. Dünya’ da şiddeti bir disiplin aracı olarak kullanan birçok toplum mevcuttur.

Çocuğun ruhsal ve bedensel bütünlüğünü bozucu davranışların tümü, kötüye kullanma, sömürü **çocuk istismarı (abuse)** olarak tanımlanmaktadır. *Bu alanda sık kullanılan diğer bir kavram ise **çocuk ihmalidir (neglect)**. Bu ise, ana ve babaların çocukların bakım, beslenme, barınma, ısınma, giyinme, sağlık ve eğitim ile ilgili gereksinimlerini karşılama gibi temel yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamamaları veya bu konularda hatalı tutum sergileyip, çağdaş bilgileri kullanmamaları anlamındadır.*

Disiplin; çocuğun ruhsal, duygusal ve kişilik gelişimini, topluma yapıcı ve öz denetime sahip bir birey kazandırmak üzere eğitime sürecidir. Yunanca öğretmek anlamına gelen ‘disciple’ kelimesinden köken alan disiplinin ana amacı çocuklara yaşına uygun davranışları ve kendi kendini kontrol etmeyi öğretmektir (3, 15). Disiplin aile, toplum ve kültür tarafından kabul edilen sosyal standartları çocuklara öğretmek için gereklidir. Disiplin ile ilgili davranış modelleri ve anlayışları çocuğa, ebeveyne, aile yapısına, topluma ve sosyokültürel düzeye göre değişebilir (16, 17). Çocukluk döneminde uygulanan disiplin yöntemleri çocuğun daha sonraki yaşamında davranışlarını belirleyici bir unsurdur. Toplumda öncelikle cezayı çağrışırsa da; disiplin, ceza demek değildir (18).

Çocuk gelişiminde etkili disiplin yöntemlerinin başlıca üç bileşeni vardır;

1. Çocuk ile anne-baba arasında pozitif, destekleyici bir ilişki,
2. İstenen davranışların artırılması için pozitif destekleyici yöntemlerin kullanılması (proaktif)
3. İstenmeyen veya etkisiz davranışların azaltılması veya ortadan kaldırılması stratejisi (reaktif) (18).

Bu çağdaş ve çocuğun gelişimini destekleyen yaklaşıma karşın, cezalandırma toplumda çok sık başvurulan disiplin yöntemlerindedir. Oysa sözel veya fiziksel negatif uyarılar olarak tanımlanan cezalandırma, çocukta oluşturabileceği fiziksel ve psikolojik zararlar nedeniyle hiçbir zaman önerilmemektedir (15, 18). Geleneksel olarak kabul edilebilirliği ve doğal karşılanması nedeniyle disiplin amaçlı ceza davranışları önemli bir toplumsal sorundur.

Sosyal kognitif açıdan bakıldığında fiziksel cezalandırmanın (corporal punishment) fiziksel olmayan cezalandırmaya göre daha uygun ve etkili olduğu düşünülmektedir. Örneğin

Amerikalı ailelerin büyük çoğunluğu popoya vurmaya ve diğer fiziksel cezalandırma şekillerini kullanmaktadır. Birçok araştırmada genellikle fiziksel cezalandırma tiplerini çocukları için kullanan aileler, bu metotların etkili, bazen gerekli ve uygun olduğuna inanmaktadır. Bazı ailelerde fiziksel cezalandırma ve şiddetle bağlantılı olarak yetişkinlik, adölesan ve çocukluk dönemlerinde bu disiplin yöntemlerinin kullanımıyla ilişkili antisosyal davranışlar ve davranışsal problemler olabileceği düşüncesiyle kaygılar artmıştır. Bu konuda yapılan çalışmalarda, çocuklara geçmişlerinde uygulanan cezaların, onların sosyal gelişimlerinde önemli olduğu ortaya konmuştur (19).

Fiziksel cezalandırma yöntemlerinin kuşaktan kuşağa aktarılması söz konusudur. Çocuklar fiziksel cezalandırmaya karşı sevginin gösterilmemesi, ilgilenmeme gibi daha pasif uygulamaların kendi davranışları üzerinde daha etkili olduğunu bildirmişlerdir. Ama, çeşitli etnik gruplarda ve azınlıklarda daha fazla fiziksel cezalandırmanın kullanıldığı görülmüştür. Örneğin Afrika kökenli Amerikalı çocuklarda ve annelerinde daha fazla fiziksel cezalandırma yöntemleri kullanılmaktadır (19).

Sözel cezalandırma; azarlama, bağırma, hakaret etme, beddua etme gibi sözel uyarıları içerir. Fiziksel cezalandırma yöntemleri ise hafif, yalnızca ağrı oluşturan uyarılardan yaşamsal tehlike oluşturabilecek boyutlarda çok ağır şiddet davranışlarına kadar geniş bir yelpazede görülebilir. Farklı toplumlarda yapılan incelemelerde, disiplin amacıyla uygulanan fiziksel ceza davranışları içinde; çocuğun eline hafifçe vurmaya, poposuna bir cisimle vurmaya, tokatlamak, kollarından tutarak sarsmak, çimdiklemek, kolunu bükme, yumruklamak, tekmelemek, sigara veya sıcak su gibi maddelerle yakmak, kapalı bir odada kilitli tutmak, bağlamak, duvara çarpma ve kafasına vurma gibi uygulamalar saptanmıştır (18, 19, 20). Ayrıca sözel ve fiziksel cezalandırma yöntemlerinin genellikle birlikte kullanıldığı, çocuklarına sık sık bağırarak anne-babaların genellikle dayak atmaya eğilimli oldukları bildirilmiştir (21). Bu örneklerden de görüldüğü gibi ceza uygulamalarının hemen tamamı çocuk istismarına ve çocuğa yönelik şiddete yol açan davranışlardır.

Cezalandırma amaçlı kullanılan şiddetin yalnızca çocuğa değil, diğer aile bireylerine de yönelik olabileceği bilinmektedir. Yaşam ortamında şiddet davranışlarının yaygın olması ve aile içi şiddetin varlığı, “çocuğun fiziksel, ruhsal, cinsel veya sosyal açıdan zarar görmesi” şeklinde tanımlanan “istismar” için en önemli risk faktörlerinden biridir. İstismar çocukta hem akut hem de uzun dönemde önemli olumsuz etkilere neden olan bir toplum sağlığı sorunudur. Toplumlar arasında tanımlama ve bildirme oranları değişmekle birlikte farklı etnik, coğrafi, mesleki ve sosyoekonomik gruplarda çocuk istismarı olguları bildirilmiştir (22). Çocuk istismarına yol açabilecek cezalandırma yöntemlerinin çocuk istismarı için risk faktörlerini

taşıyan aileler ve toplumlarda daha çok kullanıldığı saptanmıştır. Özellikle sosyo-ekonomik durumun yetersizliği, aile içi sorunlar, çocuklarına karşı çok eleştirici ve katı aile yapısı, anne-babanın emosyonel bozukluğu, kalabalık aileler, sosyal destekten yoksun aileler, eğitim eksikliği, aile içi şiddetin varlığı, toplumda çocuğun değerinin düşük olması, çocuğu koruyan yasa ve kurumların yetersizliği gibi koşullarda çocuk istismarına kayan cezalandırma yöntemlerinin daha sık kullanıldığı belirlenmiştir (20, 22, 23, 24). Ayrıca çocukluklarında istismara uğramış anne-babaların kendi çocuklarına karşı daha örseleyici disiplin yöntemlerini kullandığı gözlenmiştir (21, 25, 26).

Fiziksel cezanın şiddeti istismarın şiddetini yansıtır. Bununla birlikte genellikle yaralanmaya neden olmayacak kadar hafif fiziksel uyarıları kullanan ailelerin zaman zaman çocuğa ciddi boyutlarda zarar verebilecek diğer fiziksel cezalandırma yöntemlerini de kullandıkları gösterilmiştir (21). Disiplin amacıyla uygulanan ve çocuk istismarına yol açan cezalandırma yöntemlerinin çocukta oluşacak fiziksel ve psikolojik zararlarının yanı sıra uzun dönemde ve erişkin hale geldiğinde ortaya çıkabilecek etkileri de önemlidir. Bu tür etkiler; gelişimsel bozukluklar, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları, alkol veya ilaç bağımlılığı, depresyon, anksiyete, panik bozukluğu, suç işleme ve şiddet davranışında artış, kendine zarar verme, intihara eğilim, kendi çocuklarına da aynı yöntemleri kullanma eğilimi olarak sayılabilir (23, 27, 28, 29).

Çocuğun disiplini amacıyla kullanılan cezalandırma yöntemleri, toplumda kabul edilmiş normlardan ve kültürel farklılıklardan etkilenen bir olgudur. Çocuğun neyi öğrenmesi gerektiği ve öğrenme için kullanılan yöntemler, kültürel birikim olarak kuşaktan kuşağa geçer. Böylece kişiler kendilerine uygulanan disiplin yöntemlerini çocukları için de kullanırlar (9, 14). Çocuk istismarına yol açabilecek fiziksel cezalandırma yöntemlerinin birçok kültürde yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Ancak çocuğun değerinin yüksek olduğu kültürlerde istismarın çok daha az görüldüğü ve fiziksel cezalandırma yöntemlerine daha az başvurulduğu saptanmıştır (16, 21).

2.4. ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI

DSÖ' nün 1999'da yaptığı tanıma göre, "**Çocuk İstismarı** (Child abuse) veya çocuğa karşı kötü muamele; sorumluluk, güven ve yetenek ile ilgili genel durumunda çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişimine ve değerine zarar verebilen, fiziksel ve/veya emosyonel kötü davranışı, cinsel istismarı, ihmali, her türlü ticari çıkar için çocuğun kullanılmasını içeren her türlü davranışlardır (29, 30). Bir başka deyişle çocuk istismarı, kendinden en az 6 yaş büyük bir yetişkin tarafından çocuğun sağlığını ve fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyecek

şekilde bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlardır (30). Bu davranışların mutlaka çocuk tarafından algılanması veya yetişkin tarafından bilinçli olarak yapılması şart değildir. Çocuk ölümleri ile ilgili sınıflandırılmasında farklılıklar olmasına karşın, istismar nedeniyle olan ölümlerin resmi kayıtlardakilerden daha fazla olduğudur. En önemli ölüm nedenleri içerisinde başa yapılan darbeler gelmekte olup, bunu karın bölgesine yapılan darbeler izlemektedir (30).

2.4.1. ÇOCUK İSTİSMARI (abuse) TİPLERİ

Çocuğun bakımı ile ilgili kişiler tarafından yapılan istismar 4 grupta incelenebilir (30):

1. Fiziksel istismar
2. Cinsel istismar
3. Emosyonel istismar
4. İhmal (neglect)

1. Fiziksel istismar: En geniş anlamda çocuğun kaza dışı yaralanmasıdır. Değişik ülkelerdeki çalışmalarda fiziksel istismar sıklığı %0.45 ile %64 arasında bildirilmektedir (31, 32). Çocuğun ağızına biber sürmek, sarsmak, kulağını ve saçını çekmek, çocuğun vücudunun herhangi bir yerine hafif şiddette veya parmakla vurmak gibi fiziksel cezalandırmalar orta derecede fiziksel istismar olarak kabul edilirken, çocuğa şiddetli şekilde elle veya ayakla vurmak, yakmak, boğmak gibi fiziksel cezalandırmalar ise şiddetli fiziksel istismar olarak kabul edilmektedir (30). Buradaki en önemli sorun fiziksel istismar türü olarak tanımlanan bu cezalandırma şekillerinin bazı toplum ve kültürlerde istismar olarak algılanmaması veya tanımlanmamasıdır. Hatta bazı toplumlarda ve kültürlerde yer alan bu davranışlar çocuğun disiplini ve terbiye edilmesi için gerekli olarak düşünülmektedir. Örneğin; “Dayak, cennetten çıkmadır”, “Annelerin /Öğretmenin vurduğu yerde gül biter” gibi ülkemizde herkesin dilinde olan atasözleri, ebeveynlerin çocuklarına karşı uyguladıkları davranışların toplum tarafından kabul edildiğini göstermektedir. Dünyanın bir çok ülkesinde ve ülkemizde fiziksel istismar olguları sağlık kayıtlarına girmemektedir. Bunun nedeni, travma nedeniyle sağlık kurumuna getirilen çocukların ebeveynlerinin veya çocuğun bakımı ile ilgili kişilerin olayı gizleme çabalarıdır. Bu açıdan travmalı çocuğa yaklaşımda dikkatli olunmalıdır.

Hekimlik uygulamalarında fiziksel istismar olguları geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Kafatasının altında dövülme sonrası oluşan kanamalar, sigaradan oluşan izler, kısmen kapanmış kırıklar, çürükler, morarmalar, insan ısırıkları, göz lezyonları, yanıklar ve buna benzer kazara olmayan yaralanmalar, gibi bulgular çocuğun şiddetli fiziksel istismara uğramış olabileceğini göstermesi açısından önemli bulgulardır (29, 30). Ancak, daha hafif olguların tanınması zor olup, yapılan tahminlere göre oldukça yüksek sıklıklara ulaşabilmektedir. Bu

nedenle her türlü fiziksel istismarın çocuğun sağlığını, fiziksel ve ruhsal gelişimini olumsuz etkileyebileceği konusunda toplum bilgilendirilmelidir.

2. Duygusal (Emosyonel) istismar:

Gündelik yaşamda en sık rastlanan istismar tiplerinden birisi olan duygusal istismar, ebeveyn ya da çevredeki diğer yetişkinlerin çocuğun yetenekleri üstünde istek ve beklentiler içinde olmaları ve saldırganca davranmaları olarak tanımlanır. Beş farklı ülkede yapılan bir çalışmada çocuğa bağırmanın %75 - 80 oranı ile en sık görülen emosyonel istismar olduğu saptanmıştır (29, 30).

Reddetme, aşağılama, küfretme, yalnız bırakma, yanıltma, ayırma, korkutma, yıldırma, tehdit etme, duygusal bakımdan ihtiyaçlarını karşılamama, yaşının üstünde sorumluluklar bekleme, kardeşler arasında ayırım yapma, değer vermeme, önemsememe, küçük düşürme, alaylı konuşma, lakap takma, aşırı baskı ve otorite kurma, bağımlı kılma ve aşırı koruma görülen diğer emosyonel istismar türleridir (29, 30, 31, 32). Duygusal istismar psikolojik gelişmenin duraklamasına neden olacak sözel istismarı veya aşırı emirleri kapsayan, çocuğun kimliğini zedeleyen ve bozuk davranışları ortaya çıkaran tavırları içerir. Duygusal istismar veya psikolojik örselenme diğer tüm kötü muamele biçimlerini şemsiye gibi altında toplar. Tek başına var olduğu gibi fiziksel ve cinsel istismarın hasarı ortadan kalktığında bile duygusal istismar devam edebilir. Duygusal istismara neden olan durumlar daha çok çocuk ve ergenin yakın çevresinde onunla ilişkili olan yetişkin kişiler tarafından gösterilir. Bu tür davranışlara maruz kalan çocuklarda aileden uzaklaşma, gergin olma, bağımlı kişilik geliştirme, değersizlik duyguları geliştirme, uyumsuz ve saldırgan davranışlarda bulunma gibi durumlar ortaya çıkabilir. Bunların yanı sıra duygusal istismar, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişmelerini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu çocuklarda normal zihinsel kapasite olmasına karşın, öğrenme güçlüğü ve dikkat dağınıklığı gibi sorunlar görülmektedir. Dolayısıyla duygusal istismar çocuğun hem kişiliği hem de başarısını olumsuz yönde etkilemektedir (8). Çocukların büyüklerin beklentileri dışında yaptıkları davranışları büyükler tarafından “yaramazlık” olarak tanımlanır. Oysa yaramazlık, çocuklarına karşı çok ilgili ailelerde bile bilmeyerek ve istemeyerek, ancak önemli bir duygusal istismara neden olabilmektedir. Şöyle ki, ebeveynler çocukları yaramazlık yaptığında “Çabuk sus, yerinde dur, yoksa seni doktora götürür, iğne yaptırırım” şeklinde tehdit ederler. Oysa ki bu tutum çocuğun yaramazlık yapmasına engel olmadığı gibi, bir sağlık sorunu olduğunda hem doktorların, hem de ailenin işini zorlaştırmaktadır. İşte bu

anlamda duygusal istismar, birçok ailede bilmeyerek ve istemeyerek, ciddi sonuçlara neden olabilen bir istismar türüdür.

3. Cinsel istismar:

Çocuğun **en az kendisinden altı yaş büyük** bir kişi tarafından cinsel doyum için zorla veya ikna edilerek kullanılması ya da başkasının bu amaçla çocuğu kullanmasına izin verilmesidir. Cinsel istismar davranışları arasında çocuğun genital bölgelerine dokunma, teşhircilik, röntgencilik, çocuğu pornografi ve fuhuş malzemesi yapma, cinselliğe teşvik eden konuşmalar ve pornografik film seyrettirme gibi davranışlar yer almaktadır (30, 33). Cinsel istismara maruz kalan çocuklarda tekrarlayıcı, rahatsız edici düşünceler, olayla ilgili kabuslar, uykuya dalma güçlüğü, öfke patlamaları, konsantrasyon güçlüğü, ilköğretim sonrasında ve ergenlerde olay anını yaşıyormuş gibi hissetmeleri, olayı anımsatan nesnelere karşı yoğun kaygı, korku tepkisi, olayı anımsatan yerler, kişiler, görüntüler ve konuşmalardan kaçınma, yineleyici oyunlar görülebilecek davranış şekilleridir. Ayrıca, yaşadıkları cinsel travmayı yeniden yasama ve tekrarlama korkusu, cinsel kimlik bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları olabileceği gibi tersine cinsel eylemde bulunma, sık masturbasyon yapma, yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar, cinsel oyunlar oynama, erişkinleri ayartıcı davranışlarda bulunma gibi davranışlar da geliştirebilirler. Cinsel istismara uğrayan çocukların yaklaşık %50'sinde travma sonrası stres bozukluğu görülmekte, depresyon, düşük benlik saygısı, intihar davranışları, damgalanmışlık hissi, sigara, alkol ve madde kötüye kullanımı eşlik edebilmektedir (30, 31, 33). Ergenlik öncesi kız çocuklarının %25'inin, erkek çocuklarının ise %15'inin cinsel istismara maruz kaldığı bildirilmektedir. Bu rakam ülkemizde %9-18'dir (30). Cinsel istismarın büyük bölümünün aile içinden veya aileye yakın olan kişiler tarafından yapıldığı bildirilmektedir. Çünkü bu kişiler çocuğa kolay ulaşabilmektedir. Bu nedenle cinsel istismarın boyutlarını saptamak zordur. Örneğin Romanya'da yapılan bir çalışmada aileler ile görüşüldüğünde cinsel istismara maruz kalan çocuk sıklığı %0.1 iken, aynı ailelerin çocukları ile görüşüldüğünde ise bu sıklığın %9.1 olduğu saptanmıştır (30). Bir diğer sorun da, çocuk fahişeliği ve pornografisidir. Özellikle internet ağının genişlemesi ile birlikte bu sorun da büyümektedir.

4. İhmal:

Çocuğun bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi, beslenme, giyim, tıbbi, sosyal ve duygusal gereksinimler ya da yaşam koşulları için gerekli ilgiyi göstermeme gibi, çocuğu fiziksel ya da duygusal yönden ihmal etmesi şeklinde tanımlanmaktadır (30). Fiziksel ve cinsel istismara göre çok daha göreceli olduğu için tanısı zordur. İhmal ve istismarı ayıran en temel nokta ihmalin pasif, istismarın ise aktif bir davranış

şekli olmasıdır. Çocuğun karşılaştığı bazı sağlık ve sosyal sorunlarını, görmezden gelmek, doğal karşılamak veya sorun olarak görmemek çocuk ihmalidir. Örneğin; enürezisi olan bir çocuğun ailesinin, bu sorunu bir hastalık olarak görmemesi, ailede benzer yakınması olan başka kişilerin varlığında bu durumun kabullenilmesi, doğal karşılanması ihmale bir örnek olarak gösterilebilir. İhmal, özellikle büyüme geriliği olan, psiko-sosyal uyum güçlüğü çeken, eğitim gereksinimleri karşılanmayan çocuklarda akla gelmelidir.

2.4.2. ÇOCUK İSTİSMARI RİSK FAKTÖRLERİ

Sakat çocuk, evlilik dışı doğan çocuklar, bazı toplumlarda kız çocuklar, hızlı sosyo kültürel değişim içinde büyüyen çocuklar, savaşın olduğu ülkedeki çocuklar, gebe annenin diğer çocuğu, anne babasından daha iyi eğitim alan çocuklar, işsiz veya ekonomik sorun yaşayan aile çocukları, standart barınma koşullarına sahip olmayan ailelerin çocukları, çok çocuklu ailenin çocuğu, çok genç anne, üvey ebeveynle yaşayan çocuk, eğitimsiz, alkol, uyuşturucu bağımlısı ebeveyn, aile içi geçimsizlik, kendisi de istismar görmüş kişinin çocuğu, ailede ruhsal hastalık öyküsünün olması, istenmeyen gebelik sonrası doğmuş çocuk istismara aday çocuktur (29, 30, 33). Son zamanlarda dünyada ekonomik krizler sonunda refah düzeyinin azalması ile birlikte bir çok sorun ortaya çıkmıştır. En önemlisi de güç koşullar altındaki çocuklardır.

2.4.3. ÇOCUK İSTİSMARININ NEDENLERİ

Son otuz yılda, çocuk istismarı konusu gerek tıbbi, gerekse toplumsal açıdan giderek önem kazanmaktadır. Çocuk ölümlerinin ve hastalıklarının bir nedeni olarak, kurbanları açısından son derecede yıkıcı sonuçlarıyla ve hatta sonraki nesiller için bile kalıcı izler bırakan özellikleriyle çocuk istismarı önemli bir sosyal sorundur. Bu konunun yeterince bildirilmemesi, tanı konulmasındaki güçlükler, inkar edilmesi ve gizli kalması ise önemini daha da arttırmaktadır. Çocuklarını istismar eden anne ve babaların kendine güvenmeyen, ana-baba olmayı kabullenememiş, kendi çocukluklarında benzer bir durumla karşılaşmış kişiler oldukları saptanmıştır. Öte yandan çocuk gelişimi ve eğitimi konularında gerçek dışı bilgilere ve beklentilere sahip, kendi dürtülerini kolaylıkla denetime alamayan, karşılanmamış bağımlılık gereksinimleri olan ve alışkanlık yapıcı madde bağımlısı kişilerin de çocuk istismarına yatkın oldukları gözlenmiştir. İzolasyon (tek başına kalma, yalnız bırakılma), baskı, zorlanmalar ve şiddetin kuşaktan kuşağa geçen bir değer yargısı olarak toplum tarafından benimsenmiş olması da çocuk istismarının nedenleri arasında sayılmaktadır. Öte yandan, olaya çocuklar açısından bakıldığında, düşük doğum ağırlığı ile doğan, vaktinden önce doğan, kalıtsal veya kronik bir hastalığı olan, istenmeyen bir gebelik

sonucunda doğan, gayri meşru olarak dünyaya gelen çocukların ve ikizlerin daha çok istismar edildikleri görülmektedir(33).

2.5. ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET VE ÇOCUK İSTİSMARININ DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

Çocuğa yönelik şiddet de, çocuk istismarı da evlerin dört duvarı arasında, gizli gizli yaşandığından, toplumun değer yargıları bunlara “aile meselesidir, karışılmaz” gözüyle baktığından, bu olayları önleyici yasal yaptırımların yetersiz oluşundan, şiddete ve istismara uğrayan kişilerin utanma, korkma ve benzeri duygusal zorlanmalar nedeniyle bildirimde bulunmamalarından ve gerçekleri inkar etmelerinden, çocuklarla ilk karşılaşan hekimlerin belirti ve bulguları iyi tanıyamamalarından dolayı, şiddet ve çocuk istismarı olguları yeterince bilinmemektedir. Dolayısıyla her iki olgunun da yaygınlığı hakkında kesin ve gerçekçi sayılar vermek olanaksızdır. Mevcut veriler, son yıllarda bu konunun önemini kavramış olan, yasal yaptırımları güçlü, gelişmiş ülkelere aittir. Nitekim, 1987 yılında Avustralya’da yapılan bir çalışmada toplumun yarısının aile içi şiddete maruz kalmış bir kişiyi yakından tanıdıklarını ortaya koymuştur. Benzer biçimde, Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan bir çalışmada Amerikan ailelerinin yarısında aile içi şiddetin varlığı saptanmıştır (35). Psikiyatrik hastalar tarafından bildirilen fiziksel ve cinsel şiddet eylemlerinin % 90’ı aile bireyleri tarafından yapılmıştır (14).

DSÖ’ nün Kasım 2005’de yayınladığı bir açıklamada ise her yıl dünya üzerinde 1,6 milyon insan şiddet sonucu ölmektedir. Şiddet 15-44 yaş grubundaki insanlar için önde gelen ölüm nedenleri arasındadır. Şiddet içeren davranışların kurbanları, yakınları veya tanıkları oldukları için sakatlanan, ruhsal problemlerden sıkıntı çeken veya diğer sağlık sorunlarına maruz kalan insan sayısı ise ölüm sayısından çok daha fazladır (12, 13).

Amerika’da 2003 yılında yaklaşık 906,000 çocuk, ihmal ve istismara maruz kalmış, 1993’ de binde 15.3; sonrasında 2001, 2002, 2003 yıllarında binde 12.4 olarak belirlenmiştir. Amerika’ da 2003 yılında yapılan araştırmada çocuk ihmal ve istismarına maruziyet şöyle bulunmuştur: %60.9 ihmal , %18.9 fiziksel istismar, % 9.9 cinsel istismar, %4.9 duygusal veya psikolojik, %2.3 medikal ihmal olarak tanımlanmıştır. İhmal ve istismardan öldüğü tahmin edilen 1500 çocuğun %78.7’ sinin 4 yaşın altında olduğu görülmüştür (36).

DSÖ’ nün verilerine göre dünyada her yıl 1-14 yaş grubundaki 40 milyon çocuk istismar veya ihmale uğramakta, tıbbi ve sosyal desteğe ihtiyaç duymaktadır (22).

Türkiye de 1981-1991 yılları arasında Malatya, Nevşehir, Afyon, Ağrı, Giresun, Trabzon, Rize ve Ankara illerinde 4-12 yaş arası 16000 çocuğu kapsayan, çocuk istismarı

oranını belirlemeyi amaçlayan çalışmada; çocuk istismarı oranı Afyon'da %13.9, Ankara'da %23.1, Ağrı'da %27.8, Giresun'da %30, Trabzon da %35.6, Rize; de %40.6, Nevşehir'de %41.9 ve Malatya'da %54 olarak belirlenmiştir. Aynı çalışmada çocuk istismarı 4-6 yaş grubu çocuklarda %40.7, 7-10 yaş grubunda %33.5, 11-12 yaş grubunda %25.8' dir. Bu oran, hiç eğitim almamış annelerin çocuklarında %36.7, okur yazar ve ilkokul mezunu olanlarda %35.5, orta ve lise eğitimi olanlarda %19.8, yüksek eğitimi olanlarda %11.6' dir (36, 37).

Türkiye'de çocuk istismarı konusunda yapılan araştırmalarda ise %78 ile duygusal istismarın baş sırada olduğu görülmektedir. Fiziksel istismar (%24) ve cinsel istismar (%9) daha az olarak görülmektedir. Çocukların ucuz işgücü olarak kullanılmaları yoluyla istismar edilmelerinin de Türkiye'de yaygın olduğu görülmektedir. Yasal düzenlemeler, 15 yaşın altındakilerin çalışmasını öngörmese de, gerçekte bu yasaların çiğnendiği bilinmektedir. "Meslek öğrensin, eli iş tutsun, eve katkısı olsun, adam olsun" gerekçeleriyle bu çocuklar, eğitim alma haklarından yoksun bırakılmakta, okula devam etmeleri gerekirken, sağlıkları üzerinde olumsuz etkileri olan ortamlarda, hiç bir sosyal ve yasal güvence olmaksızın çalıştırılmaktadır. Bunların sayıları on binlercedir. Tarım kesiminde, ücretsiz aile işçisi durumunda olanların sayısı ise tam olarak bilinmemektedir. Türkiye'de 1980-1982 yılları arasında sekiz ilde yapılan bir araştırmada, 4-12 yaşları arasındaki 16.000 çocuğun fiziksel ve duygusal açıdan istismar edilip edilmediği incelenmiştir. Kız çocuklarının % 34,6'sının, erkek çocuklarının ise % 32,5'inin ihmal ve istismar kurbanı oldukları saptanmıştır. Eğitimsiz ebeveynlerin %40'ı çocuklarını istismar ederken, eğitim düzeyi yüksek ebeveynlerde bu oran % 17'ye kadar düşmektedir. Çocukların istismar edilmeleriyle, çocukların disiplin altına alınması arasındaki sınırı çok dikkatli belirlemek gerekir. Ama dilimize yerleşmiş olan "eti senin, kemiği benim" , "öğretmenin vurduğu yerde, gül biter" tarzı deyişler, Türk toplumu olarak bizlerin bu ince çizgiyi iyi saptayamadığımızın açık bir ifadesidir (35, 38, 39).

2.6. ÇOCUK İSTİSMARININ ETKİLERİ

Çocuk ihmal ve istismarının hem kurban hem de uygulayan üzerinde çok çeşitli etkileri olabilir. Bu etkiler kurban açısından daha önemli ve ciddidir. Kurban üzerindeki etkileri, bedensel, ruhsal ve sosyal etkiler olarak üçe ayırmak incelememizi kolaylaştıracaktır.

1- Bedensel Etkiler:

Daha çok fiziksel şiddetin ve fiziksel istismarın uygulanması durumlarında görülür. Vücudun çeşitli kesimlerinde oluşan yara, bereler, morluklar, şişmeler, sıyrıklar, kesiler, kanamalar, yanıklar, kırıklar, göz ve beyin hasarları, iç organ yaralanmaları, bütün bunların sonucunda gelişen çeşitli hastalıklar, kalıcı sakatlanmalar ve nihayet ölüm meydana gelmesi bedensel

etkiler olarak sayılabilir. Çocuklarda görülen önemli bir etki de, büyüme ve gelişme geriliğidir. Fiziksel şiddet, cinsel alana yönelikse, cinsel organlar ve hastalıklarla ilgili bedensel etkiler de ortaya çıkar.

2 - Ruhsal Etkiler:

Çocuk ihmal ve istismarının neden olduğu ruhsal etkiler, bedensel etkilere göre daha önemlidir. Çünkü bedensel etkiler bir süre sonra tedavi edilir ve ortadan kaldırılabilirler. Ancak ruhsal etkilerin, hem tedavisi zordur, hem de ruhsal etkiler uzun sürelidir, çoğu kez yaşam boyu devam eder. İstismar edilen çocuklar, güven duygularını kaybeder ve sevgisizliği öğrenirler. Çeşitli kişilik bozukluklarına ve psikiyatrik hastalıklara yakalanabilirler. Bu çocuklar yetişkin olduklarında, şiddete meyilli olurlar. Özgüvenleri düşük, iletişim kurabilme özellikleri olmayan, toplum tarafından onaylanmayan davranışları gösteren, suç işlemeye yatkın, madde bağımlısı, kendine zarar verici davranışlar geliştiren ve intihara eğilimi olan kişiler haline gelirler.

3-Sosyal Etkiler:

İstismara uğrayan çocukların, toplum tarafından dışlanması, istenmemesi, kirletilmiş, işe yaramaz gözüyle bakılması, bu kişilerin toplum içine kabul edilmeyerek yalnızlığa itilmeleri bilinen sosyal etkiler arasındadır. Bu da önemli bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınmalıdır.

4- Çocuk İhmal ve İstismarının Uygulayanlar Üzerindeki Etkileri:

Çocuk ihmal ve istismarının, bu şiddeti veya istismarı uygulayan kişiler üzerinde de etkileri olur. Bu etkiler daha çok ruhsal ve sosyal etkiler olarak karşımıza çıkar. Karısına şiddet uygulayan bir erkek veya çocuğunu döven bir anne yaptığı bu işten utanır; kendi kendini suçlar; duygularını ve davranışlarını kontrol edemediği için cezalandırmaya çalışır; pişmanlık duyar; özgüvenini yitirebilir. Bu gibi kişiler pişmanlıklarını dile getirip, af dileseler de bir zaman sonra bütün bunları unutup, yeniden aynı eylemi gerçekleştirebilirler. O nedenle bu kişilerin mutlaka bir psikolojik tedaviye ve desteğe ihtiyaçları vardır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Almanya, İsveç, Norveç gibi gelişmiş ülkelerin çoğunda bu tür eylemlerin ciddi yasal yaptırımları vardır. Eşlerine fiziksel şiddet uygulayan erkekler hapis ile cezalandırılmakta, çocuklarını istismar eden ailelerden çocukların velayeti alınmakta ve çocukların bakımını ve yetiştirilmesini, kurumlar veya yetiştirici aileler üstlenmektedir (35, 38, 39, 40,41).

Dünya çevresindeki kültürel yaklaşımlar içerisinde ailelerin davranışları ve farklı standartları değişik seviyelerde yer almaktadır. Kültür, toplumsal davranışlar ve inançların birleşimidir ve insanların hangi yaklaşımlarda olduğunu gösteren kendilerinin ürünü

olmalıdır. Diğer bir taraftan kültürel yaklaşımlar çocuğun bakım ve yetiştirilmesi prensiplerini kapsamaktadır (3, 15, 16, 17).

Yapılan çalışmalar Amerikan ailelerinin %90'ından fazlasının popoya şaplak atma gibi bir fiziksel cezalandırma yöntemini disiplin yöntemi olarak kullandığını göstermiştir (17) Hindistan'da yapılan bir araştırmada annelerin %50'sinin ağır sözel cezalandırmayı, %42'sinin ise ciddi fiziksel cezalandırmayı kullandıkları saptanmıştır (42). Hong Kong'da yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin %95'inin çocukluk dönemlerinde fiziksel cezalandırmaya maruz kaldıkları ve geleneksel olarak bu yöntemlerin sıklıkla kullanıldığı gösterilmiştir (43).

Kuveyt'li ailelerin de %86'sının disiplin amacıyla fiziksel cezalandırma yöntemlerini kullandıkları gösterilmiştir. Bu ailelerin çoğu çocukları önemli bir suç işlediğinde yaralanma oluşturacak şekilde dövdüklerini, bir kısım aileler ise yakma ve karanlık bir odaya kilitleme gibi yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir (44). Türkiye'de çocuğa uygulanan disiplin yöntemleri ve çocuk istismarı konusunda yapılmış çalışmalar çok yetersiz olmakla beraber, kullanılan disiplin yöntemleri arasında özellikle fiziksel şiddet içeren davranışların yaygın olduğu bilinmektedir (45). Kültürel özellikler ve gelenekler, çocuğu dövme veya patakama gibi istismar olarak kabul edilen yöntemlerin kullanılmasına izin vermektedir. 5000 çocuğun incelendiği bir çalışmada 5 yaşından küçük çocukların %36'sının hayatlarının bir döneminde fiziksel olarak istismara uğradıkları bildirilmiştir (44, 45). Toplumda çocuk istismarının hangi sıklıkta olduğunun bilinmesi kadar disiplin yöntemlerine bakış açısının, sık başvuru alan disiplin yöntemlerinin ve ceza davranışı sıklığının belirlenmesi de önemli bir gereksinimdir. Çünkü çocuk disiplininde sınırın belirlenmesi çocuğun psikososyal gelişiminde, istismardan korunmasında ve sağlıklı bir erişkin haline gelmesinde önem taşımaktadır. Ayrıca ailelerin uyguladığı fiziksel cezalandırma yöntemlerinin engellenmesi toplumda şiddeti ve bununla ilişkili diğer sorunları azaltacaktır. Bu nedenle toplumun çocuk disiplini konusunda bilgilendirilmesi, ceza davranışlarının azaltılması ve cezalandırma sonucunda oluşabilecek zararlarla ilgili eğitim programlarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması son derece önemlidir (36, 45).

BÖLÜM III

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Bölge Hakkında Genel Bilgiler:

Araştırma Malatya il merkezinde yapılmıştır. Malatya, Doğu Anadolu Bölgesi Yukarı Fırat bölümünde yer almaktadır. Doğuda Elazığ, kuzeydoğuda Erzincan, kuzeybatıda Sivas, güneyde Adıyaman, güneydoğuda Diyarbakır, batıda Kahramanmaraş ile komşudur.

3.1.1. Coğrafi durumu:

38 derece 21 dakika kuzey enlemi ile 38 derece 19 dakika doğu boylamının belirlediği bir noktada bulunan Malatya, İç Anadolu, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu Bölgesine geçilen bir konum üzerindedir.

Yüzölçümü 12.313 km²'dir. Malatya il alanı, Alp kıvrımlaşması sırasında şekillenen tektonik bir alandır. Dördüncü zamanın başlarında yoğunlaşan volkanik hareketlerle, yüksek dağ sıraları ve çöküntü alanları oluşmuştur. En yüksek rakıma 2916 metre ile Kartaltepe dağı sahiptir. Malatya ilinin denizden yüksekliği 964 metre olarak kabul edilmektedir.

Malatya ili, kuzeyden güneye hafif bir eğimle uzanan Malatya ovası üzerine kurulmuştur. Arazinin denizden uzak ve yüksek olması nedeni ile iklimi serttir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise kar yağışlı ve soğuktur. En sıcak aylar Temmuz ve Ağustos, en soğuk aylar, Ocak ve Şubat aylarıdır (46).

3.1.2. Nüfus:

2008 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Malatya il nüfusu, 733 789 olarak tespit edilmiştir. Şehir nüfusu 492 411, köy nüfusu ise; 241 378 olarak belirlenmiştir (47).

Malatya ilinin nüfusu, 2009 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre 736 884 kişidir. Nüfusun 468 310 kişi şehirlerde yaşarken, 268 574 kişi belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı % 63,6, belde ve köylerde yaşayanların oranı % 36,4'dür. Yine aynı nüfus sayımı sonucuna göre, il merkezi nüfusu 388 590, ilin nüfus yoğunluğu ise km² başına 63 kişidir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Doğanşehir, Yeşilyurt, Darende, Akçadağ ve Battalgazi'dir.

3.1.3. Eğitim:

Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) verilerine göre 2005-2006 öğretim yılında Malatya ilinde, okul öncesi eğitim yapan 307 okul, 573 ilköğretim, 33 mesleki ve teknik lise, 69 lise olmak üzere toplam 982 okul ve 5741 öğretmen mevcuttur (48).

3.1.4. Sağlık:

2008 Malatya Sağlık İl Müdürlüğü'nün verilerine göre, Malatya'da halen faal durumda olan 12 yataklı tedavi kurumu, il merkezinde 25 sağlık ocağı, ilçelerde 13 sağlık ocağı, köylerde 2'si faal olmayan 87 sağlık ocağı ve 470 sağlık evi bulunmaktadır. Bir sağlık ocağına düşen ortalama nüfus 8280, bir sağlık evine düşen ortalama nüfus 1533 dür.

İlde 1763 uzman hekim, 1038 pratisyen hekim, 152 eczacı, 831 sağlık memuru, 995 ebe görev yapmaktadır. Ayrıca 7 ecza deposu, 2 hemodiyaliz merkezi, 5 tıp merkezi, 1 fizik tedavi merkezi bulunmaktadır (49).

3.2. Araştırma Modeli:

Bu araştırma kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmada Malatya il merkezinde yaşayan 2-5 yaş arası çocukları olan annelerin çocuklarına uygulamış oldukları şiddet ve etkileyen faktörler belirlenmiştir.

3.2.1. Araştırma evreni ve örneklem:

Bu araştırmanın evreni Malatya ilinde yaşayan 2-5 yaş arası çocukları olan annelerdir. Annelerin 2 yaş altında olan çocuklarına şiddet uygulama durumlarını belirlemenin zor olduğu bilinmektedir. 2-5 yaş arası çocukluk dönemi, anneye bağımlılığın azaldığı, yürüme- konuşma gibi fiziksel gelişimlerin yanı sıra kişilik gelişiminin gerçekleştiği dönem olması itibariyle önem kazanmaktadır. Annelerin belirlenmesinde standart bir seçim yapmak ve kendini ifade etmeye başlayan çocuklarına uygulamış oldukları şiddet türlerini belirlemek araştırmanın daha gerçekçi olması açısından önemli olması sebebiyle 2-5 yaş arası çocuğu olan anneler araştırma kapsamına alınmıştır.

Örneklem seçiminde DSÖ 30 küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre araştırmada kullanılacak minimum anne sayısını bulmak için aşağıdaki formül kullanılır. Örnek büyüklüğü %5 güven aralığında desen etkisi 1,5 iken 576 çocuk, desen etkisi 2 iken 768 çocuk olur (50, 51).

$$N_{\min} = DE * \frac{z^2 * p * (1-p)}{d^2}$$

N: örneklem büyüklüğü

DE: Desen etkisi (sabit=1,5-2)

z^2 : 1.96'nin karesi

P: olayın görülme sıklığı (0.50)

d: güven aralığı

Bu çalışmada 576 çocuk üzerinde çalışılarak minimum örnek büyüklüğünün 1.5 katına ulaşılmıştır

Kümelerin seçimi:

Çalışılacak kümeleri seçmek için öncelikle Sağlık Müdürlüğünden ildeki tüm sağlık ocaklarının, sağlık evi bölge nüfusları ve bölgenin coğrafi sınırları (mahalle, sokak, köy olarak) temin edildi. Küme birimi olarak sağlık evi bölgesi belirlendi. Sağlık evi nüfuslarının kümülatif toplamları alındıktan sonra örneğe çıkacak 30 küme sistematik örnekleme yöntemiyle seçildi. Her kümeden 20 anne ile görüşüldü. Görüşmelerde her haneden 24-61 ay arasında çocuğu olan annelerin araştırmaya dahil edilmesi kararlaştırıldı. Yaşı en küçük olan çocukla ilgili bilgiler de toplandı. 2-5 yaş arası çocuğu birden fazla olan durumlarda en küçük çocukla ilgili bilgi değerlendirildi.

Araştırma kapsamına giren 30 küme Tablo 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Araştırma kapsamına giren 30 kümenin dağılımı

1. küme: Tandoğan 3 MSE	16. küme: Zafer 4 MSE
2. küme: Dilek 1 MSE	17. küme: Akpınar MSE
3. küme: Kamiştaş MSE	18. küme: Dernek 2 MSE
4. küme: Fatih MSE	19. küme: Tekmezar 2 MSE
5. küme: Koyunoğlu 1 MSE	20. küme: Başharık 2 MSE
6. küme: Beydağı 1 MSE	21. küme: Başharık 9 MSE
7. küme: Elmasuyu MSE	22. küme: Fırat 3 MSE
8. küme: Topsöğüt MSE	23. küme: Özalper 3 MSE
9. küme: Şifa 1 MSE	24. küme: Zaviye 4 MSE
10. küme: A. H. Abdi 3 MSE	25. küme: Karakavak 5 MSE
11. küme: İzolüpe 3 MSE	26. küme: Aşağıbağlar 1 MSE
12. küme: İnönü 1 MSE	27. küme: Taştepe 2 MSE
13. küme: Çarmuzu MSE	28. küme: Melekbaba 2 MSE
14. küme: Kıltepe MSE	29. küme: H. Varol 2 MSE
15. küme: Çarmuzu 1 MSE	30. küme: Fırat 2 MSE

* MSE= Merkez Sağlık Evi

3.2.2.Araştırmanın değişkenleri:

Bu araştırmanın bağımlı değişkenleri:

1. Annelerin son bir yıl içinde şiddet uygulama sıklığı
2. İyi ebeveynlik pratiği

İyi ebeveynlik pratiği 9 uygulamayı içermektedir. Bu uygulamalar aşağıda verilmiştir.

1. Zararlı maddeleri kilit altında tutma
2. Arabada yalnız kilitli bırakma
3. Oyun oynama
4. Öğrenmesine yardımcı olma
5. Çocuğun yanında tartışmama
6. Çocuğa zaman ayırma
7. Yalnız bırakmama
8. Çocuğun yanında küfür etme
9. Sağlığını ve gelişimini takip etme

Araştırmanın bağımsız değişkenleri ise şunlardır:

1. Aile tipi
2. Hane büyüklüğü
3. Ailenin sosyal güvencesi
4. Ailenin gelir düzeyi
5. Ailenin devlet yardımı alma durumu
6. Annenin yaşı
7. Anne eğitim düzeyi
8. Babanın eğitim düzeyi
9. Babanın mesleği
10. Çocuğun cinsiyeti
11. Çocuğun yaşı
12. Çocuğun kaçınıcı çocuk olduğu
13. Toplam çocuk sayısı
14. Çocuğun kronik hastalığı
15. Çocuğun tıbbi rahatsızlık durumu
16. Çocuğun küfür etme alışkanlığı
17. Çocuğun arkadaşlarıyla kavga etme alışkanlığı

3.3. Verilerin toplanması ve analizi:

Veri toplama aşaması üç basamakta gerçekleştirilmiştir. Bunlar sırasıyla; anket formunun düzenlenmesi, anket formunun uygulanması ve verilerin değerlendirilmesidir.

3.3.1. Anket Formunun Düzenlenmesi:

Uluslar arası çocuk ihmal ve istismarını önleme kuruluşu (International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect, ISPCAN) tarafından hazırlanmış cezalandırma, disiplin ve ev içi şiddet sorularını içeren form ile, iyi ebeveynlik uygulamaları ve sosyo-demografik özellikleri içeren 80 soruluk anket yüz yüze görüşme yöntemiyle annelere uygulanmıştır.

Soruların işlevliliğini kontrol etmek üzere araştırma öncesinde rasgele evlere gidilerek 20 anneye ön deneme anketi uygulanmıştır. Ön deneme uygulamasından sonra ankete verilen yanıtlar gözden geçirilerek işlemeyen sorular değiştirilmiş ve ortalama yanıt süresi belirlenmiştir.

3.3.2. Anket Formunun Uygulanması:

Bu araştırmanın verileri araştırmacı tarafından evlere gidilerek ve Ek'te sunulan anketteki sorular annelere yüz yüze sorularak toplanmıştır.

3.3.3. Verilerin Değerlendirilmesi:

Annelerin son bir yıl içerisinde şiddet uygulama sayısı ve türleri soruların toplamı üzerinden şiddet sıklığı elde edilmiştir. Şiddet türleri fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet olarak ayrılmış, her şiddet türünün uygulama sıklığı belirlenmiştir.

İyi ebeveynlik uygulamalarından en az 5 ve üzerini yapanlar iyi ebeveyn olarak değerlendirilmiştir.

3.3.4. Verilerin Analizi:

Araştırma verilerinin analizi bilgisayar ortamında SPSS for Windows 16.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Aritmetik ortalamalar standart hataları ile verilmiş olup, verilerin analizinde ki-kare analizi kullanılmıştır.

3.4. Araştırmanın süresi ve maliyet:

Bu araştırma Aralık 2009 tarihinde planlanmış, evren ve örneklemin saptanması ve uygulamanın yapılabilmesi için aynı dönemde Malatya valiliğinden onay alınmıştır. Aralık 2009'te anketin ön denemesi yapılmış, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra 2010 Ocak-Şubat tarihleri arasında araştırma evrenine anket uygulanmıştır. Mart- Nisan tarihleri arasında verileri girilip, araştırma raporu yazılmaya başlanmıştır.

Araştırmanın ulaşım ve kırtasiye giderleri araştırmacı tarafından karşılanmıştır.

3.5.Araştırmanın sınırlılıkları:

Bu araştırmada Malatya il merkezinde ve merkeze bağlı köylerde 30 küme örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Annelerin çocuklarına şiddet uygulama oranı oldukça yüksek bulunmuştur. Bu durum bulguların yalnız merkez ilçeye genellenebileceğini, Malatya il merkezi için daha kapsamlı araştırmaların yapılması gerektiğini göstermektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Malatya merkez ilçe belediyesi sınırları içerisindeki anneleri ve onların 2-5 yaş çocuklarını kapsayan araştırmanın bulguları üç ana başlık altında incelenmiştir.

1. Araştırma kapsamına alınan anne ve çocukların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular
2. Annelerin çocuklarına uyguladıkları şiddet ve türlerine ilişkin bulgular
3. İyi ebeveynlik uygulamalarına ilişkin bulgular

1. Araştırma Kapsamına Alınan Anne ve Çocukların Sosyo demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

1.1. Annelerin Sosyodemografik Özellikleri

Tablo 4.1. Annenin Bazı Sosyo-Demografik Özellikleri

Sosyodemografik Özellikler	n	%	Sosyodemografik Özellikler	n	%
Yaş			Eşin Eğitimi		
19-29	280	51.2	OY-OYD	18	3.3
30-39	225	41.1	İlköğretim	329	59.6
40 ve üzeri	42	7.7	Lise ve üzeri	205	37.1
Eğitim			Eşin Mesleği		
oy-oyd	90	16.3	İşsiz	31	5.6
İlköğretim	334	60.5	İşçi	231	41.9
Lise ve üzeri	128	23.2	Serbest Meslek	224	40.7
Medeni durum			Memur	65	11.8
Evli	545	98.7	Aile Tipi		
Diğer (bekar, dul, 2.eş)	7	1.3	Çekirdek	394	71.5
Meslek			Geniş	157	28.5
Ev hanımı	511	92.6	Hanede Yaşayan Kişi Sayısı		
Gelir getiren bir işte çalışıyor	41	7.4	3-4 kişi	235	42.6
Gelir (TL)			5-6 kişi	198	35.9
<500	223	42.6	7 ve üzeri	119	21.5
500-1000	208	39.8	Yaşayan Çocuk Sayısı		
>1000	92	17.6	1 çocuk	118	21.4
Sosyal Güvence			2 çocuk	213	38.6
Emekli Sandığı	42	7.6	3 çocuk	119	21.6
SSK	278	50.4	4 ve üzeri	102	18.5
Bağkur	47	8.5	Toplam	552	100.0
Yeşilkart	185	33.5			
Toplam	552	100.0	Toplam	552	100.0

Annelerin %51.2' si 19-29 yaş grubundadır; büyük çoğunluğu (%60.5) ilköğretim mezunudur. Araştırmamıza katılan annelerin tamamına yakını (%98.7) evli olup, %92.6' sı ev

hanımıdır; ancak %7.4' ü gelir getiren bir işte çalışmaktadır. Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun gelir düzeyi düşük olup, 500TL ve altında aylık geliri bulunanlar araştırmaya katılanların %40.4' ünü oluşturmaktadır. Annelerin yalnızca %16.7' sinin ailesinin aylık geliri 1000TL ve üzerindedir. Annelerin %50.4' ü SSK' lıdır. Yeşil Kart'lı oranı yüksektir (%33.5). Eşlerinin meslekleri sorulduğunda büyük çoğunluğunun serbest meslek mensubu ve işçi olduğu görülmüş, yalnızca % 11.8' inin memur olduğu bildirilmiştir. Araştırmaya katılan annelerin %71.4' ü çekirdek aile tipinde olup; %42.6' sının hane büyüklüğü 3-4 kişidir. Yaşayan çocuk sayısı 4 ve üzerinde olan anneler araştırmaya katılanların sadece %18.5' ini oluşturmaktadır.

Ailelerin para yardımı alma durumları Tablo 4.2.' de verilmiştir.

Tablo 4.2. Ailelerin Para Yardımı Alma Durumları

	n	%
Devlet Yardımı	59	10.7
Sağlık Ocağından Para Yardımı	22	4.0

Devlet veya sağlık ocağından yardım alan ailelerin tamamına yakınının gelir düzeyi 500TL ve altındadır.

Annelerin tanı konulmuş hastalık durumları Tablo 4.3.' de verilmiştir.

Tablo 4.3. Annelerin Tanı Konulmuş Hastalık Durumları

Annelerin tanı Konulmuş Hastalığı	n	%
Var	152	27.5
Yok	400	72.5

Annelerin %72.5' inin herhangi bir tanı konulmuş hastalığı bulunmamaktadır. Annelere tanı konulmuş hastalıkları sorulduğunda büyük çoğunluğunun hipertansiyon ve guatr hastası oldukları belirlenmiştir. Psikiyatrik hastalığı (depresyon, panik atak gibi) olan anneler hastalık tanısı konan annelerin yalnızca %1.4' ünü oluşturmaktadır.

1.2. Çocukların Sosyodemografik Özellikleri

Çocukların bazı sosyo-demografik özellikleri Tablo 4.4.' de verilmiştir:

Tablo 4.4. Çocukların Bazı Sosyoekonomik Özellikleri

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Yaş		
2-3	266	48.1
4-5	286	51.9
Cinsiyet		
Erkek	265	48.0
Kız	287	52.0
Kaçıncı Çocuk		
İlk çocuk	292	52.9
2. çocuk	76	13.8
Son çocuk	184	33.3
Temel Bakıcısı		
Anne	524	94.6
Diğer (büyükanne, bakıcı, teyze..)	28	6.4
Toplam	552	100.0

Çocukların yaklaşık yarısı 2-3, yarısı da 4-5 yaş grubundadır. Araştırmaya katılan çocukların %52' si kız %48' i erkektir ve %52.9' u ilk çocuktur. Çocukların tamamına yakınının (%94.6) temel bakıcısı anneleridir.

Çocukların tanı konulmuş hastalık durumları Tablo 4.5.' de verilmiştir.

Tablo 4.5. Çocukların Tanı Konulmuş Hastalık Durumları

Çocukların Tanı Konulmuş Hastalık Durumu	n	%
Var	88	15.9
Yok	464	84.1
Toplam	552	100.0

Tanı konulmuş hastalığı olan çocukların büyük çoğunluğu astım, bronşit gibi kronik solunum yolu hastalıklarına (%65.8) sahiptir.

Araştırmaya katılan çocukların tanı konulmuş tıbbi bozuklukları ve özürllükleri Tablo 4.6.' da verilmiştir.

Tablo 4.6. Çocukların Tanı Konulmuş Tıbbi Bozuklukları ve Özürllükleri

Tıbbi Bozukluklar	n	%
Gelişme Geriliği	23	4.2
Hiperaktivite	18	3.3
Öğrenme Güçlüğü	8	1.4
Depresyon	6	1.1
Zeka Geriliği	4	0.7
Yürüme/Konuşma Güçlüğü	2	0.4
Toplam	61	11.0

Çocukların %11' inin herhangi bir tıbbi bozukluk ve özürllükleri tanısı olduğu bildirilmiştir. Tıbbi bozukluklar ve özürllükler içerisinde en fazla gelişme geriliği (%4.2), takiben hiperaktivite (%3.3) yer almaktadır.

2. Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Şiddet ve Türlerine İlişkin Bulgular

Annelerin çocuklarına uyguladıkları şiddet ve türleri Tablo 4.7' de verilmiştir.

Tablo 4.7. Annelerin Çocuklarına Şiddet Uygulama Durumları

Uygulanan Şiddet Türleri	n	%
Fiziksel Şiddet Uygulama		
Evet	540	97.8
Hayır	12	2.2
Psikolojik Şiddet Uygulama		
Evet	480	87.0
Hayır	72	13.0
Toplam	552	100.0

Şiddet uygulama türlerine göre fiziksel ve psikolojik olarak sınıflandırdığımızda son bir yıl içerisinde çocuklarına fiziksel şiddet uygulayan anneler araştırmaya katılan annelerin büyük bir kısmını (%97.8) oluşturmaktadır; ayrıca annelerin %87' si son bir yıl içerisinde çocuklarına psikolojik şiddet uygulamıştır.

Aile içi şiddet görülme durumu Tablo 4.8.' de verilmiştir.

Tablo 4.8. Aile İçi Şiddet Görme Durumu

Aile içi Şiddet Görme Durumu	n	%
Var	78	14.1
Yok	474	85.9
Toplam	552	100.0

Araştırmaya katılan annelerin %14.1' i aile içi şiddetin var olduğunu bildirmiştir. Annelerin psikolojik rahatsızlıkları, aile içi şiddet görme durumu, ailenin gelir düzeyi ve çocuğun yaşı, cinsiyeti ile annelerin çocuklarına şiddet uygulama durumları karşılaştırılmış ancak istatistiksel fark bulunamamıştır.

2.1. Araştırmaya Katılan Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Fiziksel Şiddet Uygulamaları

Araştırmaya katılan annelerin çocuklarına uyguladıkları fiziksel şiddet uygulamaları Tablo 4.9.' da verilmiştir.

Tablo 4.9. Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Fiziksel Şiddet Uygulamaları

Fiziksel Şiddet Uygulamaları	n	%
1. Elle popoya vurma	269	48.7
2. Yüze şamar atma	252	45.7
3. Sarsma	246	44.6
4. Tekme atma	189	34.2
5. Kulak çekme	133	24.1
6. Çimdik atma	130	23.6
7. Saçını çekme	112	20.3
8. Değnekle popoya vurma	90	16.3
9. Kapı çalar gibi başa vurma	81	14.7
10. Değnekle başa vurma	58	10.5
11. Diline biber sürme	44	8.0
12. Dövme	39	7.1
13. Boğazını sıkma	11	2.0
14. Yakma/haşlama	6	1.1

Annelerin çocuklarına elle popoya vurma (%48.7), yüze şamar atma (%45.7), sarsma (%44.6), tekme atma (%34.2), çimdik atma (%23.6), kulak çekme (%24.1) gibi fiziksel şiddet uygulamalarına sıkça başvurdukları belirlenmiştir. Boğazını sıkma (%2.0), diline biber sürme (%8.0), yakma haşlama (%1.1) gibi fiziksel şiddet uygulamaları daha az başvurulan uygulamalardır.

Fiziksel şiddet uygulamalarının bağımsız değişkenlere göre inceleme sonuçları aşağıda Tablo 4.10' da özet olarak sunulmuştur:

Tablo 4.10. Annelerin Çocuklarına Uyguladıkları Fiziksel Şiddet Uygulamalarının Bağımsız Değişkenlere Göre İnceleme Sonuçları

Fiziksel Şiddet Uygulamaları	Yaş	Eğitim	Hanedeki Kişi Sayısı	Aile Tipi	Baba Mesleği	Doğum Sırası	Yaşayan Çocuk
Elle popoya vurma	AD	AD	P=0.019	P=0.047	AD	AD	AD
Yüze şamar atma	AD	P=0.040	AD	AD	AD	AD	AD
Sarsma	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Tekme atma	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Kulak çekme	AD	AD	P=0.007	P=0.018	P=0.038	P=0.015	P=0.002
Çimdik atma	AD	AD	P=0.013	AD	AD	AD	AD
Saçını çekme	AD	P=0.011	P=0.001	P=0.001	AD	AD	P=0.013
Değnekle popoya vurma	AD	AD	AD	AD	AD	P=0.013	AD
Kapı çalar gibi başa vurma	AD	AD	P=0.041	AD	P=0.003	AD	AD
Değnekle başa vurma	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Diline biber sürme	AD	AD	P=0.029	AD	AD	AD	AD
Dövme	P=0.043	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Boğazını sıkma	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Yakma/haşlama	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD

*Gelir, Sosyal Güvence ve eşin eğitim düzeyi bağımsız değişkenleri anlamlı bulunmadığından tabloya alınmamıştır.

AD Anlamlı Değil

Annelerin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından 14 uygulama, bağımsız değişkenlerle analiz edilmiştir. Bu faktörlerden istatistiksel olarak anlamlı bulunan fiziksel şiddet uygulamaları analizleri aşağıda sunulmuştur.

Annelerin yaşlarına göre çocuklarını “dövme” durumları Tablo 4.11.’ de karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.11. Annelerin Yaşlarına Göre Çocuklarını Dövme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Annenin Yaşı	Dövme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
19-29	17	6.1	263	93.9	280	51.2
30-39	15	6.7	210	93.3	225	41.1
40 ve üzeri*	7	16.7	35	83.3	42	7.7
Toplam	39	7.1	508	92.9	547	100.0

p=0.043 $X^2=6.316$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşlarına göre çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “dövme” uygulaması istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Anlamlılığı yaratan grup 40 yaş ve üzeri annelerdir. Yaş gruplarına göre 40 yaş ve üzerinde bulunan annelerin %16.7' si çocuklarını dövmüşlerdir. Yaş arttıkça annelerin çocuklarını dövme uygulamaları da artmaktadır ($p<0.05$). Diğer yaş gruplarında çocuklarını döven annelerin oranı birbirine yakındır.

Annelerin eğitim düzeyine göre çocuklarına “şamar atma” durumları Tablo 4.12.’ de karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.12. Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Çocuklarına Şamar Atma Durumlarının Karşılaştırılması

Anne Eğitim düzeyi	Şamar atma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
OY-OYD	35	38.9	55	61.1	90	16.3
İlköğretim*	167	50.0	167	50.0	334	60.5
Lise ve üzeri	50	39.1	78	60.9	128	23.2
Toplam	252	45.7	300	54.3	552	100.0

$p=0.040$ $X^2=6.444$ $SD=2$ * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin eğitim düzeyleri arasında çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarından “şamar atma” uygulamasını kullanmaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Anlamlılığı oluşturan grup ilköğretim mezunu annelerdir ($p<0.05$).

Annelerin Eğitim düzeyine göre çocuklarına “saç çekme” durumları Tablo 4.13.’ de karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.13. Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Çocuklarına Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Anne Eğitim düzeyi	Saç Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
OY-OYD	12	13.3	78	86.7	90	16.3
İlköğretim	63	18.9	271	81.1	334	60.5
Lise ve üzeri*	67	29.9	91	71.1	128	23.2
Toplam	112	79.7	440	20.3	552	100.0

$p=0.011$ $X^2=8.990$ $SD=2$ * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin eğitim düzeyleri arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “saç çekme” uygulamasını kullanmaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Saç çekme uygulamasını en çok kullanan anneler lise ve üzeri eğitim düzeyine (%29.9) sahip annelerdir ($p<0.05$).

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı ile çocuklarına “elle popoya vurma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.14.’ de verilmiştir.

Tablo 4.14. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Elle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Elle Popoya Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi	126	53.6	109	46.4	235	42.6
4 kişi	98	49.5	100	50.5	198	35.9
5 ve üzeri*	45	37.8	74	62.2	119	21.6
Toplam	269	48.7	283	51.3	552	100.0

p=0.019 $X^2=7.967$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

*Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “elle popoya vurma” uygulamasını kullanmaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %53.6’ sını çocuklarına fiziksel şiddet uygulaması olarak elle popolarına vurmuşlardır (p<0.005). Hanedeki kişi sayısı arttıkça annelerin çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarının azaldığı görülmüştür.

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı ile çocuklarına “kulak çekme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.15.’ de verilmiştir.

Tablo 4.15. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Kulak Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi*	72	30.6	163	69.4	235	42.6
4 kişi	40	20.2	158	79.8	198	35.9
5 ve üzeri	21	17.6	98	82.4	119	21.5
Toplam	133	24.1	419	75.9	552	100.0

p=0.007 $X^2=9.847$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “kulak çekme” uygulamasını kullanma açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05). Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %30.6’ sını çocuklarının kulaklarını çektiklerini bildirmiştir. Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %17.6’ sını çocuklarının kulağını çektiğini bildirmiştir. Hanedeki kişi sayısı arttıkça bu oranın düştüğü görülmüştür.

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı ile çocuklarına “çimdik atma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.16.’ da verilmiştir.

Tablo 4.16. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Çimdik Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Çimdik Atma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi	63	26.8	172	73.2	235	42.6
4 kişi	51	25.8	147	74.2	198	35.9
5 ve üzeri*	16	13.4	103	86.6	119	21.6
Toplam	130	76.4	422	74.6	552	100.0

p=0.013 $X^2=8.670$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “çimdik atma” uygulamasını kullanmaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Annelerin fiziksel şiddet olarak çimdik atma uygulamaları en çok hanede 3 kişi yaşayan anneler tarafından çocuklarına uygulandığı (%26.5) belirlenmiştir (p<0.05).

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı ile çocuklarına “saç çekme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.17.’ de verilmiştir.

Tablo 4.17. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Saç Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi*	62	26.4	173	73.6	235	42.6
4 kişi	39	19.7	159	80.3	198	35.9
5 ve üzeri	11	9.2	108	90.8	119	21.5
Toplam	112	20.3	440	79.7	552	100.0

P=0.001 $X^2=14.416$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “saç çekme” uygulamasını kullanma açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05). Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %26.4’ ü çocuklarının saçlarını çektiğini bildirmiştir. Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %9.2’ si çocuklarının saçlarını çekmiştir. Hanedeki kişi sayısı arttıkça bu oranın düştüğü görülmüştür.

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı ile çocuklarına “başa vurma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.18.’ de verilmiştir.

Tablo 4.18. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Başa Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Başa Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
3 kişi	41	17.4	194	82.6	235	42.6
4 kişi	31	15.7	167	84.3	198	35.9
5 ve üzeri*	9	7.6	110	92.4	119	21.5
Toplam	81	14.7	471	85.3	552	100.0

p=0.041 $X^2=6.402$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “başa vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %17.4’ ü çocuklarının başına vurduğunu bildirmiştir. Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %7.6’ sı çocuklarının başlarına vurduklarını bildirmiştir. Hanedeki kişi sayısı arttıkça bu oranın düştüğü görülmüştür.

Annelerin yaşadıkları hanedeki kişi sayısı ile çocuklarına “diline biber sürme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.19.’ da verilmiştir.

Tablo 4.19. Annelerin Yaşadıkları Hanedeki Kişi Sayısına Göre Çocuklarına Diline Biber Sürme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Diline Biber Sürme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi	25	10.6	210	89.4	235	42.6
4 kişi	16	8.1	182	91.9	198	35.9
5 ve üzeri*	3	2.5	116	97.5	119	21.5
Toplam	44	8.0	508	92.0	552	100.0

p=0.029 $X^2=7.101$ SD=2 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “diline biber sürme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %10.6’ sı çocuklarının diline biber sürdüklerini bildirmiştir. Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %2.5’ i çocuklarının diline biber sürmüştür. Hanedeki kişi sayısı arttıkça bu oranın düştüğü görülmüştür.

Annelerin yaşadıkları aile tipine göre çocuklarının “elle popoya vurma” durumları Tablo 4.20.’ de verilmiştir.

Tablo 4.20. Annelerin Yaşadıkları Aile Tipine Göre Çocuklarına Elle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Aile Tipi	Elle Popoya Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Çekirdek	201	49.0	193	51.0	394	71.5
Geniş	67	42.7	90	57.3	157	28.5
Toplam	268	48.6	283	51.4	551	100.0

$p=0.047$ $X^2=3.126$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşadıkları aile tipi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “elle popoya vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmaya katılan çekirdek ailede yaşayan annelerin %49.0’ ı çocuklarının fiziksel şiddet olarak çocuklarının elle popolarına vurmuşlardır ($p=0.05$).

Annelerin yaşadıkları aile tipine göre çocuklarının “kulak çekme” durumları Tablo 4.21.’ de verilmiştir.

Tablo 4.21. Annelerin Yaşadıkları Aile Tipine Göre Çocuklarına Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Aile Tipi	Kulak Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Çekirdek	105	26.6	289	73.4	394	71.5
Geniş	28	17.8	129	82.2	157	28.5
Toplam	133	24.1	418	75.9	551	100.0

$p=0.018$ $X^2=4.764$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşadıkları aile tipi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “kulak çekme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmaya katılan çekirdek ailede yaşayan annelerin %26.6’ ı fiziksel şiddet olarak çocuklarının kulaklarını çekmişlerdir ($p=0.05$).

Annelerin yaşadıkları aile tipine göre çocuklarının “saçını çekme” durumları Tablo 4.22.’ de verilmiştir.

Tablo 4.22. Annelerin Yaşadıkları Aile Tipine Göre Çocuklarına Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Aile Tipi	Saç Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Çekirdek	94	23.9	300	76.1	394	71.5
Geniş	18	11.5	139	88.5	157	28.5
Toplam	112	20.3	439	79.7	551	100.0

p=0.001 $X^2=10.647$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşadıkları aile tipi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “saç çekme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmaya katılan çekirdek ailede yaşayan annelerin %23.9’ u çocuklarının saçını çekmişlerdir (p=0.05).

Babalarının meslekleri ile annelerinin çocuklarının “kulak çekme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.23.’ de verilmiştir.

Tablo 4.23. Babanın Mesleği ile Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Babanın Mesleği	Kulak Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
İşsiz*	1	3.2	30	96.8	31	5.6
İşçi	55	23.8	176	76.2	231	41.9
Memur	17	26.2	48	73.8	65	11.8
Serbest Meslek	60	26.8	164	73.2	224	40.7
Toplam	133	24.1	418	75.9	551	100.0

p=0.038 $X^2=8.419$ SD=3

* Farkı Yaratan Grup

*Kolon Yüzdesi

Babalarının meslek grupları arasında anneleri tarafından çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “kulak çekme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Anneleri tarafından kulakları çekilen çocukların %26.8’ inin babalarının mesleği serbest meslektir. Babası işçi olup anneleri tarafından kulakları çekilen çocukların oranı %23.8’ dir.

Babalarının meslekleri ile annelerinin çocuklarının “başa vurma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.24.’ de verilmiştir.

Tablo 4.24. Babanın Mesleği ile Başa Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Babanın Mesleği	Başa vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
İşsiz*	1	3.2	30	96.8	31	5.6
İşçi	47	20.3	184	79.7	231	41.9
Memur	11	16.9	54	83.1	65	11.8
Serbest Meslek	22	9.8	202	90.2	224	40.7
Toplam	81	14.7	470	85.3	551	100.0

p=0.003 $X^2=13.636$ SD=3

* Farkı Yaratan Grup

*Kolon Yüzdesi

Babalarının meslek grupları arasında anneleri tarafından çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “başa vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Anneleri tarafından başına vurulan çocukların %20.3’ ünün babalarının mesleği işçidir.

Doğum sırasına göre annelerinin çocuklarının “kulak çekme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.25.’ de verilmiştir.

Tablo 4.25. Çocuğun Doğum Sırası ile Annelerin Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Doğum Sırası	Kulak Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
İlk çocuk*	35	12.0	257	88.0	292	52.9
Orta sıradaki çocuk	7	9.2	69	90.8	76	13.8
Son çocuk	16	8.7	168	91.3	184	33.3
Toplam	58	10.5	494	89.5	552	100.0

p=0.015 $X^2=8.419$ SD=3

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Doğum sırası ilk olan çocukların %12.0’ ının anneleri çocuklarının kulağını çektiklerini bildirmiştir (p<0.05). Doğum sırasına göre kulak çekme uygulamaları farklılık göstermektedir. Farkı ilk çocuk grubu yaratmaktadır.

Çocukların doğum sırası ile annelerinin çocuklarının “değnekle popoya vurma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.26’ da verilmiştir.

Tablo 4.26. Çocuğun Doğum Sırası ile Annelerin Değnekle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Doğum Sırası	Değnekle Popoya Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
İlk çocuk	45	15.4	247	84.6	292	52.9
Orta sıradaki çocuk*	21	27.6	55	72.4	76	13.8
Son çocuk	24	13.0	160	87.0	184	33.3
Toplam	90	16.3	412	83.7	552	100.0

p=0.013 $X^2=8.750$ SD=3 * Farkı Yaratan Grup

*Kolon Yüzdesi

Doğum sırası ortada olan çocukların %27.6’ sının anneleri değnekle popolarına vurulduklarını bildirmiştir(p<0.05). Farkı yaratan grup orta sıradaki çocuk grubudur.

Yaşayan çocuk sayısı ile annelerinin çocuklarının “kulak çekme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.27.’ de verilmiştir.

Tablo 4.27. Yaşayan Çocuk Sayısı ile Annelerin Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Yaşayan Çocuk Sayısı	Kulak Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
1 çocuk	21	17.8	97	82.2	118	21.4
2 çocuk*	70	32.9	143	67.1	213	38.6
3 çocuk ve üzeri	42	19.0	179	81.0	221	40.0
Toplam	133	24.1	419	75.9	552	100.0

p=0.002 $X^2=14.646$ SD=3 * Farkı Yaratan Grup

*Kolon Yüzdesi

Farkı yaratan iki çocuklu gruptur. Yaşayan iki çocuğa sahip annelerin %32.9’ u çocuklarının kulaklarını çektiklerini bildirmiştir (p<0.05). Tek çocuğa sahip olan annelerin %17.8’i çocuklarının kulaklarını çekmiştir.

Yaşayan çocuk sayısı ile annelerinin çocuklarının “saç çekme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.28.’ de verilmiştir.

Tablo 4.28. Yaşayan Çocuk Sayısı ile Annelerin Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Yaşayan Çocuk Sayısı	Saç Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
1 çocuk	21	17.8	97	82.2	118	21.4
2 çocuk*	57	26.8	156	73.2	213	38.6
3 çocuk ve üzeri	34	15.4	187	84.6	221	40.0
Toplam	112	20.3	440	79.7	552	100.0

p=0.013 X²=9.256 SD=3 * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Farkı yaratan iki çocuklu gruptur. Yaşayan iki çocuğa sahip annelerin %26.8' i çocuklarının saçlarını çektiklerini bildirmiştir (p<0.05). Tek çocuğa sahip olan annelerin %17.8'i çocuklarının saçlarını çekmiştir.

2.2 Araştırmaya katılan annelerin çocuklarına uyguladıkları psikolojik şiddet uygulamaları

Araştırmaya katılan annelerin çocuklarına uyguladıkları psikolojik şiddet uygulamaları Tablo 4.29' da verilmiştir.

Tablo 4.29. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Psikolojik Şiddet Uygulamaları

Psikolojik Şiddet Uygulamaları	n	%
1. Azarlama / bağırma	485	87.9
2. Konuşmama / küsme	259	46.9
3. Terk etme ile tehdit	189	34.0
4. Beddua etme	139	25.0
5. Aptal / salak deme	137	24.8
6. Hayalet, cin ile korkutma	111	20.1
7. Herkes içinde rezil etme	62	11.2
8. Evden kovma ile tehdit etme	40	7.2
9. Eve almama	18	3.3
10. Yemek vermeme	11	2.0
11. Diz çökme cezası	11	2.0
12. Karanlık oda cezası	11	2.0
13. Silahla tehdit etme	5	0.9

Annelerin %87.9' unun çocuklarına bağırıp azarladıkları, %46.9' unun ise konuşmama, küsme şeklinde psikolojik şiddet uyguladıkları belirlenmiştir. Daha az olarak da annelerin çocuklarına yemek vermeme (%11.0), eve almama (%3.3), silahla tehdit (%0.9) gibi psikolojik şiddet uyguladıkları bildirilmiştir.

Psikolojik şiddet uygulamalarının bağımsız değişkenlere göre inceleme sonuçları aşağıda Tablo 4.30.' da özet olarak sunulmuştur:

Tablo 4.30. Psikolojik Şiddet Uygulamalarının Bağımsız Değişkenlere Göre İnceleme Sonuçları

Psikolojik Şiddet Uygulamaları	Yaş	Eğitim	Hanedeki Kişi Sayısı	Aile Tipi	Gelir	Eş Eğitim	Doğum Sırası	Yaşayan Çocuk
Azarlama / bağırma	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Konuşmama / küsme	AD	P=0.001	P=0.029	AD	P=0.011	P=0.015	AD	AD
Aptal / salak deme	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Herkes içinde rezil etme	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Evden kovma ile tehdit etme	P=0.047	AD	P=0.001	AD	AD	AD	AD	AD
Eve almama	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Yemek vermeme	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Diz çökme cezası	AD	P=0.033	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Silahla tehdit etme	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Terk etme ile tehdit	AD	P=0.005	P=0.002	AD	AD	P=0.003	P=0.027	P=0.046
Hayalet cin ile korkutma	AD	AD	AD	P=0.047	AD	AD	AD	AD
Beddua etme	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Karanlık Oda Cezası	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD

*Babann Mesleği ile Sosyal Güvence bağımsız değişkeni anlamlı bulunmadığından tabloya alınmamıştır.

Annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından 13 uygulama, bağımsız değişkenlerle analiz edilmiştir. Bu faktörlerden istatistiksel olarak anlamlı bulunan psikolojik şiddet uygulamaları analizleri aşağıda sunulmuştur.

Annelerin yaşlarına göre çocuklarını “evden kovma” durumları Tablo 4.31.' de karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.31. Annelerin Yaşlarına Göre Çocuklarını Evden Kovma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Annenin Yaşı	Evden Kovma İle Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	N	%		
19-29*	28	10.0	252	90.0	280	51.2
30-39	10	4.4	215	95.6	225	41.1
40 ve üzeri	2	4.8	40	95.2	42	7.7
Toplam	40	7.3	507	92.7	547	100.0

p=0.047 $X^2=6.118$ SD=2

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin yaş grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “evden kovma” uygulaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Anlamlılığı yaratan grup 19-29 yaş grubundaki annelerdir. Yaş gruplarına göre 40 yaş ve üzerinde bulunan annelerin %2.2’ si çocuklarına evden kovma uygulamasını kullanmışlardır ($p<0.05$).

Annelerin eğitim düzeyine göre çocuklarıyla konuşmama, küsme durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.32.’ de verilmiştir.

Tablo 4.32. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Çocuklarına Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Annenin Eğitim Düzeyi	Konuşmama, Küsme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	N	%		
OY-OYD	32	35.6	58	64.4	90	16.3
İlköğretim*	151	45.2	183	54.8	334	60.5
Lise ve üzeri	76	40.6	52	59.4	128	23.2
Toplam	259	46.9	293	53.1	552	100.0

$p=0.001$ $X^2=13.032$ $SD=2$ * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin eğitim düzeyi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “konuşmama ve küsme” uygulaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.001$). Farkı yaratan ilköğretim mezunu olan annelerin %45.2’ sinin çocuklarına konuşmama ve küsme uygulamasını kullandıkları belirlenmiştir.

Annelerin eğitim düzeylerine göre çocuklarını “diz çökme cezası verme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.33.’ de verilmiştir.

Tablo 4.33. Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre Çocuklarına Diz Çökme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Annenin Eğitim Düzeyi	Diz Çökme Cezası				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
OY-OYD	2	2.2	88	97.8	90	16.3
İlköğretim*	3	0.9	331	99.1	334	60.5
Lise ve üzeri	6	4.7	122	95.3	128	23.2
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

$p=0.033$ $X^2=6.832$ $SD=2$ * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin eğitim düzeyi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “diz çökme” cezası uygulamasını kullanması bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan grup lise ve üzeri eğitim düzeyi

olan (%4.7) annelerdir ($p<0.05$). Okur yazar ve okur yazar olmayan annelerin de %2.2' sinin çocuklarını diz çökme cezası ile cezalandırdıkları belirlenmiştir.

Annelerin eğitim düzeylerine göre çocuklarını “terk etme ile tehdit etme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.34.' de verilmiştir.

Tablo 4.34. Annelerin Eğitim Düzeylerine Göre Çocuklarını Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Annenin Eğitim düzeyi	Terk Etme ile Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
OY-OYD	23	25.6	67	74.4	90	16.3
İlköğretim	108	32.3	226	67.7	334	60.5
Lise ve üzeri*	58	45.3	70	54.7	128	23.2
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

$p=0.005$ $X^2=10.522$ $SD=2$ * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Annelerin eğitim düzeyi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit etme” uygulamasını kullanması bakımında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan grup lise ve üzeri eğitim düzeyi olan (%45.3) annelerdir ($p<0.05$). Eğitim düzeyi arttıkça annelerin çocuklarını terk etme ile tehdit oranının arttığı belirlenmiştir.

Hanedeki kişi sayısına göre annelerin çocuklarını konuşmama, küsme durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.35.' de verilmiştir.

Tablo 4.35. Hanedeki Kişi Sayısına Göre Annelerin Çocuklarını Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Konuşmama, Küsme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi	124	52.8	111	47.2	235	42.6
4 kişi	99	50.0	99	50.0	198	35.9
5 ve üzeri*	36	30.3	83	69.7	119	21.6
Toplam	259	46.9	293	53.1	552	100.0

$p=0.029$ $X^2=17.253$ $SD=2$ * Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “konuşmama, küsme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan 5 ve üzeri kişi olan haneler grubudur. Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %52.8' i çocuklarının konuşmama, küsme uygulamasını kullandıklarını bildirmiştir ($p<0.05$). Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %30.3' ü çocukları konuşmama, küsme

uygulamasını kullandığını bildirmiştir. Hanedeki kişi sayısı arttıkça konuşmama, küsme uygulamasını kullanan annelerin oranının düştüğü görülmüştür.

Hanedeki kişi sayısına göre annelerin çocuklarını evden kovma ile tehdit etme durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.36.' da verilmiştir.

Tablo 4.36. Hanedeki Kişi Sayısına Göre Annelerin Çocuklarını Evden Kovma İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Evden Kovma İle Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		N	%**
	n	%	n	%		
3 kişi*	25	10.6	210	89.4	235	42.6
4 kişi	10	5.1	188	94.9	198	35.9
5 ve üzeri	5	4.2	114	95.8	119	21.6
Toplam	40	7.2	512	92.8	552	100.0

p=0.001 $X^2=7.084$ SD=2

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “evden kovma ile tehdit” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan 3 kişi yaşayan hanelerdir. Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %10.6’ sı çocuklarına evden kovma ile tehdit uygulamasını kullandıklarını bildirmiştir (p<0.05). Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %4.2’ si çocuklarına evden kovma ile tehdit uygulamasını kullandığını bildirmiştir. Hanedeki kişi sayısı arttıkça evden kovma ile tehdit uygulamasını kullanan annelerin oranının düştüğü görülmüştür.

Hanedeki kişi sayısına göre annelerin çocuklarını terk etme ile tehdit etme durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.37.' de verilmiştir.

Tablo 4.37. Hanedeki Kişi Sayısına Göre Annelerin Çocuklarını Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Hanedeki kişi sayısı	Terk Etme ile Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
3 kişi*	100	52.9	135	32.7	235	42.6
4 kişi	55	29.1	143	39.4	198	35.9
5 ve üzeri	34	18.0	85	23.4	119	21.6
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

p=0.002 $X^2=12.584$ SD=2

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Hanede birlikte yaşadıkları kişi sayısı grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan 3 kişi

yaşayan hanelerdir. Hanesinde 3 kişi yaşayan annelerin %52.9' u çocuklarını terk etme ile tehdit ettiklerini bildirmiştir ($p<0.05$). Hanesinde 5 ve üzerinde kişi bulunan annelerin yalnızca %18.0'ı çocuklarını terk etme ile tehdit etmişlerdir. Hanedeki kişi sayısı arttıkça terk etme ile tehdit uygulamasını kullanan annelerin oranının düştüğü görülmüştür.

Aile tipine göre annelerin çocuklarına hayalet ve cin ile korkutma durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.38.' de verilmiştir

Tablo 4.38. Aile Tipine Göre Annelerin Çocuklarını Hayalet, Cin İle Korkutma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Aile Tipi	Hayalet, Cin ile Korkutma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Çekirdek	71	18.0	323	82.0	394	71.5
Geniş	39	24.8	118	75.2	157	28.5
Toplam	110	20.0	441	80.0	551	100.0

$p=0.047$ $X^2=3.268$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin yaşadıkları aile tipi grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “hayalet, cin ile korkutma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Çocuklarını hayalet, cin ile korkutan annelerin %24.8'i geniş ailede yaşamaktadır. ($p<0.05$).

Gelir düzeyine göre annelerin çocuklarına “konuşmama, küsme” uygulamasını kullanma durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.39.' da verilmiştir.

Tablo 4.39. Gelir Düzeyine Göre Annelerin Çocuklarına Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Gelir Düzeyi	Konuşmama, Küsme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
<500 TL*	88	39.5	135	60.5	223	42.6
500-1000 TL	106	51.0	102	49.0	208	39.8
>1000TL	51	55.4	41	44.6	92	17.6
Toplam	245	46.8	278	53.2	523	100.0

$p=0.011$ $X^2=9.023$ $SD=2$

* Farkı Yaratın Grup

**Kolon Yüzdesi

Gelir düzeyi grupları arasında annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “konuşmama, küsme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan grup gelir düzeyi 500TL altında olanlardır. Gelir düzeyi 1000TL ve üzerinde olan annelerin %55.4' ü çocuklarına

konuşmama, küsme uygulamasını kullandıklarını bildirmiştir ($p<0.05$). Gelir düzeyi arttıkça konuşmama, küsme uygulamasını kullanan annelerin oranının arttığı görülmüştür.

Eşin eğitim düzeyi ile annelerin çocuklarına “konuşmama, küsme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.40.’ da verilmiştir

Tablo 4.40. Eşin Eğitim Düzeyi İle Annelerin Çocuklarına Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Eşin Eğitim Düzeyi	Konuşmama, Küsme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
OY-OYD	6	33.3	12	66.7	18	3.3
İlköğretim	141	42.9	188	57.1	329	59.6
Lise ve üzeri*	112	54.6	93	45.4	205	37.1
Toplam	259	46.9	293	53.1	552	100.0

$p=0.015$ $X^2=8.413$ $SD=2$

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Eşin eğitim düzeyi grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “konuşmama, küsme” uygulamalarını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan grup eşleri lise ve üzeri eğitim düzeyinde olan annelerdir.

Eşin eğitim düzeyi ile annelerin çocuklarına terk etme ile tehdit etme durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.41.’ de verilmiştir

Tablo 4.41. Eşin Eğitim Düzeyine Göre Annelerin Çocuklarını Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Eşin Eğitim Düzeyi	Terk Etme ile Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
OY-OYD*	11	61.1	7	38.9	18	3.3
İlköğretim	97	29.5	232	70.5	329	59.6
Lise ve üzeri	81	39.5	124	60.5	205	37.1
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

$p=0.003$ $X^2=11.609$ $SD=2$

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Eşin eğitim düzeyi grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamalarını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan eşleri OY-OYD grubunda olan annelerdir.

Doğum sırası ile annelerinin çocuklarını “terk etme ile tehdit” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.42’ de verilmiştir.

Tablo 4.42. Çocuğun Doğum Sırasına Göre Annelerin Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Doğum Sırası	Terk Etme İle Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
İlk çocuk*	85	29.1	207	70.9	292	52.9
Orta sıradaki çocuk	30	39.5	46	60.5	76	13.8
Son çocuk	74	40.2	110	59.8	184	33.3
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

p=0.027 X²=7.258 SD=1

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Doğum sırası grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanmaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan ilk çocuk olanlardır. İlk çocukların %29.1’ inin anneleri psikolojik şiddet uygulaması olarak çocuklarını terk etme ile tehdit ettiklerini bildirmiştir. Son sıradaki çocukların ise %40.2’ sinin anneleri psikolojik şiddet uygulaması olarak terk etme ile tehdit ettiklerini bildirmiştir (p<0.05).

Yaşayan çocuk sayısı ile annelerinin çocuklarının “terk etme ile tehdit” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.43.’ de verilmiştir.

Tablo 4.43. Yaşayan Çocuk Sayısına Göre Annelerin Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Yaşayan Çocuk Sayısı	Terk Etme İle Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%**
	n	%	n	%		
1 çocuk	49	41.5	69	58.5	118	21.4
2 çocuk	79	37.1	134	62.9	213	38.6
3 ve üzeri çocuk*	61	22.6	160	72.4	221	40.0
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

p=0.046 X²=7.875 SD=1

* Farkı Yaratan Grup

**Kolon Yüzdesi

Yaşayan çocuk sayısı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farkı yaratan grup 3 ve üzeri çocuğa sahip annelerdir. Yaşayan 2 çocuğa sahip annelerin %37.1’ inin çocuklarına psikolojik şiddet uygulaması olarak terk etme ile tehdit ettiklerini bildirmiştir (p<0.05). Tek çocuğa sahip olan annelerin %41.5’ inin ise çocuklarını terk etme ile tehdit ettiklerini bildirmiştir (p<0.05).

3. İyi Ebeveynlik Uygulamaları

Araştırmaya katılan annelerin iyi ebeveynlik uygulamaları Tablo 4.44.' de verilmiştir.

Tablo 4.44. İyi Ebeveynlik Uygulamaları

İyi Ebeveynlik Uygulamaları	n	%
Zararlı Maddeleri Kilit Altında Tutma	508	92.0
Arabada Yalnız Kilitli Bırakmama	494	89.5
Oyun Oynama	324	58.7
Öğrenmesine Yardımcı Olma	229	41.5
Çocuğun Yanında Tartışmama	198	35.9
Çocuğa Zaman Ayırma	188	34.1
Yalnız Bırakmama	187	33.9
Çocuğun Yanında Küfür Etmeme	139	25.2
Sağlığını ve Gelişimini Takip Etme	133	23.7

Annelerin %92.0' ı zararlı maddeleri kilit altında tuttuklarını, %89.5'i arabada yalnız kilit altında bulundurmadıklarını, %58.7' si çocuklarıyla oyun oynadıklarını, %41.5'i öğrenmesine yardımcı olduklarını, %35.9' u çocuğun yanında tartışmadıklarını, %34.1'i çocuğa özel olarak zaman ayırdığını, yalnızca %25.2' sinin çocukların yanında küfür etmediğini, %23.7' si çocuklarının gelişimlerini takip ettiklerini bildirmişlerdir.

İyi ebeveynlik uygulamalarından en az 5 ve üzerini yapanlar iyi ebeveyn olarak değerlendirildiğinde araştırmaya katılan annelerin iyi ebeveyn olma durumları Tablo 4.45.' de gösterilmiştir.

Tablo 4.45. İyi Ebeveyn Olma Durumu

İyi Ebeveyn Olma Durumu	n	%
Var	314	56.9
Yok	238	43.1
Toplam	552	100.0

Araştırmaya katılan annelerin %56.9' u iyi ebeveyn olarak belirlenmiştir. Annelerin %43.1' i ise iyi ebeveynlik uygulamalarının çok azını yaptıkları belirlenmiştir.

Annelerin iyi ebeveynlik durumları ile fiziksel ve psikolojik şiddet uygulamalarını kullanma durumları karşılaştırılmış ve analizlerin sonuçları Tablo 4.46.' da özet olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.46. ,

Fiziksel Şiddet Uygulamaları	P	Psikolojik Şiddet Uygulamaları	P
Elle popoya vurma	AD	Azarlama / bağırma	p=0.001
Yüze şamar atma	p=0.001	Konuşmama / küsme	AD
Sarsma	p=0.016	Aptal / salak deme	p=0.001
Tekme atma	p=0.001	Herkes içinde rezil etme	p=0.002
Kulak çekme	p=0.001	Evden kovma	AD
Çimdik atma	p=0.044	Eve almama	AD
Saçını çekme	p=0.015	Yemek vermeme	p=0.010
Değnekle popoya vurma	p=0.001	Diz çökme cezası	AD
Kapı çalar gibi başa vurma	p=0.003	Karanlık Oda Cezası	AD
Değnekle başa vurma	AD	Silahla tehdit etme	AD
Diline biber sürme	p=0.001	Terk etme ile tehdit	AD
Dövme	p=0.013	Hayalet Cin ile	p=0.057
Boğazını sıkma	AD	Beddua Etme	p=0.001
Yakma/haşlama	AD		

Annelerin iyi ebeveynlik durumlarına göre çocuklarına elle popoya vurma uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.47.' de verilmiştir.

Tablo 4.47. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Elle Popoya Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%	n	%*
Var	143	45.5	171	54.5	314	56.9
Yok	126	52.9	112	47.1	238	43.1
Toplam	269	48.7	283	51.3	552	100.0

p=0.051 X²=2.967 SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “elle popoya vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %52.9’ u, iyi ebeveyn olan annelerin ise %45.5’ i çocuklarının popolarına elle vurmuşlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumları ile çocuklarına “yüze şamar atma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.48’ de verilmiştir.

Tablo 4.48. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Yüze Şamar Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Yüze Şamar Atma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	123	39.2	191	60.8	314	56.9
Yok	129	54.2	109	45.8	238	43.1
Toplam	252	45.7	300	54.3	552	100.0

p=0.001 $X^2=2.967$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “yüze şamar atma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %54.2’ si, iyi ebeveyn olan annelerin ise %39.2’ si çocuklarının yüzüne şamar atmışlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumları ile çocuklarına “sarsma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.49.’da verilmiştir.

Tablo 4.49. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Sarsma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Sarsma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	127	40.4	187	59.6	314	56.9
Yok	119	50.0	119	50.0	238	43.1
Toplam	246	43.1	306	56.9	552	100.0

p=0.016 $X^2=2.967$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “sarsma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %50’ si, iyi ebeveyn olan annelerin ise %40.4’ ü çocuklarını sarsmışlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına tekme atma uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.50.’ de verilmiştir.

Tablo 4.50. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Tekme Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Tekme Atma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	6	1.9	308	98.1	314	56.9
Yok	18	7.6	220	92.4	238	43.1
Toplam	24	4.3	528	95.7	552	100.0

p=0.001 $X^2=10.400$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “tekme atma ” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %7.6’ sı, iyi ebeveyn olan annelerin ise %1.9’ u çocuklarına tekme atmışlardır (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına kulak çekme uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.51.’ de verilmiştir.

Tablo 4.51. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Kulak Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Kulak Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	58	18.5	256	81.5	314	56.9
Yok	75	31.5	163	68.5	238	43.1
Toplam	133	24.1	419	75.9	552	100.0

p=0.001 $X^2=12.519$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “kulak çekme ” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %31.5’ i, iyi ebeveyn olan annelerin ise %18.5’ i çocuklarının kulaklarını çekmişlerdir (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarından “çimdik atma” kullanma durumları Tablo 4.52.’ de verilmiştir.

Tablo 4.52. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Çimdik Atma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Çimdik Atma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	65	20.7	249	79.3	314	56.9
Yok	65	27.3	173	72.7	238	43.1
Toplam	130	23.6	422	76.4	552	100.0

p=0.044 X²=3.286 SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “çimdik atma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %27.3’ ü çocuklarına çimdik atmıştır. İyi ebeveyn olan annelerin ise %20.7’ si çocuklarına çimdik atma uygulamasını kullanmışlardır (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “saç çekme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.53’ de verilmiştir.

Tablo 4.53. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Saç Çekme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Saç Çekme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	53	16.9	261	83.1	314	56.9
Yok	59	24.8	179	75.2	238	43.1
Toplam	112	20.3	440	79.7	552	100.0

p=0.015 X²=5.239 SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “saç çekme ” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %24.8’ i çocuklarının saçını çekmişlerdir (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “değnekle popoya vurma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.54’ de verilmiştir.

Tablo 4.54. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Değnekle Popoya Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Değnekle Popoya Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	30	9.6	284	90.4	314	56.9
Yok	60	25.2	178	74.8	238	43.1
Toplam	90	16.3	462	83.7	552	100.0

p=0.001 $X^2=24.318$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “değnekle popoya vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %25.2’ si, iyi ebeveyn olan annelerin ise %9.6’ sı çocuklarının değnekle popolarına vurmuşlardır (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “başa vurma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.55’ de verilmiştir.

Tablo 4.55. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Başa Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Başa Vurma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	34	10.8	280	89.2	314	56.9
Yok	47	19.7	191	80.3	238	43.1
Toplam	81	14.7	471	85.3	552	100.0

p=0.003 $X^2=8.603$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “başa vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %19.7’ si, iyi ebeveyn olan annelerin ise %10.8’ i çocuklarının başlarına vurmuşlardır (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumlarına göre çocuklarına “dilene biber sürme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.56.’ da verilmiştir.

Tablo 4.56. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Diline Biber Sürme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Diline Biber Sürme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	10	3.2	304	96.8	314	56.9
Yok	34	14.3	204	85.7	238	43.1
Toplam	44	8.0	508	92.0	552	100.0

$p=0.05$ $X^2=22.743$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “diline biber sürme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %14.3’ ü, iyi ebeveyn olan annelerin ise %3.2’ si çocuklarının diline biber sürmüşlerdir ($p<0.05$).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “dövme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.57.’ de verilmiştir.

Tablo 4.57. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Dövme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Dövme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	15	4.8	299	95.2	314	56.9
Yok	24	10.1	214	89.9	238	43.1
Toplam	39	7.1	513	92.9	552	100.0

$p=0.013$ $X^2=5.807$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “dövme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %10.1’ i çocuklarını dövmüştür. İyi ebeveyn olan annelerin ise yalnızca %4.8’ i çocuklarını dövmüşlerdir ($p<0.05$).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “boğazını sıkma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.58.’ de verilmiştir.

Tablo 4.58. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Boğazını Sıkma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Boğazını Sıkma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	5	1.6	309	98.4	314	56.9
Yok	6	2.5	232	97.5	238	43.1
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

p=0.318 X²=5.980 SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “boğazını sıkma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %2.5’ i, iyi ebeveyn olan annelerin ise %1.6’ sı çocuklarına boğazını sıkma uygulamasını kullanmışlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “yakma, haşlama” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.59.’ da verilmiştir.

Tablo 4.59 Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Yakma, Haşlama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Yakma, Haşlama				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	1	0.3	313	99.7	314	56.9
Yok	5	2.1	233	97.9	238	43.1
Toplam	6	1.1	546	98.9	552	100.0

p=0.086 Fisher testi

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “yakma, haşlama” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %2.1’ i, iyi ebeveyn olan annelerin ise %0.3’ ü çocuklarına yakma haşlama uygulamasını kullanmışlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “azarlama, bağırma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.60.’ da verilmiştir.

Tablo 4.60. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Azarlama, Bağırma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Azarlama, Bağırma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	255	81.2	59	18.8	314	56.9
Yok	230	96.6	8	3.4	238	43.1
Toplam	485	87.9	67	12.1	552	100.0

p=0.001 $X^2=9.406$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “azarlama, bağırma” uygulamasını kullanma açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %96.6’ sı, iyi ebeveyn olan annelerin ise %81.2’ si çocuklarına azarlama uygulamasını kullanmışlardır (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “konuşmama, küsme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.61.’ de verilmiştir.

Tablo 4.61. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Konuşmama, Küsme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Konuşmama, Küsme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	141	44.9	173	55.1	314	56.9
Yok	118	49.6	120	50.4	238	43.1
Toplam	259	46.9	293	53.1	552	100.0

p=0.158 $X^2=1.188$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “konuşmama, küsme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %49.6’ sı, iyi ebeveyn olan annelerin ise %44.9’ u çocuklarıyla konuşmamış, küsmüşlerdir.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “aptal/salak deme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.62.’ de verilmiştir.

Tablo 4.62. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Aptal/Salak Deme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Aptal / Salak Deme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	54	17.2	260	82.8	314	56.9
Yok	83	34.9	155	65.1	238	43.1
Toplam	137	75.2	415	24.8	552	100.0

$p=0.001$ $X^2=22.671$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “aptal/salak deme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %34.9’ u, iyi ebeveyn olan annelerin ise %17.2’ si çocuklarının aptal/ salak deme uygulamasını kullanmışlardır ($p<0.05$).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “rezil etme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.63.’ de verilmiştir.

Tablo 4.63. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Rezil Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Rezil Etme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	24	7.6	290	92.4	314	56.9
Yok	38	16.0	200	84.0	238	43.1
Toplam	62	11.2	490	88.8	552	100.0

$p=0.002$ $X^2=9.406$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “rezil etme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %16.0’ ı, iyi ebeveyn olan annelerin ise %7.6’ sı çocuklarının rezil etme uygulamasını kullanmışlardır ($p<0.05$).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “evden kovma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.64.’ de verilmiştir.

Tablo 4.64. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Evden Kovma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Evden Kovma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	22	7.0	292	93.0	314	56.9
Yok	18	7.6	220	92.4	238	43.1
Toplam	40	7.2	512	92.8	552	100.0

p=0.464 $X^2=0.062$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “evden kovma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %7.6’ sı, iyi ebeveyn olan annelerin ise %7.0’ ı çocuklarına evden kovma uygulamasını kullanmışlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “eve almama” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.65.’ de verilmiştir.

Tablo 4.65. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Eve Almama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Eve Almama				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	10	3.2	304	96.8	314	56.9
Yok	8	3.4	230	96.6	238	43.1
Toplam	18	3.3	534	96.7	552	100.0

p=0.546 $X^2=0.513$ SD=1 *Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “eve almama” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %3.4’ ü, iyi ebeveyn olan annelerin ise %3.2’ si çocuklarına eve almama uygulamasını kullanmışlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “yemek vermeme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.66.’ da verilmiştir.

Tablo 4.66. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Yemek Vermeme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Yemek Vermeme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	2	0.6	312	99.4	314	56.9
Yok	9	3.8	229	96.2	238	43.1
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

$p=0.010$ $X^2=6.855$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “yemek vermeme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %0.6’ sı, iyi ebeveyn olan annelerin ise %3.8’ i çocuklarının yemek vermeme uygulamasını kullanmışlardır ($p<0.05$).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “diz çökme” cezası uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.67.’ de verilmiştir.

Tablo 4.67. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Diz Çökme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Diz Çökme Cezası				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	4	1.3	310	98.7	314	56.9
Yok	7	2.9	231	97.1	238	43.1
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

$p=0.140$ $X^2=1.927$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamalarından “diz çökme” cezası uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %2.9’ u, iyi ebeveyn olan annelerin ise %1.3’ ü çocuklarına diz çökme cezası vermişlerdir.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “karanlık oda cezası” verme uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.68.’ de verilmiştir.

Tablo 4.68. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Karanlık Oda Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Karanlık Oda Cezası				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	4	1.3	310	98.7	314	56.9
Yok	7	2.9	231	97.1	238	43.1
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

p=0.140 $X^2=1.927$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “karanlık oda cezası” verme uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %2.9’ u, iyi ebeveyn olan annelerin ise %1.3’ ü çocuklarına karanlık oda cezası vermişlerdir (p<0.05).

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “silah ile tehdit etme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.69.’ da verilmiştir.

Tablo 4.69. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Silah İle Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Silah İle Tehdit Etme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	1	0.3	313	99.7	314	56.9
Yok	4	1.7	234	98.3	238	43.1
Toplam	5	0.9	547	99.1	552	100.0

p=0.171 $X^2=2.799$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “silah ile tehdit etme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %1.7’ si, iyi ebeveyn olan annelerin ise %0.3’ ü çocuklarını silah ile tehdit etmişlerdir.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.70.’ de verilmiştir.

Tablo 4.70. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Terk Etme İle Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	103	32.8	211	67.2	314	56.9
Yok	86	36.1	152	63.9	238	43.1
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

p=0.234 $X^2=0.668$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %36.1’ i, iyi ebeveyn olan annelerin ise %32.8’ i çocuklarını terk etme ile tehdit etmişlerdir.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “hayalet, cin ile korkutma” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.71.’ de verilmiştir.

Tablo 4.71. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Hayalet, Cin İle Korkutma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Hayalet, Cin İle Korkutma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	71	22.6	243	77.4	314	56.9
Yok	40	16.8	198	83.2	238	43.1
Toplam	75	13.6	477	86.4	552	100.0

p=0.057 $X^2=2.840$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “hayalet, cin ile korkutma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İyi ebeveyn olmayan annelerin %16.8’ i, iyi ebeveyn olan annelerin ise %22.6’ sı çocuklarını hayalet, cin ile korkutmuşlardır.

Annelerin iyi ebeveynlik durumuna göre çocuklarına “beddua etme” uygulamasını kullanma durumları Tablo 4.72’ de verilmiştir.

Tablo 4.72. Annelerin İyi Ebeveynlik Durumuna Göre Beddua Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

İyi Ebeveynlik Durumu	Beddua Etme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Var	27	8.6	287	91.4	314	56.9
Yok	126	52.9	112	47.1	238	43.1
Toplam	139	25.2	413	74.8	552	100.0

p=0.001 X²=106.3 SD=1

*Kolon Yüzdesi

Annelerin iyi ebeveynlik durumları grupları arasında çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından “beddua etme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İyi ebeveyn olmayan annelerin %52.9’ u, iyi ebeveyn olan annelerin ise %8.6’ sı çocuklarına beddua etmişlerdir (p<0.05).

Çocukların küfür etme ve kavga etme alışkanlıkları nedeniyle annelerinin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel ve psikolojik şiddet uygulamaları karşılaştırılmıştır. Anlamlı bulunan analizler aşağıda verilmiştir.

Annelerin çocuğunun küfür etmesi durumuna göre fiziksel şiddet uygulamalarından “yakma, haşlama” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.73.’ de verilmiştir.

Tablo 4.73. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Yakma, Haşlama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığı	Yakma Haşlama				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	1	0.2	412	99.8	413	74.8
Hayır	5	3.6	134	96.4	139	25.2
Toplam	6	1.1	546	98.6	552	100.0

p=0.05 Fisher Exact Test

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarından “yakma, haşlama” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Küfür etme alışkanlığı olan çocukların yalnızca %0.2’ si (1 çocuk) anneleri tarafından yakma haşlama uygulamasına maruz kalmıştır (p=0.05).

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerin “terk etme ile tehdit” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.74.’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.74. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Terk Etme İle Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	66	47.5	73	52.5	139	25.2
Hayır	123	29.8	290	70.2	413	74.8
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

p=0.001 $X^2=14.470$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.001$). Küfür etme alışkanlığı olan çocukların yarıya yakınına (%47.5) anneleri tarafından terk etme tehdit edilmiştir. Küfür etme alışkanlığı olmayan çocukların ise %29.5’ i annelerinden terk etme tehditi almışlardır.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına annelerin “hayalet ve cin ile korkutma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.75.’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.75. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Hayalet, Cin ile Korkutma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığı	Hayalet, Cin İle Korkutma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	44	31.7	95	68.3	139	25.2
Hayır	67	16.2	346	83.8	413	74.8
Toplam	111	20.1	441	79.9	552	100.0

p=0.001 $X^2=15.416$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “hayalet cin ile korkutma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p=0.001$). Küfür etme alışkanlığı olan çocukların %31.7’ si anneleri tarafından hayalet ve cin ile korkutulmuştur. Küfür etme alışkanlığı olmayan çocukların ise %16.2’ si anneleri tarafından hayalet ve cin ile korkutulmuşlardır.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre “azarlama, bağırma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.76.’ da verilmiştir.

Tablo 4.76. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Azarlama, Bağırma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Azarlama, Bağırma				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	5	3.6	134	96.4	139	25.2
Hayır	62	15.0	351	85.0	413	74.8
Toplam	67	12.1	485	87.9	552	100.0

p=0.001 $X^2=12.707$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “azarlama, bağırma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p=0.001). Küfür etme alışkanlığı olan çocukların yalnızca %3.6’ sının anneleri tarafından azarlandığı, bağırıldığı belirlenmiştir. Küfür etme alışkanlığı olmayan çocukların %15’ inin anneleri tarafından azarlandığı, bağırıldığı belirlenmiştir.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerin çocuklarını “evden kovma” durumları Tablo 4.77.’ de karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.77. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerin Evden Kovma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Evden Kovma ile Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	19	13.7	120	86.3	139	25.2
Hayır	21	5.1	392	94.6	413	74.8
Toplam	40	7.2	512	92.8	552	100.0

p=0.001 $X^2=11.402$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “evden kovma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Küfür etme alışkanlığı olan çocukların %13.7’ si anneleri tarafından evden kovulmuşlardır.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerinin “eve almama” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.78.’ de verilmiştir.

Tablo 4.78. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Eve Almama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Eve Almama				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	10	7.2	129	92.8	139	25.2
Hayır	8	1.9	405	98.1	413	74.8
Toplam	18	3.3	534	96.7	552	100.0

p=0.05 $X^2=9.112$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “eve almama” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0.005). Küfür etme alışkanlığına sahip çocukların %7.2’ si anneleri tarafından eve alınmamışlardır.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerinin “yemek vermeme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.79.’ da verilmiştir.

Tablo 4.79. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Yemek Vermeme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Yemek Vermeme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	7	5.0	132	95.0	139	25.2
Hayır	4	1.0	409	99.0	413	74.8
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

p=0.05 $X^2=8.810$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “yemek vermeme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05). Küfür etme alışkanlığı olan çocukların %5.0’ ı anneleri tarafından yemek vermeme şeklinde cezalandırılmışlardır.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerinin “silahla tehdit etme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.80.’ de verilmiştir.

Tablo 4.80. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Silahla Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Silahla Tehdit Etme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	5	3.6	134	96.4	139	25.2
Hayır	0	0.0	413	100.0	413	74.8
Toplam	5	0.9	547	99.1	552	100.0

$p=0.05$ $X^2=14.992$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “silahla tehdit etme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Küfür etme alışkanlıkları olan çocukların tamamı anneleri tarafından silahla tehdit edilmişlerdir ($p<0.05$).

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerinin “karanlık oda cezası” verme durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.81.’ de verilmiştir.

Tablo 4.81. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Karanlık Oda Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Karanlık Oda Cezası				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	7	3.6	132	96.4	139	25.2
Hayır	4	0.0	409	100.0	413	74.8
Toplam	11	2.0	541	98.0	552	100.0

$p=0.05$ $X^2=8.810$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “karanlık oda cezası” verme uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Küfür etme alışkanlığı olan çocukların %3.6’ sına anneleri karanlık oda cezası vermiştir.

Çocuğun küfür etme alışkanlığına göre annelerinin “rezil etme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.82’ de verilmiştir.

Tablo 4.82. Çocuğun Küfür Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Rezil Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Küfür Etmesi	Rezil Etme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	27	19.4	112	80.6	139	25.2
Hayır	35	8.5	378	91.5	413	74.8
Toplam	62	11.2	490	88.0	552	100.0

$p=0.05$ $X^2=12.506$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Küfür etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “rezil etme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Küfür etme alışkanlığı olan çocukların %19.4’ ü anneleri tarafından rezil edilmiştir.

Çocuğun kavga etme alışkanlığı ile annelerin fiziksel ve psikolojik şiddet uygulamaları karşılaştırılmış anlamlı analizler aşağıda verilmiştir.

Çocuğun kavga etme alışkanlığına göre annelerinin “değnek ile popo harici yerlere vurma” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.83’ de verilmiştir.

Tablo 4.83. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Değnek İle Popo Harici Yerlere Vurma Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Kavga Etmesi	Değnekle Dövme (Popo harici Yerlere)				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	33	8.4	359	99.0	392	71.0
Hayır	25	15.6	135	84.4	160	29.0
Toplam	58	10.5	494	89.5	552	100.0

$p=0.05$ $X^2=6.276$ $SD=1$

*Kolon Yüzdesi

Kavga etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarından “değnekle popo harici bir yerlere vurma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kavga eden çocukların %8.4’ ü anneleri tarafından değnekle popo harici bir yerlere vurma şeklinde cezalandırılmıştır.

Çocuğun kavga etme alışkanlığına göre annelerinin “terk etme ile tehdit” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.84’ de verilmiştir.

Tablo 4.84. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Terk Etme İle Tehdit Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Kavga Etmesi	Terk Etme ile Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	65	40.6	95	59.4	160	29.0
Hayır	124	31.6	268	68.4	392	71.0
Toplam	189	34.2	363	65.8	552	100.0

p=0.05 $X^2=4.081$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Kavga etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kavga eden çocukların %40.6’ sı anneleri tarafından terk etme ile tehdit edilmiştir. Kavga etmeyen çocukların %30.6’ sı anneleri tarafından terk etme ile tehdit edilmiştir.

Çocuğun kavga etme alışkanlığına göre annelerinin “evden kovma ile tehdit” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.85’ de verilmiştir.

Tablo 4.85. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Evden Kovma ile Tehdit Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Kavga Etmesi	Evden Kovma ile Tehdit				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	19	40.6	141	59.4	160	29.0
Hayır	21	31.6	371	68.4	392	71.0
Toplam	40	7.2	512	92.8	552	100.0

p=0.05 $X^2=7.182$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Kavga etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “evden kovma” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kavga eden çocukların %40.6’ sı annesi tarafından evden kovulmuştur.

Çocuğun kavga etme alışkanlığına göre annelerinin “eve almama” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.86’ da verilmiştir.

Tablo 4.86. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Eve Almama Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Kavga Etmesi	Eve Almama				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	10	6.2	150	93.8	160	29.0
Hayır	8	2.0	384	98.0	392	71.0
Toplam	18	3.3	534	96.7	552	100.0

p=0.05 $X^2=6.382$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Kavga etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “eve almama” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kavga eden çocukların %6.2’ si annesi tarafından eve alınmamıştır.

Çocuğun kavga etme alışkanlığına göre annelerinin “rezil etme” durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.87.’ de verilmiştir.

Tablo 4.87. Çocuğun Kavga Etme Alışkanlığına Göre Annelerinin Rezil Etme Cezası Uygulama Durumlarının Karşılaştırılması

Çocuğun Kavga Etmesi	Rezil Etme				Toplam	
	Evet		Hayır		n	%*
	n	%	n	%		
Evet	36	22.5	124	77.5	160	29.0
Hayır	26	6.6	366	93.4	392	71.0
Toplam	62	11.2	490	88.8	552	100.0

p=0.001 $X^2=28.692$ SD=1

*Kolon Yüzdesi

Kavga etme alışkanlığı grupları arasında çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından “rezil etme” uygulamasını kullanma bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.001$). Kavga eden çocukların %22.5’i anneleri tarafından rezil edilmiştir.

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA

Araştırma bulgularının tartışması üç başlık altında sunulmuştur:

- 1-Anne ve çocukların sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulguların tartışması,
- 2-Annelerin çocuklarına uygulamış oldukları şiddet ve türlerine ilişkin bulguların tartışması,
- 3-İyi ebeveynlik uygulamalarına ilişkin bulguların tartışması

5.1. Anne ve Çocukların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulguların Tartışması:

Malatya il merkezinde 2009 yılında yapılan bu araştırmada araştırma kapsamına alınan annelerin %51.2' si 19-29 yaş grubundadır. Annelerin %92.6' sı ev hanımıdır, %16.3' ü hiç okula gitmemiştir, %60.3' ü ise ilköğretim mezunudur. Gelir düzeylerine göre annelerin %42.6' sı 500 TL ve daha az gelire sahiptirler. Araştırma kapsamına alınan ailelerin %50.4' ü SSK sosyal güvencesine sahiptir. Eşlerinin %59.6' sı ilk öğretim mezunudur. Eşlerin %40.7' si serbest meslek, %41.9' u işçidir. Annelerin %71.5' i çekirdek ailede yaşamakta olup, %42.6' sının hanede 3-4 kişi ile birlikte yaşadığı görülmüştür.

TNSA 2008 sonuçlarına göre kadınların %8.8'i 20-24 yaş, %8.8'i ise 25-29 yaş grupları arasındadır. Doğu bölgesinde yaşayan kadınların %52.4' ü hiç okula gitmemiş, %34.3' ü ilköğretim birinci kademe mezunudur. Okuryazarlık oranı 15-19 yaş grubunda %94, 45-49 yaş grubunda ise %83'tür ve beklendiği gibi yaşın artmasıyla azalmaktadır. Kentsel alanlarda yaşayan kadınlar okuryazarlık oranı kırsal alanlarda yaşayanlardan daha yüksektir (sırasıyla %92 ve %80). Okuryazarlığın en düşük olduğu bölge doğu (%63) bölgesidir. Kentte yaşayanların %23.1'i hanede 3 kişi ile, %27.3' ü hanede 4 kişi ile birlikte yaşamaktadır (52).

Bu araştırmada kadınların öğrenim düzeyi, sosyal güvence, eşin eğitimi gibi oranlar TNSA' ya göre oldukça yüksek bulunmuştur. Yaş grupları dağılımının farklı olmasının nedeni, bizim araştırmamızın kapsamına çocukları olan annelerin alınmasıdır. Diğer oranlardaki farklılıkların nedeni araştırmanın il merkezinde yapılmış olması olabilir.

Araştırma kapsamında olan ailelerin %4' ü sağlık ocağından yardım almakta, %10.7' si, ise devlet yardımı almaktadır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü' nün verilerine göre Türkiye'de yoksul aileler, nüfusun %6' sını oluşturmaktadır (53).

Annelerin %27.5' inin tanı konulmuş bir hastalığı mevcuttur. Annelerin büyük çoğunluğu hipertansiyon hastası olduğunu bildirmiştir. Türk hipertansiyon prevalans çalışmasının 2007 yılındaki sonuçlarına göre Türkiye' de hipertansiyon prevalansı %27' dir. Ülkemizde kadınlarda hipertansiyon prevalansı erkeklere göre daha fazladır (54).

Bizim araştırmamız kapsamında olan çocukların %48' i erkek, %52' si ise kızdır. Çocukların tamamına yakınının (%94.6) temel bakıcısı anneleridir. TNSA 2008 yılı verilerinde Türkiye' de 18 yaş altındaki çocukların büyük çoğunluğu (%93) her iki ebeveyni ile birlikte yaşamaktadır (Çocukların %4'ü annesi ile, %1'i ise babası ile birlikte yaşamaktadır; 18 yaş altındaki çocuklar arasında öz anne ve babasının herhangi biri ile birlikte yaşamayan çocuklar oranı sadece %2' dir. Benzer şekilde yetim çocukların (öz anne veya babasından herhangi biri hayatta olmayan çocuklar) oranı da % 2' dir (52).

Araştırmamıza dahil edilen çocukların %15.9' unun tanı konulmuş bir hastalığı vardır. Tanı konulmuş hastalığı olan çocukların büyük çoğunluğu astım, bronşit gibi kronik solunum yolu hastalıklarına (%65.8) sahiptir.

Araştırmamızda çocukların gelişme geriliği, hiperaktivite, öğrenme güçlüğü, depresyon, zeka geriliği, yürüme, konuşma güçlüğü gibi tıbbi bozukluk durumları sorgulanmıştır. Çocukların %11' inin herhangi bir tıbbi bozukluk ve özürlülük tanısı olduğu bildirilmiştir. Tıbbi bozukluklar ve özürlülükler içerisinde en fazla gelişme geriliği (%4.2) ve takiben hiperaktivite (%3.3) yer almaktadır. Araştırmada bulunan tıbbi bozukluk prevalansı literatürle uyumludur. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB), çocukların %5-10'unda görülen, tüm dünyada oldukça yüksek yaygınlığa sahip nörolojik bir bozukluktur (55). En fazla erkek çocuklarında görülen tıbbi bir bozukluktur. Okul çağı çocuklarında ise DEHB prevalansı % 3-5 arasındadır (56).

5.2. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Şiddet ve Türlerine İlişkin Bulguların Tartışması:

Şiddeti, uygulama türlerine göre fiziksel ve psikolojik olarak sınıflandırdığımızda; çocuklarına fiziksel şiddet uygulayan anneler araştırmaya katılan annelerin büyük bir kısmını (%97.8) oluşturmaktadır; ayrıca annelerin %87' si çocuklarına psikolojik şiddet uygulamıştır. Çocuk istismarı/ihmali yaygın olarak görülen ve dramatik sonuçlara yol açan evrensel bir problemdir. ABD Üçüncü Ulusal Çocuk İhmali ve İstismarı İnsidans Çalışması'na göre, ihmal ve istismara maruz kalan çocukların sayısı 1986-1993 yılları arasında ikiye katlanarak 2.8 milyona ulaşmıştır. Aynı çalışmada yaklaşık olarak bu süre içerisinde ciddi şekilde yaralanan çocuk sayısı 4'e katlanarak 570.000'e yükselmiştir. ABD' de 1997 yılında yapılan ve 35

ülkeyi kapsayan bir çalışmaya göre her 1000 çocuktan 330'unun kötü muamele gördüğü ve bunların %52'sinin ihmal edildiği ve %26'sının fiziksel istismara uğradığı belirlenmiştir (12). Ülkemizde ise Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun yaptığı bir çalışmada çocukların %46'sının, Türkiye genelinde yapılan bir başka çalışmaya göre de %45'inin ihmal/istismara uğradığı belirlenmiştir (57).

Araştırmamıza katılan annelerin %14.1' i aile içi şiddetin var olduğunu bildirmiştir. Türkiye' de 2008 yılında kadına yönelik aile içi şiddet araştırması sonuçlarına göre kadınların %13.7' si son bir yıl içerisinde, %41.9' u yaşam boyu şiddet görmüştür (58). Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından 1995 yılında yapılan bir çalışmada ise ailelerin %34'ünde fiziksel şiddet, %53'ünde sözel şiddet yaşandığı saptanmıştır (59). Her ne kadar araştırmamızda aile içi şiddet ile çocuğa yönelik şiddet arasında bağlantı bulmadı isek de Çin, Kolombiya, Mısır, Meksika, Hindistan, Filipinler gibi bir çok ülkede aile içi şiddet ile çocuğa uygulanan şiddet arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir (12).

Araştırmamızda annelerin psikolojik ve diğer hastalıkları ile şiddet uygulama durumları karşılaştırılmış ancak bir fark bulunamamıştır. Dünya' da yapılan birçok çalışma da ise kişilik ve davranış özelliklerinin çocuğa şiddet uygulama ile ilişkili olduğu belirlenmiştir (12). McLoyd ve arkadaşlarının (1994) Afrikalı kökenli Amerikalı bekar 241 anneyle yaptıkları araştırmada, bu annelerin çocuklarına daha fazla fiziksel ceza uyguladıkları görülmüştür. Bu durum, annelerin işsizlik sorunlarının daha yoğun olduğu, ailenin ekonomik sıkıntılarının buna bağlı olarak arttığı ve bunun yarattığı psikolojik stresle birlikte ele alındığında beklenen bir durum olarak yorumlanabilir (60, 61).

Araştırmamızda ailenin gelir düzeyi ile şiddet uygulama durumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. 1975-1985 yıllarını kapsayan ulusal aile şiddeti araştırması sonuçları aile geliri ile şiddet arasında bir ilişki olmadığını ortaya koymaktaydı (58). Ancak son yıllarda yapılan birçok çalışmada gelir düzeyi düşük olan ailelerde ebeveynlerin çocuklarına daha fazla şiddet uyguladıkları belirlenmiştir.

Bunun yanı sıra ekonomik durumu iyi olmayan aileler daha tehlikeli sayılabilecek çevrelerde yaşamaktadır; bu da onların kontrol odaklı davranışlarını arttırmaktadır ve orta derecede fiziksel cezalar uyguluyor olmak bu aileleri rahatsız etmemektedir. Varoş sayılabilecek kesimlerde yaşayan çocuklar için bu alanda yaşayan diğer çocukların etkisi de ailenin uyguladığı disiplinin etkisini değiştirebilmektedir. Elder, Nguyen ve Caspi (1985) ile Patterson, DeBarsyshe, ve Ramsey'in (1989) araştırmalarının ortaya koyduğu üzere stresli yaşam koşulları ailedeki bireylerin psikolojik sıkıntıları üzerinden etkili olarak baskıcı, zorlayıcı ve düzensiz disiplin uygulamalarına neden olabilmektedir (60).

Araştırmamızda anlamlı fark olmamasına rağmen gerek gelişmekte olan ülkelerde gerekse gelişmiş ülkelerde daha genç, yalnız yaşayan, yoksul, işsiz, eğitimi düşük annelerde şiddete eğilim daha fazladır. Yine ABD’ de yaşayan annelerde yapılan çalışmada böylesi annelerin diğer annelere göre 3 kat daha fazla fiziksel şiddet uyguladığı gösterilmiştir (12).

Sivas ilinde yapılan araştırmada annenin öğrenim durumu, yaşı, aile yapısı, eşinin alkol kullanım durumu, özürlü çocuğa sahip olma durumu ile fiziksel istismar/ihmal uygulama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($P>0.05$). Ancak annelerin çocuk sayısı ve eşinden dayak yeme durumları ile annelerin çocuklarına fiziksel istismar/ihmal davranışına başvurmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($P<0.05$). Bu çalışmadan da görüldüğü üzere annelerin sosyo-demografik özellikleri şiddet uygulama durumları ile tamamen ilişkili bir etken değildir (57). Araştırmamızda çocuğun cinsiyeti, yaşı gibi değişkenlerle annelerinden şiddet görme durumları karşılaştırılmış, ancak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Uluslar arası birçok çalışmada kız çocuklarının erkek çocuklarına göre daha fazla şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir. Dünya’ da 130 milyondan fazla okula gönderilmeyen çocuk var olup, bunların %60’ının kız olduğu görülmüştür. Şiddetten yaş itibarıyla daha çok küçük çocukların etkilendiği bilinmektedir. Ancak çocukların yaş grupları ile fiziksel şiddet uygulamaları nedeniyle zarar görme durumu ülkeden ülkeye değişmektedir. Örneğin ölümcül olmayan şiddet Çin’ de 3-6 yaş grubunda pik yaparken, Hindistan’ da 6-11 yaş grubunda, ABD’ de 6-12 yaş grubunda pik yapmaktadır (12).

Ülkemizde aileler çocuklarını disiplinize etmek amacıyla şiddet uygulamaktadır ve bu durumun farklı sosyoekonomik özellikleri olan ailelerde de aynı olduğu görülmektedir. Şiddet psikobiyolojik faktörler ile dış çevre arasındaki etkileşim sonucu ortaya çıkmaktadır. Antropolojik olarak incelendiğinde Dünya’da Papua Yeni Gine’deki bazı kabileler dışında şiddet görülmeyen toplum yoktur (62, 63).

5.2.1. Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Fiziksel Şiddete İlişkin Bulguların Tartışması:

Araştırmamızda anneler, çocuklarına elle popoya vurma (%48.7), yüze şamar atma (%45.7), sarsma (%44.6), tekme atma (%34.2), çimdik atma (%23.6), kulak çekme (%24.1) gibi fiziksel şiddet uygulamalarına sıkça başvurduklarını bildirmişlerdir. Boğazını sıkma (%2.0), diline biber sürme (%8.0), yakma haşlama (%1.1) gibi fiziksel şiddet uygulamaları daha az başvurulan uygulamalardır.

1995 yılında ABD’ de yapılan bir araştırmada ailelere çocuklarına nasıl disiplin uyguladıkları sorulduğunda çocuklara binde 49 oranında fiziksel şiddet uygulandığı ifade

edilmiştir. En çok uygulanan fiziksel şiddet davranışları bir obje ile vurmak, kaba etlerine vurmak, tekme atmak, dayak atmak, bıçak veya silahla tehdit etmektir (12).

ABD’ de 2017 ebeveyn üzerinde yapılan çalışmaya göre 24-36 aylık çocuklarda ebeveynlerin %67’ si elle popoya vurma, %11’ i tokat atma cezasını uygulamıştır (64).

Mısır’ da yapılan kesitsel bir araştırmada çocukların %37’ inin aileleri tarafından dövüldüğü ve kemerle vurulduğu, bu uygulamaların %26’ sının ise kırık, şuur kaybı ile sonuçlandığı görülmüştür (12).

Kore Cumhuriyeti’nde yapılan bir araştırmada ailelerin üçte ikisinin çocuklarını tokatladığı, %45’ inin ise bir cisimle vurduğu, dövüldüğü veya tekmelediği görülmüştür (12).

Romanya’ da yapılan hane halkı araştırmasında çocukların %4.6’ sı bir objeyle vurma, yiyecek vermeme, yakma gibi ciddi ve sık fiziksel şiddette maruz kalmışlardır. Romanyalı ailelerin yaklaşık yarısından fazlası düzenli olarak çocuklarına elle vurmaktaydı (12).

Etiyopya’ da kentsel bölgede okul çocuklarının %21’ inde, kırsal bölgede %64’ ünde ailelerinin uygulamış olduğu şiddet nedeniyle vücutlarında yara bere ve şişlik olduğu belirlenmiştir (12).

Anneleri tarafından geçen altı ay içerisinde bildirilen bir objeyle vurma uygulamaları insidansı; Şili’ de %4, Mısır’ da %26, Hindistan’ da %36, Filipinler’ de %21, ABD’ de %4’ dür. Mısır’ da %2 tekme atma, %2 yakma, %25 dövme vardır. Hindistan’ da ise aileler tekme atma %10, yakma %1, silah veya bıçakla tehdit etme %1, %2 boğmak şeklinde şiddet uygulamışlardır (12).

DSÖ’ nün “WORLDSAFE” (World- Studies of Abuse in the Family Environment) çalışmasına göre, anneleri tarafından geçen altı ay içerisinde bildirilen fiziksel cezalandırmada hafif şiddet uygulamaları insidansı; Şili’ de popoya el ile şamar atma %51, popoya cisimle vurma %18, yüzünü veya başını tokatlama %13, saç çekme %24, sarsma %39, kulak çekme %27, çimdikleme %32 tür. Mısır’ da popoya el ile şamar atma %29, popoya cisimle vurma %28, yüzünü veya başını tokatlama %41 saç çekme %29, sarsma %59, kulak çekme %31, çimdikleme %41, diline biber sürme %2, diz çökmeye zorlama %6 olarak bulunmuştur. Hindistan’ da popoya el ile şamar atma %58, popoya cisimle vurma %23, yüzünü veya başını tokatlama %58, saç çekme %29, sarsma %12, kulak çekme %16, çimdikleme %17, diline biber sürme %3, diz çökmeye zorlama %2 bulunmuştur. Filipinler’ de popoya el ile şamar atma %75, popoya cisimle vurma %51, yüzünü veya başını tokatlama %21, saç çekme %23, sarsma %20, kulak çekme %31, çimdikleme %60, diline biber sürme %1, diz çökmeye zorlama %4 olarak bulunmuştur (12).

Çin’ de çocuklar tarafından bildirilen ağır şiddet uygulamaları oranı %22.6, Kore Cumhuriyeti’ de %51.3 olarak belirlenmiştir (12).

Sivas’ ta yapılan bir çalışmada annelerin %53.8’ inin çocuklarına tokat atma %23.1’inin de dövme ve çimdikleme davranışını gösterdikleri belirlenmiştir (61).

Yapılan birçok çalışmaya göre ağır ve hafif şiddet uygulamalarının toplumlar arasında büyük farklılık gösterdiği ortaya konmuştur. Bunun nedeninin kültürel farklılıklardan olabileceği düşünülmektedir. Birçok ülkede el ile popoya vurma fiziksel şiddet uygulaması sıklıkla kullanılırken Mısır’ da diğer uygulamalara göre daha az (%29) kullanılmaktadır. Yine Hindistan’ın kırsal bölgelerinde yaşayan aileler tarafından yüze vurma, başa vurma, gibi cezalandırma yöntemleri yüksek oranda kullanılmaktadır (12).

Araştırmamızda yaş gruplarına göre 40 yaş ve üzerinde bulunan annelerin %16.7’ si çocuklarını dövmüşlerdir. Bu oran diğer yaş gruplarında %6 civarındadır. Bu durumun nedenleri annelerde ileri yaşta sahip olunan çocuğa karşı tahammülsüzlük olabileceği gibi, dayak kültürünü daha fazla benimsemiş olma da olabilir.

Araştırmamızda fiziki şiddet türünden sadece saç çekme ve yüze şamar atma uygulamalarının annelerin eğitim düzeyine göre farklılık göstermesi ilginçtir. Muhtemelen şiddet, eğitimden bağımsız, kültürel bir uygulamadır.

WORLDSAFE araştırması verileri farklı ülkelerdeki fiziksel şiddetin tiplerinden hafif düzeyde şiddet ile ilgili bilgiler vermektedir. Hafif disiplin bazı profesyoneller ve aileler tarafından şiddet (saç çekme, elle popoya vurma gibi) olarak kabul edilmemektedir. Burada WORLDSAFE çalışması kültürler ve toplumlar arasında daha geniş anlamıyla farklılıklar olduğunu göstermiştir. Elle çocuğun poposuna vurma her ülkede (Mısır hariç) en yaygın disiplin yöntemi olarak bildirilmiştir (12).

Burada şu soruya cevap aramak gerekmektedir: Yıllar içinde dayak uygulaması azalmakta mıdır? Dünya ve Türkiye’de trend ne yöndedir? 1977’ ye kadar çocuğa yönelik şiddet Hong Kong’ da yaygın değil iken, 1978-1979 yılları arasında yapılan bir çalışmada hükümet tarafından bildirilen 200 çocuk şiddeti vakası belirlenmiştir. Çocuk koruma kurumunun istatistiklerine göre 1994-1995 yıllarında fiziksel şiddete maruz kalmış 285 çocuk olduğu belirlenmiştir. Zarar gören çocuklar eşit olarak anne, baba ve kendilerinden daha büyük çocuklar tarafından şiddete maruz kalmışlardır. Yine 1996 yılında Hong Kong’ da yapılan bir çalışmada çocuğa yönelik şiddetin arttığı belirlenmiştir (65).

1975 yılında Amerikan ailelerinde fiziksel şiddet araştırmasının sonuçlarına göre bir milyon Amerikalı çocuk aileleri tarafından şiddete maruz kalmıştır. Sosyal servis ajanslarına göre 70’ li yılların ortalarından beri her yıl şiddet sıklığında %10 oranında artış olduğu

belirlenmiştir. Yine ABD’ de 1985 yılında ulusal aile şiddeti araştırması yapılmıştır American Humane Association’ ın istatistik verilerine göre 1975-1985 yılları arasında artan bir trend vardır. Bu artışta iki temel faktör önemlidir; biri çocuğa uygulanan şiddetle ilgili yasaların yeni yapılması, ikincisi kurumsal olarak şiddetin düzenli rapor edilmeye başlanmasıdır (66). Kuzey Carolina’da çocuklara uygulanan şiddet A.B.D’ den daha fazladır; hatta bu çocukların Güney Carolina’ daki çocuklardan da 1.5 kez daha fazla risk altında oldukları belirlenmiştir. K. Carolina’ da 2 yaşın altında bulunan küçük çocukların %2.6’ sı disiplin adı altında sarsmaya maruz kalmıştır. Uygulanan şiddetin tipi ve sıklığı ülkeler ve bölgeler arasında farklılık gösterebilmektedir (67).

Kanada’ da yapılan, annelerin çocuklarına uygulamış oldukları şiddetle ilişkili iki farklı çalışmada 2004 yılında elde edilen verilerin 1999 yılında elde edilen verilerle karşılaştırılması daha dikkat çekici bir sonucu ortaya koymuştur. 1999 yılından 2004 yılına doğru gidildikçe anne-babaların fiziksel şiddet kullanma oranları anlamlı biçimde azalmış; buna karşın kullanılan psikolojik şiddet oranları (%48.1-%52.4) artış göstermiştir. Bu sürpriz bir bulgu olmakla birlikte annelerin çocuk yetiştirme alternatiflerinden fiziksel şiddetin azalmasına karşın psikolojik şiddetin artmasıyla bir dengelenme sağlanması şeklinde yorumlanabilir (68).

İnsanların olumlu kültürlenme imkânlarının kitle iletişim araçlarıyla artması nedeniyle tüm kültürlerde şiddetin yıllar içerisinde azalacağı varsayılabilir. Ancak yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen bulgular bazı etnik ve kültürel farklılıklar ile birlikte şiddetin gittikçe artması yönündedir.

Araştırmamızda hanesinde üç kişi yaşayan anneler çocuklarına fiziksel şiddet uygulaması olarak elle popolarına vurma, kulak çekme, çimdik atma, saç çekme, başa vurma, diline biber sürme uygulamalarını daha fazla kullanmışlardır ($P<0.05$). Çekirdek ailelerde anneler çocuklarına fiziksel şiddet uygulaması olarak elle popolarına vurma, kulak çekme, çimdik atma, saç çekme, başa vurma, diline biber sürme uygulamasını geniş ailelere göre daha fazla kullanmaktadır ($p<0.05$). Hanedeki kişi sayısı arttıkça annelerin çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarının azaldığı görülmüştür. Bunun nedeni çocuk sayısı arttıkça annenin çocuklarına ayırdığı zamanın azalması, diğer bireyler ve işler nedeniyle çocuğuyla daha az ilgilenmesi ve cezalandırmaya da vakit bulamaması olabilir. Ayrıca geniş ailede yaşayan anneler aile büyüklerinin engel olması nedeniyle çocuklarına fiziksel şiddet uygulayamıyor olabilir ve aile büyükleri çocuğu koruyucu faktör olabilir. Diğer bir taraftan üç kişilik hanelerde anne için çocuk bir odak noktası olmakla birlikte çocuğun yapmış olduğu tüm hatalar cezayla sonuçlandırılmış olabilir.

Çekirdek ailede yaşayan annelerin büyük çoğunluğu çocuklarına fiziksel şiddet uygulaması olarak elle popoya vurma, kulak çekme, saç çekme uygulamasını daha fazla kullanmışlardır ($p<0.05$). Çekirdek ailedekilerin elle popolarına vurma, kulak çekme, saç çekme uygulamalarını daha fazla kullanmalarının nedeni, bu uygulamaların annelerin çocukları disiplinize etmek amacıyla uygulaması kolay ve en iyi bildiği yöntemler arasında olması olabilir. Şili’ de yapılan bir çalışmada ise çok çocuklu ailelerde şiddetin daha fazla uygulandığı bulunmuştur (12).

Yapılan birçok araştırmada çocuklara şiddet uygulamasında baba mesleği önemli değildir. Araştırmamızda fiziksel şiddetin 14 uygulamasının baba mesleği ile karşılaştırılması sonucu sadece eşi işçi olan anneler çocukların başına daha fazla oranda vurmuş, eşi serbest meslek olan anneler ise daha fazla çocuklarının kulaklarını çekmişlerdir. Bu durum araştırma grubuna dahil edilen annelerin (%41.9) yarıya yakınının eşinin işçi, diğer yarıya yakınının da eşinin (%40.7) serbest meslek olması nedeniyle beklenen bir sonuç olmakla birlikte, diğer fiziksel şiddet uygulamaları ile de hiçbir anlamlılık bulunmaması nedeniyle şiddet uygulamaları üzerine etkileyici bir faktör olarak kabul edilmeyebilir.

Annelerin çocukların doğum sırasına göre fiziksel şiddet uygulamaları karşılaştırıldığında anlamlı olarak annelerin ilk çocuklarına (%12.0) kulak çekme, orta sıradaki çocuklarına (%27.6) değnekle popoya vurma olarak daha fazla fiziksel şiddet uygulamalarını kullandıkları görülmüştür. Bu durum ilk çocuklara kulak çekme gibi hafif şiddet uygulamasının kullanılması, orta sıradaki çocuğa kendisinden daha küçük kardeşi olması, annenin tahammülsüzlüğü nedeniyle değnekle popoya vurma gibi daha ağır şiddet uygulamasının kullanılması şeklinde açıklanabilir.

Annelerin yaşayan çocuk sayılarına göre fiziksel şiddet uygulamaları karşılaştırıldığında 2 çocuğu olan annelerin anlamlı olarak çocuklarının daha fazla saç ve kulaklarını çektikleri belirlenmiştir. Annelerin bu fiziksel uygulamaları daha fazla kullanmaları kültürel alışkanlık ve kolay uygulanabilir olması olabilir.

5.2.2 Annelerin Çocuklarına Uygulamış Oldukları Psikolojik Şiddete İlişkin Bulguların Tartışması:

Annelerin %87’ si çocuklarına psikolojik şiddet uygulamışlardır. Psikolojik şiddet uygulamalarından, annelerin %87.9’ unun çocuklarına bağırıp azarladıkları, %46.9’ unun ise konuşmama, küsme şeklinde psikolojik şiddet uyguladıkları belirlenmiştir. Daha az olarak da anneler çocuklarına yemek vermeme (%11.0), eve almama (%3.3), silahla tehdit (%0.9) gibi psikolojik şiddet uyguladıklarını bildirmişlerdir.

Ailelerin çocuklarını disiplinize etmek üzere seçmiş oldukları uygulamalar arasında yer aldığından psikolojik şiddeti tanımlamak oldukça zordur. Araştırmalara göre birçok ülkede yaygın olarak ailelerin çocuklarına bağırdıkları belirlenmiştir (12).

ABD’ de 2017 ebeveyn üzerinde yapılan çalışmada 24-36 aylık çocuklarına ebeveynlerin %63’ ü bağırma cezası uygulamıştır (64).

DSÖ’ nün yapmış olduğu “Worldsafe” çalışmasına göre Şili’ de çocuğu azarlama %85, beddua etme %3, çocukla konuşmayı reddetme %17, aile dışına atma ile tehdit %5, terk etme ile tehdit %8, hayalet ile tehdit %12, aile dışında kilitleme cezası %2 olarak belirlenmiştir. Mısır’ da kullanılan psikolojik şiddet uygulamaları çocuğu azarlama %72, beddua etme %51, çocukla konuşmayı reddetme %48, aile dışına atma ile tehdit %0, terk etme ile tehdit %10, hayalet ile tehdit %6, aile dışında kilitleme %12’ dir. Hindistan’ da kullanılan psikolojik şiddet uygulamaları çocuğu azarlama %70, çocukla konuşmayı reddetme %31, terk etme ile tehdit %20, hayalet ile tehdit %20 olarak belirlenmiştir. Amerika’da en çok kullanılan psikolojik şiddet uygulamaları çocuğu azarlama (%85) ve beddua etme (%24) dir. Filipinler’ de çocuğu azarlama %82, beddua etme %0, çocukla konuşmayı reddetme %15, aile dışına atma ile tehdit %26, terk etme ile tehdit %48, hayalet ile tehdit %24, aile dışında kilitleme %12 olarak belirlenmiştir (12). Filipinlerde anneleri tarafından terk edilmeye tehdit sıklıkla (%48) kullanılmaktadır. Şili’ de tehdit cezasını kullanım oranı % 8 civarındadır (12).

Yapılan araştırmalar ailelerin stres ve sosyal izolasyon durumlarının çocuğa uygulanan şiddet ve ihmal ile ilişkisi olduğunu göstermiştir. Oyun, yürüyüş parkuru, kütüphane gibi çocuğun sosyalleşmesine yardımcı olacak imkânların çocuğun yaşadığı bölgelerde daha az olması da şiddet oranlarının daha fazla olmasıyla ilişkili olduğu görülmüştür.

1995 yılında A.B.D.’de gerçekleştirilen Gallup Organizasyonu çalışmasında (Survey #765) 1000 aileden 856’sının son bir yıl içinde en az bir psikolojik şiddet davranışından birini, ortalama 21.7 kez sergilediği kaydedilmiştir. En sık rastlanan davranış biçimi bağırma, azarlama iken, ikinci sırayı vurmak veya dövmekle tehdit etmek almaktadır. Küfretmek daha az görülen bir davranıştır, ancak gene de oldukça yüksek (%24.3) oranlardadır (69).

Kanada Quebec’ de 3148 anneyle telefon aracılığı ile yapılan bir araştırmada, annelerin %80’inin çocuklarına psikolojik şiddet davranışları gösterdiğini ortaya koymuştur. Görüşme yapılan annelerin %31’i yılda 1-2 kez, %23.6’ sı yılda 3-5 kez, %21.3’ü ise yılda altı defadan fazla çocuklarına bağırdığını, azarladığını bildirirken, %20.6’sı yılda 1-2 kez, %6.6’sı 3-5 kez ve %3.2’si yılda altı defadan fazla küfür ettiğini ve lanetleme türü konuşmalar yaptığını söylemiştir. Annelerin %16.6’sı çocuğuna “aptal, salak” gibi isimleri yılda 1-2 kez taktığını, %6.9’ u bunu yılda 3-5 kez, %28’i ise altı defadan fazla yaptığını

bildirmiştir. Yılda 1-2 kez çocuğunu evden atmak ve kovmakla tehdit edenlerin oranı %5.8, bunu 3-5 kez tekrarladığını bildiren annelerin oranı % 0.09 ve daha fazla yaptığını söyleyenlerin oranı ise %0.03'tür (68).

Araştırmamızda annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamalarından evden kovma uygulaması bakımından yaş grupları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). 19-29 yaş grubunda olan annelerin onda biri çocuklarını evden kovmuştur. Bu durum annelerin yaş itibarıyla genç olması nedeniyle kültürümüzde yer almayan ancak gelişmiş ülkelerde kullanılan, medya ve diğer iletişim araçlarından öğrenmiş oldukları bu uygulamaları kullanıyor olmaları şeklinde açıklanabilir. 40 yaş ve üzerinde bulunan annelerin yalnızca %2.2'si çocuklarını evden kovmuştur.

Araştırmamızda annelerin çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından tek etme ile tehdit, diz çökme cezası verme, konuşmama ve küsme uygulamaları eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Terk etme ve diz çökme cezasını anlamlı olarak daha fazla lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip anneler kullanmıştır. Küsme ve konuşmama cezasını ise ilköğretim mezunu anneler daha fazla uygulamıştır ($p<0.05$). Bu durum eğitimle birlikte öğrenilmiş cezalandırma uygulamalarından olabileceği gibi kültürel faktörlerden de etkilenmiş olabilir.

Araştırmamızda hanede üç kişi yaşayan (anne, baba, tek çocuk) anneler diğer annelere göre çocuklarını daha fazla terk etme ile tehdit etmişlerdir. Anne ve babasıyla yaşayan çocuk, annesinin kendisini terk etmesini “evde yalnız kalacağı ve kendisiyle ilgilenecek hiç kimsenin olmayacağı” şeklinde yorumlayabilir. Bu nedenle, evde sadece anne ve babasıyla yaşayan çocuğun cezalandırılmasında bu yöntemin daha caydırıcı olacağı düşünülmüş olabilir.

Araştırmamızda geniş ailede yaşayan annelerin çekirdek ailede yaşayanlara göre daha fazla çocuklarını hayalet ve cin ile korkuttukları belirlenmiştir. Bu durum kültürel bir öğrenim olabileceği gibi evde yaşayan büyük anne ve büyük baba etkisiyle daha fazla kullanılan bir yöntem de olabilir.

Araştırmamızda gelir düzeyi 1000TL ve üzeri olan anneler çocuklarına psikolojik şiddet uygulamalarından terk etme ile tehdit uygulamasını anlamlı olarak daha fazla kullanmıştır ($p<0.05$). Bu durum; artan gelir düzeyi ile birlikte sosyoekonomik koşulların daha iyi olacağı göz önüne alınırsa, annelerin çocuklarına psikolojik şiddet uygulaması olarak daha hafif uygulamaları tercih ettiği şeklinde açıklanabilir.

Araştırmamızda annelerin çocuklarını terk etme ile tehdit etmesi, konuşmama, küsme uygulamaları eşin eğitim düzeyi ile farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Eşleri OY-OYD grubunda bulunan annelerin büyük çoğunluğu çocuklarını terk etme ile tehdit etmişlerdir.

Eşleri lise ve üzeri eğitim düzeyinde olan annelerin yarısından fazlası çocuklarına psikolojik şiddet uygulaması olarak konuşmama, küsmeye uygulamasını kullanmışlardır. Eşin eğitim durumunun anneleri tarafından çocuklara uygulanan psikolojik şiddet uygulamaları üzerinde etkili olmadığı düşünülmektedir. Ancak eşleri OY-OYD olan annelerin terk etme ile tehdit uygulamasını daha fazla kullanıyor olması, bu uygulamanın sık kullanıyor olması ile birlikte, eşlerin çok azının eğitim düzeyinin OY-OYD (%3.3) olması nedeniyle açıklanabilir. Konuşmama, küsmeye uygulamasını eşleri lise ve üzeri mezunu olan annelerin daha fazla kullanıyor olması, babanın eğitim düzeyinin artmasının çocuğu koruyucu bir faktör olması ile açıklanabilir.

Araştırmamızda annelerin psikolojik şiddet uygulamalarından “terk etme ile tehdit” uygulamasını son çocuklarına daha fazla kullanıyor olması önceki çocuklarından edindikleri deneyimlerden dolayı bu uygulamanın daha etkili olduğunu düşünmeleri nedeniyle olabilir.

Araştırmamızda tek çocuğu olan annelerin %41.5’ inin çocuklarını terk etme ile tehdit ettiği belirlenmiştir. Bu durum özellikle çocukların anneye bağımlı yaş grubunda olmasının yanında evde tek çocuk olması nedeniyle etkili bir yöntem olarak düşünülmüş olabileceği şeklinde açıklanabilir.

5.3. İyi Ebeveynlik Uygulamalarına İlişkin Bulguların Tartışması:

Annelerin %92’ si zararlı maddeleri kilit altında tuttuklarını, %89.5’ i arabada yalnız başına kilit altında bırakmamaya dikkat ettiklerini, %58.7’ si çocuklarıyla oyun oynadıklarını, %41.5’ i öğrenmesine yardımcı olduklarını, %35.9’ u çocuğun yanında tartışmadıklarını, %34.1’ i çocuğa özel olarak zaman ayırdıklarını, %25.2’ si çocukların yanında küfür etmediğini, %23.7’ si çocuklarının gelişimlerini takip ettiklerini bildirmişlerdir.

2000 yılında DSÖ’ nün 5 ülkede yapmış olduğu WORLDSAFE araştırmasında “çocuğu korumaya yönelik davranışlar” sorgulanmıştır. Şili’ de davranışlarının neden “yanlış olduğunu açıklama” %91, “ayrıcalık sağlama” %60, “durmasını söyleme” %88, “bir şeyler yapabilmesi için ortam sağlama”, “bir şeyler sunma” %71, oturmasını söyleme %37 olarak belirlenmiştir. Aynı araştırmada Mısır’da davranışlarının neden yanlış olduğunu açıklama %80, ayrıcalık verme %27, durmasını söyleme %69, bir şeyler yapabilmesi için ortam sağlama (bir şeyler sunma) %43, oturmasını söyleme %50 olarak belirlenmiştir. Hindistan’ da davranışlarının neden yanlış olduğunu açıklama %94, ayrıcalık verme %43, bir şeyler yapabilmesi için ortam sağlama (bir şeyler sunma) %27, oturmasını söyleme %5 olarak belirlenmiştir. Filipinler’ de davranışlarının neden yanlış olduğunu açıklama %90, ayrıcalık verme %3, durmasını söyleme %91, bir şeyler yapabilmesi için ortam sağlama (bir şeyler sunma) %66, oturmasını söyleme %58 olarak belirlenmiştir. ABD’ de davranışlarının neden

yanlış olduğunu açıklama %94, ayrıcalık verme %77, bir şeyler yapabilmesi için ortam sağlama (bir şeyler sunma) %75, oturmasını söyleme %75 olarak belirlenmiştir (12).

Bursa’da ilköğretim okulu 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileriyle yapılan bir araştırmada öğrenciler, annelerinin %9.2’ sinin sık sık kendilerine kitap okuduğunu, %49.3’ ünün davranışlarının neden yanlış olduğunu açıkladığını, %7’ sinin sık sık anneleri tarafından ortamdan uzaklaştırıldığı veya odalarına gönderildiğini bildirmişlerdir (68)

Araştırmamızda annelerin %56.9’ u iyi ebeveyn olarak belirlenirken, %43.1’ inin ise iyi ebeveynlik uygulamalarının çok azını yaptıkları görülmüştür.

Araştırmamızda iyi ebeveyn olma durumu ile annelerin çocuklarına uygulamış oldukları fiziksel şiddet uygulamaları karşılaştırıldığında; iyi ebeveyn olmayan annelerin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha fazla elle popoya vurma (%52.9), şamar atma (%54.2), sarsma (%50), tekme atma (%7.6), kulak çekme (%31.5), çimdik atma (%27.3), saç çekme (%24.8), değnekle popoya vurma (%25.2), başa vurma (%19.7), dövme (%10.1), diline biber sürme (%14.3), uygulamalarını kullandıkları görülmüştür. Yalnızca fiziksel şiddet uygulamalarından sarsma uygulamasını iyi ebeveyn olan anneler daha fazla (%50) kullanmışlardır. Fiziksel şiddet uygulamalarından “sarsma” diğer şiddet uygulamalarına göre daha hafif ve çocuğa daha az zarar veren bir uygulama olarak düşünülürse, bu durum diğer fiziksel şiddet uygulamalarını daha az uygulayan iyi ebeveyn anneler için beklenen bir durum olarak kabul edilebilir.

İyi ebeveyn olan annelerin çocuklarına fiziksel şiddet uygulamalarını daha az uygulamaları beklenen bir durumdur. Çocuğuna zaman ayıran, ilgilenen, koruyan, gelişimini takip eden annelerin yapıcı disiplin uygulamalarını kullanmaları beklenmektedir. Güç odaklı disiplin teknikleri, o anlık itaati sağlasa da çocuğun kuralın gerekçesini anlamasını, davranışının sonuçlarını kavramasını ve böylece içselleştirmesini sağlayamaz. Bedensel ceza, güç odaklı bir disiplin yöntemidir ve anne-babalar tarafından küçük çocuklara çok sık uygulanır. Bedensel ceza alternatif uygun davranış için hiçbir mesaj içermez (60, 69, 70). Aileler ve özellikle de annelerin çocuklarıyla ilgilenme süresi arttıkça onların davranışlarında istenen değişikliklerin şiddet içermeyen disiplin yöntemleriyle oluşacağı görülecektir. Bu şekilde kazanılmış davranışlar da ancak yetişkinlerin gözetimi altında ortaya çıkacaktır. Ebeveyn davranışlarının öz-düzenleme davranışlarının gelişmesiyle ilişkili olduğu bildirilmiştir (60, 68, 71, 72).

ABD’ de yaşları 1 ila 3 arasında değişen çocuğa sahip 2017 ebeveyn üzerinde yapılan çalışmada poposuna elle vurma davranışını etkileyen değişkenleri inceleyen faktörlere bakıldığında; genç olma, düşük gelir ve eğitim seviyesi önemli değişkenler olarak

bulunmuştur. Keza siyah ve beyaz ırktan ebeveynlerin Asyalı ve Hispaniklere göre daha fazla şiddet uygulamakta oldukları belirlenmiştir (73).

Araştırmamızda iyi ebeveyn olma durumu ile annelerin çocuklarına uygulamış oldukları psikolojik şiddet uygulamaları karşılaştırıldığında; iyi ebeveyn olmayan annelerin daha fazla azarlama (%96.6), konuşmama, küsme (%49.6), aptal/ salak deme (%34.9), yemek vermeme (%3.8), beddua etme (%52.9), rezil etme (%16.0), evden kovma (%7.6), eve almama (%3.4), yemek vermeme (%3.8), diz çökme cezası (%2.9), karanlık oda cezası verme (%2.9), silah ile tehdit (%1.7), terk etme ile tehdit (%36.1), beddua etme (%52.9) uygulamalarını kullandıkları görülmüştür. Yalnızca psikolojik şiddet uygulamalarından “hayalet cin ile korkutma” uygulamasını iyi ebeveyn olan anneler daha fazla kullanmışlardır. İyi ebeveyn olan annelerin %22.6’sı, iyi ebeveyn olmayan annelerin ise %16.8’i çocuklarını hayalet, cin ile korkutmuşlardır ($p<0.05$).

Fiziksel şiddet uygulamalarındaki kadar arada anlamlı fark olmamasına rağmen psikolojik şiddet uygulamalarını iyi ebeveyn olan annelerin daha az kullanmaları beklenen bir durumdur. İyi ebeveyn olan annelerin psikolojik şiddet uygulamalarından yalnızca “hayalet, cin ile korkutma” uygulamasını iyi ebeveyn olmayan annelere göre daha fazla kullandıkları görülmüştür. Bu durum annelerin fiziksel şiddet uygulamaları yerine çocuğa daha az zarar verdiği düşünülen psikolojik şiddet uygulamalarını daha fazla tercih ettikleri nedeniyle olabilir. Ayrıca korkular toplumdan topluma değişebilir. Ülkemizde hayalet, cin ile korkutma uygulamasının kültürümüz içerisinde yer almasından dolayı daha fazla kullanılıyor olabilir.

Annelerin küfür eden çocuklara daha fazla “ evden kovma, eve almama, rezil etme, yemek vermeme, karanlık oda cezası verme, silahla tehdit etme” uygulamalarını kullandıkları belirlenmiştir ($p<0.05$). Kavga eden çocuklara ise daha fazla “ terk etme ile tehdit, evden kovma, eve almama, rezil etme” uygulamalarını sıklıkla kullandıkları belirlenmiştir ($p<0.05$). Bunun nedeni, annelerin çocuklarını disiplinize etmek amacıyla, onların hatalı davranışlarına karşı daha ağır şiddet uygulamalarını kullanmaları olabilir. Araştırmalar annelerin babalara göre daha fazla dayığa başvurduklarını göstermektedir; ancak çocuk yetiştirmenin sorumluluğunu büyük ölçüde annelerin üstlendiği ve babalara göre çocukları ile daha fazla vakit geçirdikleri de bulgular arasındadır. Aslında bu nedenle de disiplin araştırmaları daha çok annelerle yapılmaktadır (60).

Socular ve arkadaşlarının (1999) yanlış davranışın türüne göre ailelerin ne gibi uygulamalarda bulduklarını inceledikleri araştırmalarında, çocukların yalan söylemesi durumunda ailelerin en çok açıklama, öğretme ve uyarılarda bulunmaya; itaatsizlik durumunda en çok sınır koymaya (ortamdan uzaklaştırma, ödüllerin ve izinlerin kaldırılması

vb.), hırsızlık durumunda hafif düzeyde fiziksel güç kullanımına, saygısızlık durumunda ise orta şiddette fiziksel güç kullanımına başvurdukları görülmüştür. Ailelere en çok hangi uygulamaların işe yaradığı sorulduğunda, sınır koyma en sık verilen cevap olmuştur. Eğer uyguladıkları ilk yöntem işe yaramazsa aileler en çok dayığa başvurmaktadırlar (60).

Kanada’ da 4-6 yaş grubu okulöncesi çocuklarda yapılan bir araştırmada yaramazlık yaptıklarında annelerinin onları uyarması ile ilgili algıları değerlendirilmiştir. Buna göre çocukların büyük çoğunluğu “yaramazlık yaptıktan sonra aileleri tarafından uyarı ve cezalandırma nitelikli uygulamaları” “vicdansızlık” olarak değerlendirmişlerdir (73).

Ebeveynlerin uyguladığı şiddetin çocuklarda kendine güven, zihinsel gelişim, öfke, davranış problemleri, suça yatkınlık, yetişkinlik dönemindeki suç davranışları, depresyon ve alkol kullanımıyla ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar vardır (60, 73). Çocukların olumlu ya da olumsuz davranışlarına yönelik yapılan disiplin uygulamaları kültürler arası farklılık göstermektedir (60,71,72,73).

Shor, (2000) İsraili ebeveynler üzerinde yaptığı araştırmada, aileleri en çok çocuklarının sosyal normlardan uzaklaşmalarının rahatsız ettiğini bulmuştur. Sonrasında ise sırasıyla, aile üyelerine saygısızlık, ailede yaşanan bir tartışmanın aile dışından birilerine anlatılması, çalan kapıya bakmamak ve ev işlerinde yardımcı olmamak gelmektedir. Davranışın kişileri ne derecede rahatsız ettiğine göre ailenin vereceği tepkiler de değişebilmektedir. Aile öncelikle açıklama yapma, rica etme ve çocuğu ikna etme gibi teknikleri kullanırken; sonrasında ceza uygulamalarına başvurabilmektedir. Eğer bu durumda da çocuğun davranışında değişikliğe neden olamazlarsa, çocuğun yapmasını istedikleri işi kendileri yaparak sorunu ortadan kaldırmaya çalışabilmektedirler (72).

Gülterler, yaptığı çalışmada “açıklama ve uyarılarda bulunma” yöntemlerini Türk ailelerinin en sık başvurdukları disiplin uygulamaları olarak bulmuştur (60).

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuklar doğaları gereği meraklı olup, hareketlerinde bağımsız olma arzusu içindedirler. Düşüncelerini paylaşmada, seçim yapmada, soru sormada ve istedikleri gibi davranmada özgür olmak isterler. Anne ve babalar onların bu hareketli yaşamlarını kendi disiplin yöntemleri ile yönlendirmeye çalışırlar. Bu disiplin yöntemleri çocukların öz güveni, benlik saygısı, sorumluluk duygusu ve problem çözme becerileri üzerinde olumlu yönde etki edebileceği gibi, düş kırıklıkları, düşük benlik saygısı gibi olumsuz etkilere de neden olabilmektedir. Disiplin yöntemleri ödül ve cezayı içermekte olup, yapıcı ya da yıkıcı özelliklere sahip olabilmektedir. Çocuklar ister yapıcı olsun, isterse yıkıcı olsun öğrendikleri ödül ve ceza yöntemlerini bir aile kurduklarında kendi çocuklarını disipline etmede de kullanabilmektedirler.

Çocuklarla ilgili davranış problemleri varsa, tıpkı Türkiye’de olduğu gibi, birçok kültürde, anneler birinci derecede sorumlu kabul edilir. Bunun esas sebebi çocuk bakımına ilişkin sorumluluğun annelerin üzerinde olmasıdır.

Bu araştırma ile, Malatya kent merkezinde 2-5 yaş arası çocuk sahibi annelerin çocuklarına uyguladıkları ve disiplin olarak nitelendirdikleri, ancak fiziksel ve psikolojik olarak çocuklarına zarar veren uygulamaların sıklığı ve ilişkili olduğu faktörler analiz edilmiştir. Ayrıca literatüre göre iyi ebeveynlik uygulamaları olarak kabul edilen uygulamalar da incelenmiştir.

Malatya kent merkezine genelleyebileceğimiz araştırmamızda on kadından dokuzu çocuğuna fiziksel ve/veya psikolojik şiddet uygulamaktadır. Annelerin çocuklarına uyguladığı fiziksel şiddet içinde en fazla elle popoya vurma, yüze şamar atma, sarsma, tekme atma, çimdik atma, kulak çekme gibi uygulamalar yer almaktadır. Psikolojik şiddet uygulamaları içinde ise azarlama, bağırma, konuşmama, küsme, “aptal/salak” biçiminde aşağılama en fazla kullanılmaktadır.

Fiziksel şiddet uygulamaları annenin yaşının artması, babanın stresli iş yaşamının olması, ilk çocuk olma durumlarında artmaktadır. Düşünülenin aksine hanedeki kişi sayının azalması ve çekirdek aile tipinde şiddet uygulamaları artmaktadır.

Psikolojik şiddet uygulamalarından bazılarının annenin yaşı, eğitimi, hanedeki kişi sayısı, aile tipi, babanın eğitimi, doğum sırası, yaşayan çocuk sayısı ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Psikolojik şiddet uygulamaları genç anne olma, eğitim düzeyinin yükselmesi, çekirdek aile, hanede kişi sayısının azalması, ekonomik durumun artması, son çocuk ve yaşayan çocuk sayısının az olması durumlarında artmaktadır.

Hem fiziksel hem de psikolojik şiddetin uygulama düzeyinin çok yüksek olması, şiddetin annelerin kültürel olarak benimsemiş oldukları bir disiplin yöntemi olduğunu göstermektedir. Kültürümüz içerisinde şiddeti destekleyen atasözlerimizin olması ve nesilden nesile şiddet kültürünün aktarılması da bunu desteklemektedir. Başka bir yanlış kültürlenme kaynağı da başta televizyon olmak üzere medyadır.

Şiddetin bu kadar yaygın olması tüm toplumun eğitilmesini gerektirmektedir. Dayak yiyen veya sözlü hakarete uğrayan çocuk, büyüyünce aynısını başkalarına yapmaktadır. Bunun için anaokullarından itibaren yeni kuşaklar özenle eğitilmelidir. Çocuk yetiştirilmesi ve çocuk disiplini ile ilgili eğitimler halk eğitim merkezleri gibi anne babaların ulaşabileceği birimlerde düzenlenmelidir. Çocuklara yönelik şiddet uygulamalarının sağlık kuruluşlarında akla gelip soruşturulması ve kayıt altına alınması da önemlidir. Gerekirse, batı ülkelerinde olduğu gibi çocuklarına şiddet uygulayan, ihmal ve istismar eden ailelerden çocukların alınması ve devlet korumasına alınmasını sağlayan yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). *Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet*: Bilim Serisi; 113, Ankara: Aile Araştırma Kurumu, 223-311.
2. ARAL, N. (1997) “*Fiziksel İstismar ve Çocuk*” Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri, 22-45.
3. Howard, B J. (1991). Discipline in Early Childhood. *Pediatr Clin North Am*, 38: 6, 1351-69.
4. Şimşek, F., Ulukol, B., Bingöler, B. (2004). Çocuk İstismarına Disiplin Pencerisinden Bakış *Adli Bilimler Dergisi / Turkish Journal of Forensic Sciences*, 3: 1, 47 – 52.
5. Güler, Ç., Akın, L. (2006). *Halk Sağlığı Temel Bilgiler* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları Hacettepe Üniversitesi Basımevi, 1246-1261.
6. Ünsal, A. (1996) “Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi”, *Cogito*; 6-7: Kış-Bahar, 29-36.
7. Erten, Y., Ardalı, C. (1996). ”Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları” *Cogito*; 6-7: Kış-Bahar, 143-164.
8. Ergil, D.(2001) ”Şiddetin Kültürel Kökenleri”. *Bilim ve Teknik*, 399: 40-41.
9. Lorenz, K. (1996). “Saldırganlığın Spontanlığı”. *Cogito*, 6-7: Kış-Bahar, 165-168.
10. Backman, C.W., Secord, P.F. (1974). “*Social Psychology*”. (2nd Ed) In: Denzin, N.K., Lincoln, Y.S. Tokyo: Mcgraw-Hill, 153, 311-356.
11. Kudat, A. (2007). *Al kocayı vur sopayı, sevenler arası şiddet*. İstanbul: Doğan Kitap Basımevi, 50-55.
12. WHO. (2002). *World Report on Violence and Health*. Erişim Tarihi: 02 Aralık 2009, <http://whqlibdoc.who.int/hq/2002/9241545615.pdf>
13. Türk Tabipler Birliği. (2007). Şiddet Sempozyumu. Erişim Tarihi: 01 Aralık 2009, <http://www.ttb.org.tr/index.php/haberler/tuem-haberler-blog/179-ttb/519-ddet-sempozyumu?format=pdf>

14. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı. Erişim Tarihi: 01 Ekim 2009. www.ksgm.gov.tr/Pdf/siddet_handbook.pdf.
15. Banks, J.B. (2002). Childhood Discipline: Challenges For Clinicians and Parents. *Am Fam Physician*, 66: 8, 447-52.
16. Korbin, J.E. (2002). Culture And Child Maltreatment: Cultural Competence and Beyond. *Child Abuse&Neglect*, 26: 6-7, 637-644.
17. Earls, F., McGuire, J., Shay, S. (1994). Evaluating A Community Intervention to Reduce the Risk of Child Abuse: Methodological Strategies in Conducting Neighborhood Surveys. *Child Abuse&Neglect*, 18: 5, 473-485.
18. American Academy of Pediatrics. (1998). Committee on Psychosocial Aspects on Child and Family Health.Guidance for Effective Discipline. *Pediatrics*, 101: 4, 723-728.
19. Deckard, D.K., Lansford, J.E., Dodge, A.K., Pettit, S.G., Bates, E.J. (2003). The Development of Attitudes About Physical Punishment: An 8-Year Longitudinal Study. *J Fam Psychol*, 17: 3, 351-360.
20. Straus, M.A. (2000). Corporal Punishment and Primary Prevention of Physical Abuse. *Child Abuse&Neglect*, 24: 9, 1109-14.
21. Hemenway, D., Solnick, S., Carter, J. (1994). Child Rearing Violence. *Child Abuse&Neglect*, 18: 12, 1011-20.
22. Johnson, C. (1996). Abuse and Neglect of Children. Textbook of Pediatrics. (15 th Ed) In: Nelson WE., Behrman RE., Kliegman RM., Arvin AM. Philadelphia: WB Saunders Company, 112-21.
23. Whipple, E.E., Richey, C.A. (1997). Crossing the Line From Physical Discipline to Child Abuse: How Much is too Much? *Child Abuse&Neglect*, 21: 5, 431-44.
24. Socolar, R.S., Winsor, J., Hunter, A.M., Catellier, D., Kotch, J.B. (1999). Maternal Disciplinary Practices in an at-Risk Population. *Arch Pediatr Adolesc Med*, 153: 9, 927-34.

25. Bower, M.E., Knutson, J.F. (1996). Attitudes toward Physical Discipline as a Function of Disciplinary History and Self-Labeling as Physically Abused. *Child Abuse&Neglect*, 20: 8, 689-99.
26. Bower-Russa, M.E., Knutson, J.F., Winebarger, A. (2001). Disciplinary History, Adult Disciplinary Attitudes, and Risk for Abusive Parenting. *J Community Psychology*, 29: 3, 219-40.
27. Diaz, A., Simantov, E., Rickert, V.I. (2002). Effect of Abuse on Health. *Arch Pediatr Adolesc Med*, 156: 8, 811-817.
28. Gershoff, E.T. (2002). Corporal Punishment by Parents and Associated Child Behaviors and Experiences: A Meta Analysis and Theoretical Review. *Psychol Bull*, 128: 4, 539-79.
29. Bahar, G., Savaş, H.A., Bahar, A. (2009). Çocuk İstismarı ve İhmali: Bir Gözden Geçirme. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4: 12, 52-65.
30. Runyan, D., Corrine, W., Ikeda, R. (2002). *Child Abuse and Neglect by Parents and Other Caregivers. In: World Report On Violence and Health*. Krug, E.G., Dahlberg, L.L., Mercy, J.A. (Eds). Geneva: WHO, 57- 86.
31. Topbaş, M. (2004). İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 3: 4, 76-80.
32. Nakamura, Y. (2002). Child Abuse and Neglect in Japan. *Pediatrics International*, 44: 5, 580 -1.
33. Paavilainen, E., Tarkka, M.T. (2003). Definition and Identification of Child Abuse by Finnish Public Health Nurses. *Public Health Nurs*, 20: 1, 49-55.
34. Nurcombe, B. (2000). Child Sexual Abuse I: Psychopathology. *Aust NZ J Psychiatry*, 34: 1, 85-91.
35. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1995) *Aile İçi Şiddetin Sebepleri ve Sonuçları* Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Genel Müdürlüğü, 280.

36. Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N., Güneysu, S. (1991). 4-12 Yaşları Arasında 16 100 Çocukta, Örselenme Durumları ile İlgili Bir İnceleme. Çocuk İstismarı ve İhmali, Çocukların Kötü Muameleden Korunması. *Aile Araştırma Kurumu Dergisi*, 1: 1, 12-14.
37. Kepenekçi, Y. (2001). Hukuksal Açıdan Çocuk İstismarı ve İhmali. Ankara: Katkı Pediatri Dergisi, H.Ü.T.F Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı ve Çocuk Sağlığı Enstitüsü Yayını, 22:3, 263-275.
38. Beyhun, N.E. (2002). Çocuk İstismarı. Erişim Tarihi: 10 Nisan 2010. http://www.thb.hacettepe.edu.tr/arsiv/2002/sayi_4/baslik2.pdf.
39. Schooley, S. (1990). Child Abuse and Sexual Assault. In: Rakel Textbook of Family Practice. (4 th Ed) In: Malt, R.W. Philadelphia: W.B. Saunders Company, 788-790.
40. Rakel, E.R., (1995). Textbook of Family Practice. In: Essentials of Family Practice. (5 th Ed) In: Lyman, JL., Philadelphia: W.B. Saunders, 788-790.
41. Aile İçi Şiddet. (2006). Toplum Sağlığı Araştırma Geliştirme Merkezi. Erişim Tarihi: 01 Ocak 2010. <http://www.toplumsagligi.com/PageContentsPopup.aspx?Id=140>.
42. Hunter, W.M., Jain, D., Sadowski, L.S., Sanhueza, A.I. (2000). Risk Factors for Severe Child Discipline Practices in Rural India. *J Pediatr Psycho*, 25: 6, 435-47.
43. Samuda, G.M. (1998). Child Discipline and Abuse in Hong Kong. *Child Abuse&Neglect*, 12: 3, 283-287.
44. Qasem, F.S., Mustafa, A.A., Kazem, N.A., Shah, N.M. (1998). Attitudes of Kuwaiti Parents Toward Physical Punishment of Children. *Child Abuse&Neglect*, 22: 12, 1189-1202.
45. Oral, R., Can, D., Kaplan, S., Polat, S., Ateş, N., Cetin, G. (2001). Child Abuse in Turkey: An Experience in Overcoming Denial and a Description of 50 Cases. *Child Abuse&Neglect*, 25: 2, 279-90.

46. Çetiner, H. (1993). Malatya. İstanbul; *Çetiner Kitap ve Kırtasiye San. Tic. Limited. Şirketi*, 11-20.
47. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) Verileri. Erişim Tarihi: 12 Şubat .2010.
<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>
48. Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü Verileri. Erişim Tarihi: 10 Şubat .2010.
<http://malatya.meb.gov.tr/istatistikler/istatistikler.html>
49. Malatya Sağlık Müdürlüğü Verileri. Malatya İl Sağlık Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 11 Ocak 2010.
http://www.malatyasaglik.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=138&Itemid=106.
50. WHO. (2007). Immunization Coverage Survey – Reference Manual. June: WHO / IVB / 0.4.23.
51. T.C Sağlık Bakanlığı, WHO (2007). Genişletilmiş Bağışıklama Programı Küme Seçimi. Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı.
52. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2008). *Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi, 21.
53. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (2009). *Faaliyet Raporu*. Ankara: SYDGM, 53-54.
54. Arıcı, M., Altun, B., Erdem, Y., Derici, Ü., Nergizoğlu, G., Turgan, Ç., Sindel, Ş., Erbay, B., Karaton, O., Hasanoğlu, E., Çağlar, Ş. (2007). *Türk Hipertansiyon Prevalans Çalışması 2003-2005*. Ankara: Türk Hipertansiyon ve Böbrek Hastalıkları Derneği Yayını, 1-27.
55. Öç, Y.Ö., Ağaoğlu, B., Karakaya, I., Şişmanlar, G.Ş., Memik, Ç.N. (2010). Şiddet. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 11: 5, 44-50.
56. Öner, P., Aysev, A., İçağasıoğlu, D., Deda, G. (2001). Dikkat Eksikliği Hiperaktivitesi Olan Çocukların Nörolojik Olarak Değerlendirilmesi *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 54: 2, 301-306.

57. Güler, N., Uzun, S., Boztaş, S., Aydoğan, S. (2002). Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler. *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 24: 3, 128 – 134.
58. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü. İstatistikler. Erişim Tarihi: 02 Şubat .2010. <http://www.ksgm.gov.tr/tdvaw/istatistikler.htm>
59. Güler, N., Tel, H., Tuncay, Ö.F. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27: 2, 51 – 56.
60. Gülerler, D. (2007). Anne-Babaların Uyguladıkları Disiplin Yöntemlerinin Çocukların Disiplin, İçselleştirme, Sosyal Yeterlik ve Bilişsel Olgunlaşma Sorunları ile İlişkisi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 8-9.
61. McLoyd, V.C., Jayaratne, T.E., Ceballo, R., Borquez, J. (1994). Unemployment and Work Interruption among African American Single Mothers: Effects on Parenting and Adolescent Socioemotional Functioning. *Child Development*, 65: 4, 562-589.
62. Bilgen, A. (2009). Dünya’ da Kadına Yönelik Ayrımcılık ve Şiddet. Erişim Tarihi: 01 Mayıs 2010. İnsan Hakları Araştırmaları Derneği. www.ihad.org.tr/file/project/doc/D%C3%9CNYADA%20KADINA%20Y%C3%96NEL%C4%B0K%20AYRIMCILIK%20VE%20%C5%9E%C4%B0DDET.doc
63. Subaşı N., Akın A. Kadına Yönelik Şiddet Nedenleri ve Sonuçları. Erişim Tarihi: 01 Haziran 2010.

http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kadina_von_siddet.pdf.

64. Wissow, S.L. (2001). Ethnicity, Income, and Parenting Contexts of Physical Punishment in a National Sample of Families with Young Children. *Child Maltreat*; 6: 1, 118-129.
65. Tang, S.C. (1998). The Rate Physical Child Abuse in Chinese Families: A Community Survey in Hong Kong. *Child Abuse & Neglect*, 22: 5, 381-391.
66. Straus, A.M., Gelles, J.R. (1986). Societal Change and Change in Family Violence 1975 to 1985 As Revealed by Two National Surveys. *Journal of Marriage and Family*, 48: 3, 465-479.
67. Theodore, D.A., Chang J.J., Runyan K.D., Hunter M.W., Bangdiwala I.S., Agans, R. (2005). Epidemiological Features of The Physical and Sexual Maltreatment of Children in the Carolina. *American Academy of Pediatrics*, 115: 3, 331-337.
68. Kartal, H., Bilgin, A. (2009). Anne-Babaların Kız ve Erkek Çocuklarına Uyguladıkları Şiddet İçermeyen Disiplin Tekniklerinin Türleri ve Sıklıkları *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/ The Journal Of International Social Research*, 2: 6, 71-79.
69. Socolar, R.R.S., Stein, R.E.K. (1996). Maternal Discipline of Young Children: Context, Belief, and Practice. *Journal of Developmental Behavioral and Pediatrics*, 17: 2, 1-8.
70. Kerr, D.C.R., Lopez N.L., Olson, S.L., Sameroff, A.J. (2004). Parental Discipline and externalizing Behavior Problems in Early Childhood: The Roles of Moral Regulation and Child Gender. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 32: 4, 369–383.

71. Shor, R. (2000). Jewish Immigrant Parents from the Former Soviet Union: A Method for Studying Their Views of How to Respond to Children's Misbehavior. *Child Abuse & Neglect*, 24: 3, 353-362.
72. Socolar, R.R.S., Savage, E., Keyes, E.L., Evans, H. (2005). Factors that Affect Parental Disciplinary Practices of Children Aged 12 to 19 Months. *Southern Medical Journal*, 98: 12, 1181-1191.
73. Desbois, N., Konstantareas, M.M. (2001). Preschoolers Perceptions of the Unfairness of Maternal Disciplinary. *Practices Child Abuse & Neglect*, 25: 2001, 473-488.

EKLER

ANKET

1. Anket No:

2. Anket Tarihi:.....

3. Küme No ve adı:

4. Adı_Soyadı :.....

5. Doğum tarihi: 2. Hatırlamıyor

Yaşı :.....

6. Eğitim durumu :

1) Okuryazar değil

4) Ortaokul mezunu

2) Okuryazar

5) Lise mezunu

3) İlkokul mezunu

6) Yüksekokul/üniversite mezunu

7. Şu anda karşılığında para aldığınız bir işte çalışıyor musunuz?

1. Hayır, ev hanımıyım

2. Evet nedir (Ayrıntılı yazın).....

8. Eşinin yaşı:.....

9. Eşinin eğitim durumu:

1) Okuryazar değil

4) Ortaokul mezunu

2) Okuryazar

5) Lise mezunu

3) İlkokul mezunu

6) Yüksekokul/üniversite mezunu

10. Eşinin mesleği:

1) işsiz

2) geçici (mevsimlik) işçi,

3) emekli

4) çalışıyor (ayrıntılı yazın: memur, öğretim üyesi, gibi).....

11. Sosyal güvence:

1. Emekli Sandığı

3. BAĞ-KUR

2. SSK

4. Yok

5. Diğer.....

12. Aile tipi:

1) Çekirdek 2) Geniş

13. Hanede yaşayan toplam kişi sayısı:.....

14. Hanede yaşayan toplam 5 yaş altı çocuk sayısı:.....

15. Son bir yıldır ev halkının para olarak geliri var mı?

1) Evet 2) Hayır 3) Cevap vermiyor

16. Ev halkına devlet yardımı (yoksulluk, yaşlılık gibi) ya da komşu yardımı yapılıyor mu?

1) Evet 2) Hayır

17. Ev halkının toplam ortalama aylık geliri nedir (çalışılan işten ya da tarım işinden ya da kiradan ya da bağışlarla):.....T.L.

ÇOCUKLARDA

18. Adı Soyadı:.....

19. Cinsiyet:

1-erkek 2- kız

20. Doğum tarihi: 1. (2. Anne hatırlamıyor)

Yaşı :.....

21. Doğum sırası:..... 1) Son çocuk 2. Sondan bir önceki 3. İlk çocuk

22. Toplam Kardeş sayısı:.....

23. Evde 18 yaşından küçük olan toplam çocuk sayısı:

24. Tanı konulmuş bir hastalığı var mı?

1) Evet ise ayrıntılı yazın..... 2) Hayır

HİÇ BİR DOKTOR YA DA BAŞKA BİR SAĞLIKÇI SİZE ÇOCUĞUNUZDA AŞAĞIDAKİLERDEN BİRİNİN OLDUĞUNU SÖYLEYİ Mİ?		
	Evet	Hayır
25. Zeka geriliği		
26. Gelişme geriliği		
27. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ya da dikkat eksikliği bozukluğu		
28. Öğrenme güçlüğü		
29. Depresyonu		
30. Fobileri, korkuları		
31. Anksiyetesi, stresi		
32. Yürüme, koşma, oynama sorunu		

Bütün yetişkinler doğru davranışı öğretmek için ya da bir davranış problemini adlandırmak için çocuklarına bazı yöntemleri kullanırlar. Kullanılan çeşitli yöntemleri okuyacağım ve sizden bana geçen yıl içinde bunu ne kadar sık kullandığınızı anlatmanızı isteyeceğim. Hiç, bir kere yada iki kere, 3-5 kere, 6-10 kere, yada son bir yıl içinde 10 dan daha fazla, eğer bunu son bir yıl içinde yapmamış ya da daha önce yapmışsanız lütfen belirtiniz.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Kendi başıma belli bir düşünme süresi sonunda adı geçen bu araştırma projesinde "katılımcı" olarak yer alma kararını aldım. Bu konuda yapılan daveti büyük bir memnuniyet ve gönüllülük içerisinde kabul ediyorum.

İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Katılımcı*

Adı, soyadı:

Tel:

Adres:

İmza

	1-2 kez	3-5 Kez	6-10 Kez	>10 Kez	Son bir yıl içinde yok	Hiç 95
33. Bir şeylerin yanlış/hata olduğunu ona açıkladın mı?						
34. Bir şeylere başlamasını veya durmasını söyledin mi?						
35. Onu sarstın mı?						
36. Değnek, süpürge, kemer gibi bir şeyle ile başa vurdun mu?						
37. Değnek, süpürge, kemer gibi bir şeyle ile popoya vurdun mu?						
38. Boğazını sıktın mı?						
39. Elinin tersi ile kapı çalar gibi başına vurdun mu?						
40. Kulağını çektin mi?						
41. Elinin tersi ile eklem ile başına vurdun mu?						
42. Saçlarını çektin mi?						
43. Onu terk etmek veya ayrılmakla tehdit ettin mi?						
44. Onu azarladın mı, bağırdın mı?						
45. Onu hayaletler, cin ile tehdit ettin mi?						
46. Diline biber sürdün mü?						
47. Onu tekmeledin mi?						
48. Ona diz çökme cezası verdin mi?						
49. Ona küfür/ beddua ettin mi?						
50. Elle poposuna vurdun mu?						
51. Elle popo harici yerlere vurdun mu?						
52. Onu evden uzaklaştırdın mı veya evden kovma ile tehdit ettin mi ?						
53. Bazı şeyleri yasakladın mı, para ve imtiyazları geri aldın mı, evden çıkmasını yasakladın mı?						
54. Onurunu sözlü veya davranışlı kırdın mı ya da farklı isimlerle alay ettin mi, Rezil ettin mi?						
55. Çimdikledin mi?						
56. Yüze şamar attın mı?						
57. Onu reddettin mi?						
58. Yemek vermeme ile cezalandırdın mı?						
59. Yaktın mı, haşladın mı, damgaladın mı?						
60. Dövdün mü?						
61. Silah veya bıçak ile tehdit ettin mi?						
62. Karanlık odaya kilitledin mi?						
63. Aptal/ salak dedin mi?						

64.Çocuğunuz arkadaşlarıyla (oyun bozan) sık sık kavga eder mi?

1. Evet 2. Hayır

65.Çocuğunuz ne tür çizgi filmler / filmler izliyor?

1. Savaşlı 2. Eğitici 3. Eğlendirici

66.Çocuğunuz küfür eder mi?

1. Evet 2. Hayır

67.Çocuğunuz hiç arkadaşlarına ciddi boyutta(yaralanma, kırma..) zarar verdi mi?

1. Evet 2. hayır

68.Çocuğunuz ne tür oyuncaklarla oynuyor?

1. Savaşlı 2. Eğitici 3. Eğlendirici

69.Çocuğunuza evde disiplin uyguluyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır

70.Çocuğunuzun yanında küfür eder misiniz?

1. Evet 2. Hayır
- 71.Çocuğunuzun yanında tartışır mısınız?
1. Evet 2. Hayır
- 72.Eşiniz sigara içiyor mu?
1. Evet 2. Hayır
- 73.Eşiniz alkol kullanıyor mu?
1. Evet 2. Hayır
74. Aile içi şiddet var mı?
1. Evet 2. Hayır
- 75.Çocuğunuza kitap okur musunuz?
1. Evet 2. Hayır
- 76.Siz ne sıklıkla kitap okursunuz?
1. Hergün
2. Günaşırı
3. Haftada 1-2 kere
4. Ayda 1-2 kere
5. Yılda 1-2 kere
6. Hiç okumam
- 77-Çocuğunuzun dışarıda yalnız bırakıyor musunuz?
1-Evet 2-Hayır
- 78-Evdeki ilaçları ve tehlikeli maddeleri dikkatlice kilitliyor musunuz?
1-Evet 2-Hayır
- 79- Çok kısa sürelide olsa çocuğunuzun hiç arabada yalnız bıraktınız mı?
1-Evet 2-Hayır
- 80-Zamanınızın çoğunu çocuğunuza harcıyor musunuz?
1-Evet 2-Hayır
- 81-Çocuğunuzun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimini ve sağlığını takip ediyor musunuz?
1-Evet 2-Hayır

ETİK KURUL ONAYI

KLİNİK ARAŞTIRMA BAŞVURUSU ETİK KURUL DEĞERLENDİRME FORMU

ETİK KURULUN ADI	MALATYA KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
AÇIK ADRES	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
TELEFON	0-422-3410606-1219
FAKS	0-422-3410036
E-POSTA	syalcin@inonu.edu.tr

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Malatya kent merkezinde yaşayan 2-5 yaş arası çocuk sahibi annelerin çocuklarına uyguladıkları şiddet ve etkileyen faktörler			
ARAŞTIRMA PROTOKOLÜNÜN KODU	2009/166			
EUDRACT NUMARASI				
SORUMLU ARAŞTIRMACI ÜNVANI/ADI/SOYADI	Prof.Dr. Metin GENÇ			
SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Halk Sağlığı A.D.			
KOORDİNATÖRÜN ÜNVANI/ADI/SOYADI				
KOORDİNATÖRÜN UZMANLIK ALANI				
ARAŞTIRMA MERKEZİ	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi / MALATYA			
ARAŞTIRMA MERKEZİNİN AÇIK ADRESİ				
BAŞVURULAN ETİK KURULUN ADI	MALATYA KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU			
DESTEKLEYİCİ VE AÇIK ADRESİ				
DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİ VE ADRESİ				
UZMANLIK TEZİ/AKADEMİK AMAÇLI	UZMANLIK TEZİ ☐	AKADEMİK AMAÇLI ☐		
ARAŞTIRMANIN FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐		
	FAZ 2	☐		
	FAZ 3	☐		
	FAZ 4	☐		
	BE/BY	☐		
	DİĞER	☐	Diğer ise belirtiniz:	
	ILAÇ DIŞI ARAŞTIRMA	☐	Belirtiniz:	
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☒	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☐ ULUSLARARASI ☐	

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili		
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ	08.12.2009	1	Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	08.12.2009	1	Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐
	OLGU RAPOR FORMU	08.12.2009	1	Türkçe ☒	İngilizce ☐	Diğer ☐

DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☐
	SİGORTA	☐
	HASTA KARTI/GÜNLÜKLERİ	☐
	İLAN	☐
	YILLIK BİLDİRİM	☐
	SONUÇ RAPORU	☐
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐
	DİĞER	☐

KARAR BİLGİLERİ	Karar No:2009/166	Tarih:22.12.2009
	Prof.Dr. Metin GENÇ'in sorumluluğunda yapılması tasarlanan ve yukarıda başvuru bilgileri verilen klinik araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş, gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına / bulunduğuna ve Kurulumuz kararının başvuru sahibi tarafından Sağlık Bakanlığı'na arzına toplantıya katılan etik kurul üyelerinin oy çokluğu/birliği ile karar verilmiştir.	

ETİK KURUL BİLGİLERİ**ÇALIŞMA ESASI** Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik , İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu, ve Etik Kurul SOP**ETİK KURUL BAŞKANI UNVANI/ADI/SOYADI: Prof.Dr.Metin GENÇ****ETİK KURUL ÜYELERİ**

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	İlişki *		Katılım **		İmza
			E	H	E	H	
Prof.Dr. Metin GENÇ	Halk Sağlığı A.D.	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E	H	E	H	katılmadı
Yrd.Doç.Dr. Mustafa IRAZ	Tıbbi Farmakoloji A.D.	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E	H	E	H	
Prof.Dr.Cengiz YAKINCI	Çocuk Sağlığı ve Hast. A.D.	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi	E	H	E	H	
Doç.Dr. M.Tayyar KALCIOĞLU	Kulak Burun Boğaz A.D.	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi	E	H	E	H	
Yrd.Doç.Dr. Ahmet ÇIĞLI	Tıbbi Biyokimya A.D.	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi	E	H	E	H	
Yrd.Doç.Dr. Arzu KARAKURT	Eczacı	İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi	E	H	E	H	
Yrd.Doç.Dr. M.Emin TAĞLUK	Biyomedikal Müh.	İnönü Üniversitesi Müh. Fak. Elek-Elektr.Böl.	E	H	E	H	
Uzm.Dr.Serhat ÖZTÜRK	Halk Sağlığı A.D	Malatya Devlet Hastanesi	E	H	E	H	
Uzm.Dr.Mehmet Ali ERDOĞAN	Anesteziyoloji ve Rea. A.D.	Malatya Devlet Hastanesi	E	H	E	H	
Uzm.Dr. Mehmet KARATAŞ	Deontoloji A.D.	Fındıklı Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi	E	H	E	H	katılmadı
Av. Sakine ÇALIŞKAN	Hukuk	İnönü Üniversitesi Rektörlük Hukuk Müşavirliği	E	H	E	H	
Öğr.Grv.Nuri Murat YAĞMURLU	Sağlık Mesleği Mensubu Olmayan Üye	Malatya Meslek Yüksek Okulu	E	H	E	H	

* :Araştırma ile İlişki
** :Toplantıda BulunmaEtik Kurul Değerlendirme Formu
28 Nisan 2009 Versiyon No:1

ÖZGEÇMİŞ

Malatya merkez ilçesi 1981 doğumludur. İlkokulu Malatya Gazi İlkokulu, ortaöğretimini Malatya Atatürk Ortaokulunda bitirdi. Lise öğrenimini 1994-1998 yılları arasında Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Kolejinde tamamladı. 1998-2002 yılları arasında İnönü Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümünü birincilikle tamamladı. 2002-2005 yılları arasında İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Ana Bilim Dalında Yüksek Lisansını tamamladı. 2005 yılında İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Ana Bilim Dalında doktora eğitimine başladı. 2003 yılında Malatya Arapgir Devlet Hastanesinde 2007-2009 yılları arasında Malatya Akçadağ Devlet Hastanesinde hemşire olarak çalıştı. Şuan 2009' dan beri Malatya Devlet Hastanesinde hemşire olarak çalışmakta eş zamanlı olarak Sağlık Bakanlığı Performans ve Kalite Dairesi Başkanlığı performans ve kalite yönetimi eğitmeni olarak çalışmaktadır. Halk sağlığı alanında makaleleri, bildirileri ve katıldığı proje bulunmaktadır. “Halk sağlığı” ve “Kalite yönetimi” ile ilgili kurslara katılmıştır.